

DEMOKRACIJA

Nekdanji
predsednik
uprave Petrola
Janez Lotrič naj
bi bil prikrito
financiral pisanje
Aleksandra
Lucuja-Luca.

JE LOTRIČ FINANCIRAL LUCUJEVO PISANJE?

ISSN 1408-0494
9 771408 049069

INTERVJU

Mag. Janez Drobnič

Temelj socialne varnosti sta zaposlitev in delo

www.demokracija.si/knjigarna

Iz arhivov slovenske politične policije

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. **Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik.** Obseg: 519 strani. Format: 14,5x22,5 cm. Trda vezava. Cena: 5.000,00 SIT/20,86 EUR

Mati Slovenija

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. **Avtor: Tone Kuntner.** Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Med svobodo in rdečo zvezdo **USPEŠNICA**

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. **Avtor: Dušan S. Lajovic.** Obseg: 347 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 6.200,00 SIT/25,87 EUR

100 let socialdemokracije

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja.

Avtor: Milan Zver. Obseg: 125 strani.

Format: 15x21 cm. Brošura.

Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Od osvobodilnega boja do banditizma

USPEŠNICA

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. **Avtor: Albert Svetina.** Obseg: 367 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 6.700,00 SIT/27,95 EUR

Okopi

USPEŠNICA

Politični razvoj slovenske države od leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 309 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Premiki

USPEŠNICA

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. Prodana v več kot 61.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 363 strani. Format: 15,5x23,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Ustava Zdrženih držav Amerike s pojasnili

Ustava Zdrženih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu. **Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak.** Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava. Cena: 4.990,00 SIT/20,82 EUR

Državna ureditev Republike Slovenije

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. **Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik.** Obseg: 376 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 8.500,00 SIT/35,46 EUR

Hiperaktivni predsednik

Metod Berlec

Predsedniku republike Janezu Drnovšku je v zadnjih mesecih pri njegovih aktivnostih in pobudah kar težko slediti; pobuda o Kosovu, pomoč Darfurju, podpora napotitvi štirih slovenskih vojaških inštruktorjev v Irak, ustanavljanje Gibanja za pravičnost in razvoj, izstop iz LDS, pomilostitev nekdanjega igralniškega barona Danila Kovačiča, pobuda za začasni sporazum o slovensko-hrvaški meji na morju, razmišljanje, da ne bi podpisal zakona o azilu, opravičevanje muslimanom zaradi objavljenih Mohamedovih karikatur v Mladini, duhovno popotovanje na Šrilanko in v Indijo, razpredanje o alternativnih načinih zdravljenja, protimesna propaganda, razmišljanje o "spravnem" srečanju z italijanskim predsednikom Ciampi in s hrvaškim predsednikom Mesićem, da o številnih intervjujih za najrazličnejše medije sploh ne govorimo.

Večino njegovih aktivnosti je bilo v prejšnjih mesecih in tednih mogoče oceniti pozitivno. S pomilostitvijo Danila Kovačiča (o čemer smo v naši reviji podrobno pisali) pa je začel delati napake oziroma nepremišljene poteze. Javno je začel razlagati, kako razmišlja, da ne bi podpisal novele zakona o azilu – ker naj bi s tem zakonom naša država naredila korak nazaj v demokratičnih in etičnih standardih, saj naj bi se znižale pravice tistih, ki prosijo za azil –, čeprav bi moral predsednik republike v skladu z ustavo to narediti avtomatsko. V zadnjem trenutku je zadevo le podpisal. V nasprotnem primeru bi prestopil ustavni okvir. Predsednik vlade Janez Janša je v zvezi s tem poudaril, da morajo vsi, ki opravljajo javne funkcije, delovati v skladu z zakoni in ustavo, glede novele zakona o azilu pa opozoril, da se Slovenija s tem prilagaja standardom Evropske unije na tem področju. Nekako v istem času je Drnovšek navrgel pobudo o začasni meji med Slovenijo in Hrvaško, ki naj bi bila v okvirih sporazuma Drnovšek-Račan, s katerim bi imela Slovenija dostop do mednarodnega morja prek

tako imenovanega dimnika. Kot da slovenska vlada ne bi bila nedavno sprejela uredbe o slovenskem ribolovnem območju, ki jasno zastopa stališče, da ima Slovenija prost dostop do sedaj že "izginjajočih" mednarodnih voda v Jadranskem morju. Le kako bo Slovenija verodostojno nastopila pred mednarodno javnostjo pri tem vprašanju, če njeni predstavniki glede tako pomembnih vprašanj niso usklajeni oziroma predsednik republike pri tem popolnoma po nepotrebnem dela po svoje. Nedodelane pobude pri takih gordijskih vozlih lahko kvečjemu škodijo. Tudi Drnovškove izjave, da mejnih zapletov s Hrvaško ni smiselno reševati v okviru pristopnih pogajanj Hrvaške z EU, Sloveniji prav nič ne koristijo.

Posebno poglavje je seveda Drnovškovo opravičevanje muslimanom zaradi objave Mohamedovih karikatur v Mladini, ki so bile – v nasprotju z običaji tega tednika – objavljene povsem korektno v določenem kontekstu. Zato so bile Drnovškove izjave, da so zaradi tega in birokratov v Organizaciji združenih narodov propadla njegova mirovna pogajanja med sptimi stranmi v Darfurju, precej za lase privlečene. Po drugi strani pa je seveda treba poudariti, da so njegova prizadevanja, povezana z Darfurjem, hvale vredna, saj gre tam nedvomno za genocid. Podobne pobude bi pričakovali predvsem s strani Evropske unije, vendar slednja na zunanje-političnem področju deluje precej zmedeno, kar se je pokazalo tudi v primeru spornih karikatur.

Drnovškova hiperaktivnost je presenetljiva. Če je bil prej premalo aktiven, je sedaj na neki način preveč. Za slovenski notranjepolitični prostor pa je relevantna njegova ustanovitev Gibanja za pravičnost in razvoj ter napoved, da bo z njim morda nastopil na letošnjih lokalnih volitvah. Na to sta se pričakovano negativno odzvala predsednik LDS Jelko Kacin in predsednik SD Borut Pahor, ki imata že brez tega v svojih strankah dovolj težav. Sedaj jima za ovratnik diha še predsednik republike. Na levici bo nedvomno še zanimivo ... **D**

Če je bil Drnovšek prej premalo aktiven, je sedaj na neki način preveč. Za slovenski notranjepolitični prostor pa je relevantna njegova ustanovitev Gibanja za pravičnost in razvoj.

UVODNE STRANI

- 9 Gorenjska naveza
- 10 **Pogledi:** Alah Ahbar
- 11 **Kolumna:** Dan kulture

POLITIKA

- 12 Je Lotrič financiral Lucujevo pisanje?
- 15 Partnerstvo za razvoj
- 18 Ustavna pravica do popravka

GOSPODARSTVO

- 20 Česa je bil obtožen Kovačič
- 22 Največja neznanka je nafta

SLOVENIJA

- 24 Ptičji virus straši
- 26 Dvigovanje azbestnega prahu
- 28 Nužen je dialog med narodi

TUJINA

- 30 Kakšno je stanje v Iraku?
- 31 **Globus:** Vatikanski muzeji
- 32 **Tuji tisk:** Spori škodujejo

INTERVJU

- 34 Mag. Janez Drobnič

NEKOČ IN DANES

- 38 Cerkev in Udba.net
- 41 Podobe družabosti
- 42 **Naši kraji:** Naravni parki

KULTURA

- 46 EDS ne bo v škodo
- 47 Samorogova priznanja

OGLEDALO

- 48 **Film:** Zadnja naloga
- 50 **Avtomobilizem:** S trebuchom za kruhom
- 52 **Znanost:** Bumerang iz narave
- 54 **Šport:** Olimpijski pisalni stroj
- 56 **Črna kronika:** Ograje in rešetke se lomijo
- 58 **Rumeno:** Mis univerzuma
- 60 **TV-kuloar:** Ol in športni prenosi
- 66 Bo Jančič le urednik Dela?

34 Intervju: mag. Janez Drobnič

Lahko poudarim, da se zaposlovanje nekoliko povečuje. Delež zaposlenih, delež aktivnega prebivalstva se povečuje, kar je seveda dobro, ni pa zadostno. Zato bomo z nekaterimi ukrepi to še pospešili. Brezposelnost pa se nekoliko zmanjšuje.

12 Je Lotrič financiral Lucujevo pisanje?

Nekdanji predsednik uprave Petrola Janez Lotrič naj bi bil prikrito financiral pisanje Aleksandra Lucuja-Luca, družabnega kronista v rubriki Šepet sedmega dne v Nedelu, ki ga izdaja družba Delo. Lucu v primeru, da bomo o tem pisali, grozi s protinapadi in tožbami, kar seveda ni nič novega.

15 Partnerstvo za razvoj

Prejšnji ponedeljek je premier Janez Janša predstavil predlog sporazuma političnih strank o sodelovanju pri izvajanju strategije razvoja Slovenije, ki ga je naslovil na predsednike parlamentarnih strank in na manjšinska poslanca.

38 Cerkev, Udba in Grmič

Seznam, imenovan Udba.net, je pred tremi leti precej razburkal javnost, vendar se od takrat, kar se tiče poznavanja udbovskih časov, ni zgodilo nič. O tem obdobju govori tudi knjiga teologa dr. Ivana Štuhca Smer – osvobodjena dežela.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 434 54 63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 434 54 62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Lovro Kastelic, Ana Müllner, Peter Avsenik, Bogdan Sajovic, Lucija Horvat, Petra Janša
Kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič,

dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačič
Stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Janez Škalič, Vera Ban

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 tolarjev

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

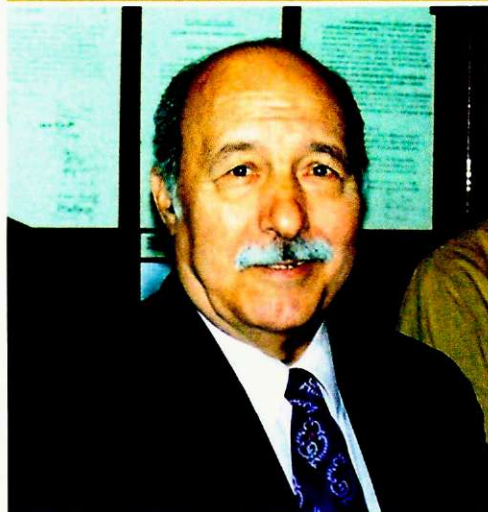
Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo polnoletno s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Fotografija na naslovnici: fotomontaža

Državna ureditev od A do Ž

Aleš Kocjan

Pogovarjali smo se z izrednim profesorjem na Pravni fakulteti v Univerze v Mariboru dr. Rafaelom Cijanom, ki je pred kratkim skupaj z mag. Jurijem Toplakom in Tadejem Dubrovnikom izdal knjigo *Državna ureditev Republike Slovenije*.

Pred kratkim ste skupaj z mag. Jurijem Toplakom in Tadejem Dubrovnikom izdali knjigo *Državna ureditev Republike Slovenije*. Kaj vsebuje in prinaša knjiga?

V knjigi smo zbrali pomembnejše predpise s področja državne ureditve. Zbirka zajema predpise s področja izvršilne in zakonodajne veje oblasti, razdeljena pa je na tri dele: Ustavna ureditev, Organi Republike Slovenije in Lokalna samouprava.

V prvo poglavje smo vključili pomembnejše osamosvojitvene akte, kot so Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, Ustavni zakon za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije ter Deklaracija o neodvisnosti. Knjiga vsebuje tudi neuradno prečiščeno besedilo Ustave Republike Slovenije, saj je bilo doslej sprejetih šest ustavnih zakonov, s katerimi so bile spremenjene oziroma dopolnjene posamezne določbe ustave. V sklopu podpoglavja Človekove pravice in temeljne svoboščine smo v knjigo uvrstili zakon o varuhu človekovih pravic. Kot je znano, gre za institut po zgledu švedskega ombudsmana, ki smo mu nekaj pozornosti namenili tudi pri uvodnih pojasnilih. V drugem poglavju smo se osredinili na državni zbor, državni svet, predsednika republike, vlado ter ustavno sodišče. Knjiga vsebuje tudi Poslovnik državnega zbora in Poslovnik ustavnega sodišča.

Zadnje poglavje na kratko obravnava lokalno samoupravo. Področje lokalne samouprave ureja več zakonov, med katerimi je najpomembnejši zakon o lokalni samoupravi, ki je bil sprejet leta 1993 in kasneje večkrat spremenjen in dopolnjen. V tem poglavju je zajet tudi zakon o lokalnih volitvah, ki ureja lokalne volitve, čeprav nekaj temeljnih določb o tem vsebuje že zakon o lokalni samoupravi.

V knjigi smo upoštevali vse dosedanje spremembe in dopolnitve posameznih zakonov. Če uradno prečiščeno besedilo predpisa ni bilo na voljo, je besedilo v knjigi neuradno prečiščeno in upošteva kasnejše spremembe in dopolnitve.

Knjigi ste v elektronski obliki dodali tudi za marsikoga dobrodošel obrazec za pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti ter obrazec za ustavno pritožbo pred ustavnim sodiščem. Zakaj se vam je zdelo pomembno vključiti ta obrazec?

Vlaganje pobud in ustavnih pritožb na obrazcih sicer ni obvezno, ker zakon uporabe obrazcev za vloge ne določa, sta pa obrazca pripomočka, ki ju lahko vlagatelji pobude oziroma ustavne pritožbe uporabijo tako, da obrazec izpolnijo ali pa po zgledu obrazca sestavijo svojo vlogo. V sklopu tega dela knjige smo tudi natančneje predstavili institut ustavne pritožbe, ki je posebno pravno sredstvo

zoper kršitev ustavnih pravic, predvsem s posamičnimi akti državnih organov ter pobudo za začetek postopka za presojo ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa.

Kaj je bil glavni razlog, da ste se odločili izdati knjigo?

Številne dosedanje spremembe in dopolnitve zbranih predpisov uporabnikom povzročajo težave zaradi svoje nepreglednosti in razpršenosti. Zato smo se odločili izdati knjigo, v kateri smo zbrali pomembnejše predpise s področja državne ureditve ter pri tem upoštevali vse dosedanje spremembe in dopolnitve posameznih predpisov. Treba je tudi vedeti, da večina pravnikov raje bere zakonodajo v tiskani obliki kot v elektronski, še posebej ker si v besedilu lahko pomembne dele označimo in opremimo z opombami.

Namen knjige je bralcu olajšati reševanje tako teoretičnih kot tudi praktičnih primerov ter sistematično prikazati veljavno ureditev in njena teoretična izhodišča.

Komu je torej namenjena knjiga?

Knjiga je namenjena predvsem pravnikom in študentom prava, strokovnjakom ter drugim delavcem v državnih organih in organih lokalne samouprave pa tudi vsem tistim, ki se tako ali drugače srečujejo z zakonodajo s področja državne ureditve.

Olimpijski mir

Medtem ko v Sloveniji vladata panika in nemir zaradi ptičje gripe, v Torinu slovenski olimpijci zadeve jemljejo veliko bolj sproščeno. Glede na njihove rezultate še preveč, bi lahko rekli. Vražje Slovenke izpred nekaj let in bronaste orle iz Salt Lake Cityja so zamenjali decoubertinovci, ki se v popolnem olimpijskem duhu veselijo že tega, da so v ekipni tekmi skakalcev prehiteli takšne nordijske velesile, kot so npr. Kitajska, ZDA in Južna Koreja.

ISKRICA

Pazite, predsednik prihaja!

Aleš Kocjan

Ko so bili že vsi prepričani, da se je predsednik države namestil v udoben naslanjač v svoji palači, kjer bo v miru čakal svoj politični pokoj, je predsednik pokazal, da še nikakor ni za staro šaro. Začele so padati pobude: pomilostitev Danila Kovačiča, akcija za Darfur, Gibanje za pravičnost in razvoj. Ena je drznejša od druge, ampak ni bolj drzne od zadnje, s katero je predsednik napovedal, da ne bo podpisal zakona o azilu. Na vladi so skočili v zrak in mu povedali, da po ustavi te pristojnosti nima, oglasili pa so se tudi pravni strokovnjaki. Slednji so mu rekli, da predsednik po naši ustavi ni nikakršen kralj, temveč je lahko kvečjemu kraljevič na zrnju graha, zato naj se spametuje. Na srečo je slednje spoznal tudi Drnovšek in se še zadnji trenutek s podpisom izognil ustavni obtožbi.

No, manj sreče je imel predsednik s slovenskimi govedorejci, ki so že ostro protestirali proti njegovim pozivom, naj ljudstvo ne je mesa, ker je menda to škodljivo. Kot so dejali, takšne izjave škodijo njihovi panogi, predsednika pa pozvali, naj jih nemudoma prekličje. Kaj bodo storili, če predsednik tega ne bo storil, niso rekli, slišati pa je, naj bi še v teh dneh zbrali vse bike, krave in teleta in jih odpeljali kar na Zaplano. Kaj bo predsednik z vso to živino, ni znano, zlobneži pa si že zdaj pred oči slikajo idilično podobo meditirajočega predsednika pastirčka, v okolici pa govedo, ki mirno muli travo.

Meditacija gre predsedniku v zadnjem času očitno dobro od rok. Ko je prejšnji teden obiskal Indijo in Šrilanko, se je med drugim udeležil duhovne olimpijade. Ali je obisk vključeval tudi meditacijo, agencije niso poročale, gotovo pa Drnovšek na njem ni doživel razsvetljenja. Slednje je, tako trdijo zlobneži, rezervirano za najbolj goreče in dolgoletne vernike, ne pa za nekoga, ki da dve pobudi, izjavi, da se zdravi alternativno in da mu je duhovnost zelo pomembna, pa že misli, da je dalajlama.

No, če Drnovšek ni doživel razsvetljenja v Indiji, ga bodo ob njegovi vrnitvi razsvetlile javnomnenjske ankete, ki kažejo, da ljudstvo njegovim pobudam in popotovanjem ni preveč naklonjeno. Ali bo to za predsednika dovolj jasno sporočilo, da bo vsaj malo potegnil zavoro, ni znano. Znano je le eno: nekateri trepetajo v smrtnem v strahu, kaj bo, ko bo predsednik znova sklical tiskovno konferenco.

H-umor

»Ja, a smo – razen očitno njih – v samoupravljanju?!«

(Predsednik uprave Dela Danilo Slivnik se je ob predlogu kolektiva novinarjev časopisa, da bi sami predlagali odgovornega urednika, z mislimi zgroženo vrnil v svinčene čase.)

»LDS si je s Kacinom zabila zadnji žebelj v krsto. Iz Pahorja pa tudi ne bo nič, dokler bo tolerantni do starih bizgecev, ki jim kao načeluje in zaradi katerih promovira to luzerko Danico.«

(Marko Crnkovič obupuje nad opozicijo in ljubljansko županjo.)

»Niti ne. Naj on razmišlja o meni, ha ha.«

(Košarkar Sani Bečirovič odgovarja na vprašanje, ali se pripravlja na spopad z ameriškim košarkarskim zvezdnikom Allanom Iversonom na svetovnem košarkarskem prvenstvu.)

»Na videz je prej vsak Bosanec Slovenec.«

(V Sloveniji živčemu Arabcu Jasimu Tahiru se posmehujejo, če reče, da je Slovenec.)

»Slovensko osamosvojitve zlorablja enkrat za reforme, enkrat za pošiljanje vojakov v Irak.«

(Poslanec LDS Matej Lahovnik ne zdrži napornega tempa poigravanja z osamosvojitvijo Slovenije. Morda zato, ker je v času osamosvajanja pil še iz flaške.)

»Škoda, da je naša najhitrejša tekačica najslabše streljala, najboljša strelka pa najslabše tekla.«

(Trenner slovenskih biatlonk Tomaž Kos je imel težave na vseh straneh.)

»Ogabno! Nisem še jedla tako neokusne hrane, kot je tu.«

(Avstrijska smučarka Resi Stiegler ni preveč navdušena nad italijansko kuhinjo. Vsaj ne nad tisto na olimpijskih igrah.)

»Ne glede na to, ali gre za človeka v kravati in z magisterijem, ga v Škofji Loki slišiš.«

(Jan Plestenjak še vedno prisega na škofovsko narečno posebnost, imenovano »tk«.)

»Ne vem, kako je možen tako velik razpon med okusom ljudi in stroke.«

(Špela iz skupine Atomik Harmonik se razburja, ker strokovna žirija na Emi ni pokazala naklonjenosti ljubljencem občinstva.)

»Drnovšek ima v tem trenutku preveč idej, da bi jim lahko sledili. In preveč so nedosledne, da bi jih jemali zares.«

(Kolumnist Vlado Miheljak ne more slediti hiperaktivnosti aktualnega predsednika države.)

»Narisati ga na straniščni školjki, s tem se ne strinjam. S tem se pravzaprav podelaš na vero drugega.«

(Iransko-nizozemski pisatelj Kader Abdolah nima nič proti, če preroka Mohameda nekateri upodabljajo kot terorista. Pozna bolj kočljive položaje.)

»Resnica o krajevnih tablah«

Koroški deželni glavar Jörg Haider ne more iz svoje kože. Kot odgovor na uspešno akcijo »pro Kärnten/za Koroško«, ki je v duhu sožitja in podpore postavitvi dvojezičnih krajevnih napisov na avstrijskem Koroškem do zdaj zbrala skoraj 25.000 podpisov podpore z obeh strani meje, je namreč postavil svojo spletno stran www.ortstafel.at.

V njej naj bi bilo vprašanje dvojezičnih napisov prikazano »takšno, kot v resnici je«. Obiskovalca najprej presenetijo udarna gesla kot »vsa pravica izhaja iz ljudstva«, »Korošci se želimo odločiti sami« in »krajevne table – referendum zdaj«. Nadaljnja vsebina strani predstavlja »Haiderjev« referendum kot »dokončno rešitev« vprašanja krajevnih tabel, čeprav v najboljšem primeru dopušča njihovo postavitev v 16 okrajih z vsaj 15-odstotnim deležem Slovencev.

Prav komično pa je branje o »zakonolomilcu« Rudiju Vouku, »radikalnem« Slovincu, ki naj bi bil s svojimi zahtevami pretrgal obdobje miru in sožitja na Koroškem. Haider med drugimi napada tudi avstrijsko ustavno sodišče in druge

avstrijske politične stranke »brez domovine«. »Domovini zvest« je seveda edinole Haider, ki se utegne tudi pohvaliti, »koliko Slovenci v resnici dobijo«, in pri tem našteva, kaj vse je storil za slovensko manjšino. Deželni glavar je unovčil tudi spor ob upodobitvi knežjega kamna na

slovenskih evrokovancih. Tako eno od poglavij spletne strani ponuja obiskovalcem vpogled v pravo zgodovino kamna. Ob spretnem navašanju (tudi slovenskih) politikov deželni glavar načenna še vprašanje »do manjšin sovražne« Slovenije. Sto tisoč pri nas živečih manjšincev, med katere šteje tako namišljene Staroavstrijce kot samozvane izbrisane, po Haiderjevo namreč ne uživa popolnoma nobene pravice. M. V.

Modrosti tedna

»In kaj se je sedaj zgodilo z islamom? Namesto da bi vztrajali v svoji religiji, so iz nje naredili ideologijo, ki je šla iz središčne točke na premici med totusom in nihilom proti totusu in postala totalitarna – tu pa je konstruktiven dialog onemogočen, če sploh dopušča kakšen dialog. Temu se reče patološko delovanje religije. Se pravi, na izzive globalizacije se je islam odzval patološko. V tem primeru se mi zdi narobe, da za tovrstno nasilje obsojamo določeno religijo.«

(Študent teologije Sebastjan Erlah)

»Pobuda slovenskega predsednika (za Darfur, op. ur.) je čudovita, toda toplo bi mu svetoval, da naj poskusi to napraviti za evropsko stališče. In pri Bogu, da potrebujemo evropsko stališče glede Darfurja, kajti od vseh celin prav Evropa ne bi smela stati križemrok, medtem ko poteka genocid!«

(Zgodovinar Timothy Garton Ash)

Trgovine so ob nedeljah spet odprte.

Trgovine spet odprte

Zapletom o odpiralnem času trgovin ni videti konca. Ustavno sodišče je namreč ugodilo ustavni pobudi, ki jo je decembra lani vložila družba Emona Obala Koper, in zadržalo izvrševanje zakona o trgovini. Tako bodo trgovine in deli trgovskih središč z nujnimi življenjskimi izdelki do nadaljnjega lahko odprti tudi ob nedeljah in praznikih – vsaj do takrat, dokler sodišče ne bo odločilo, ali so določbe zakona, ki se nanašajo na odpiralni čas trgovin,

v skladu z ustavo ali ne. Tako si trgovci spet manejo roke, predlagatelji zakona z NSi na čelu pa so znova razočarani. A morebitna odločba sodišča, da te določbe niso ustavne, utegne povzročiti še večjo zmedo. Odločitev za zaprtje trgovin je bila, kot dobro vemo, pred slabimi tremi leti izglasovana na referendumu. P. A.

Predan se vrača

Leta 2000 politično odstavljene glavni in odgovorni urednik Večera Milan Predan se vrača v časopisno hišo s sedežem v Mariboru. Nadzorni svet Večera ga je namreč prejšnji teden imenoval za direktorja družbe. Vodenje Večera bo prevzel v začetku marca. Pred jenskimimi parlamentarnimi volitvami leta 2000 ga je takratni predsednik republike Milan Kučan povabil »na kavico«. Kučana je motila Predanova uravnotežena sredinska uredniška politika, zaradi česar ga je želel nekoliko »spametovati«. Predan se je za povabilo zahvalil in sporočil, da ne more priti, saj bi bilo to pred volitvami neprimerno, ker želi kot urednik uredniško politiko voditi neodvisno od politike. Kazen ga je doletela že nekaj mesecev kasneje, ko so ga po Kučanovem navodilu zamenjali. Zadnja leta je bil zaposlen na slovenskem zunanjem ministrstvu. Verjetno bo ena njegovih prvih nalog, da imenuje novega glavnega urednika, ki naj bi nadomestil sedanjo urednico Darjo Verbič. Kako uspešen bo na svojem novem delovnem mestu, bo seveda pokazal čas. M. B.

Obletnica Slovenske demokratske stranke

SDS je v petek, 17. februarja, v Ljubljani zaznamovala sedemnajsto obletnico ustanovitve. Šestnajstega februarja 1989 je bila namreč ustanovljena Socialdemokratska zveza Slovenije, njen prvi predsednik pa je postal sindikalist France Tomšič.

Kasneje se je Socialdemokratska zveza Slovenije preimenovala v Socialdemokratsko stranko Slovenije, Tomšiča pa je nasledil Jože Pučnik. Stranka je vstopila v koalicijo Demos, slednja pa je zmagala na volitvah leta 1990. Po padcu Demosove vlade spomladi leta 1992 je Pučnik postal podpredsednik prehodne Drnovškove vlade, istega leta je SDSS (kasneje je skrajšala ime na SDS) doživela poraz na volitvah, a je vseeno vstopila v Drnovškovo vlado skupaj s Slovenskimi krščanskimi demokrati. Stranki so se tedaj pridružili nekateri člani nekdanje Slovenske demokratične zveze, med njimi tedanji obrambni minister Janez Janša, ki je na kongresu leta 1993 postal novi predsednik SDS. Leto dni kasneje je bil s konstruktom »Depala vas« odстранjen z obrambnega ministrstva, stranka pa je vstopila v opozicijo in dobila veliko novih privrženecov. Spomladi leta 2000 je za kratek čas spet postala vladna stran-

France Tomšič, Janez Janša in Milan Zver

ka v vladi Andreja Bajuka, po volitvah istega leta pa je znova pristala v opoziciji in ostala oster kritik vladavine LDS. V tem času se je

preimenovala v Slovensko demokratsko stranko in pripravila nov program, s katerim je na volitvah leta 2004 premagala LDS, Janša pa je postal predsednik vlade.

Na proslavi je slavnostni govornik Janez Janša ocenil, da bi utegnila SDS ostati na oblasti toliko časa, kot je bila v opoziciji. Po njegovih besedah bo SDS ostala stranka zmerne sredinske usmeritve, zavezana načelom trajnostnega razvoja, slovenske identitete, slovenske kulture, inovacij, znanja in solidarnosti. Ob koncu je Janša podelil zlate znake kot najvišja priznanja stranke. Prejeli so jih

Jožica Sovinc, Savina Savšek, Andrejka Dolinar Hrovat, Srečko Vrečar, Anton de Costa, Milan Fras in Herman Kisilak. G. B.

Umrl oče Janeza Janše

Pretekli teden je v 80. letu starosti umrl Janez Janša, oče predsednika vlade Janeza Janše. O njem ni veliko znanega, saj ga predsednik vlade ni nikoli izpostavljaval v javnosti, znanih je le nekaj pomembnejših dogodkov, ki so zaznamovali njegovo življenje in jih je sin pred leti zapisal v svoji knjigi Okopi.

Eden izmed pomembnejših dogodkov za Janševega očeta se je zgodil po koncu vojne, ko ga je, potem ko je bil dvakrat na silo rekrutiran v vaške straže in so ga po koncu vojne Angleži izročili partizanom, le božja previdnost rešila zanesljive smrti v roškem breznu. Janša je ta dogodek po očetovem pripovedovanju v Okopih opisal takole: »Neke noči, krog 3. julija, so poklicali tudi Janeza ... Komaj je stopil na hodnik, je že dobil brco ... Po dva in dva so skupaj zvezali z žico in jih zmetali na tovornjake ... V Kočevju so jih na železniški postaji nagnali z vagonov in jih postavili v vrsto. Kolono so pognali naprej proti Rogu ... Zvezane so postavili v polkrog pred rob brezna. Brez povelja in brez obotavljanja so zapele strojnice. Iz neposredne bližine. Smrtno zadeti ali samo ranjeni, mrtvi in živi so padali

čez rob in zvezani skupaj vlekli v globino drug drugega. Janeza je veriga teles med sikanjem krogel potegnila navzdol. Čez nekaj časa se je ovedel. Ni bil zadet ... Izkopal se je izpod teles, med katerimi je bilo še veliko živih ... Od vrha kupa trupel pa do roba brezna je bilo le nekaj metrov. Janez je zagledal na pol podrtó drevo, ki je viselo čez rob. Počasi je splezal čez trupla in se oprjel drevesa. Po njem je dosegel rob in se razgledal. Bila je noč ... Odplazil se je stran ... Po kakih sto metrih se je prenehal plaziti in je opotekajoče stekel.« Kot je zapisal Janša, oče po vojni o tem dogodku otrokom dolgo ni želel govoriti, vseskozi pa se je tudi izogibal vrednostnih sodb o partizanih. Očitno je vedel, česa vse so sposobni njihovi nasledniki. A. K.

Družina Janša poleti 1963

Priprave na predsedovanje

Priprave Slovenije na predsedovanje Evropski uniji v prvi polovici leta 2008 potekajo v skladu s časovnim načrtom, je na petkovem sestanku pri predsedniku vlade Janezu Janši v Ljubljani ugotovila ožja delovna skupina za priprave na predsedovanje EU.

Kot so po koncu srečanja v izjavi za javnost sporočili iz predsednikovega urada, je skupina na srečanju pregledala stanje in razpravljala o morebitnih prednostnih temah, ki bi lahko bile najbolj izpostavljene med predstavljanjem, hkrati pa je pregledala stanje tudi pri kadrovanju. Pri tem je ugotovila, da je večina kandidatov za delo na stalnem predstavništvu v Bruslju že izbrana, izbrani pa so tudi izvajalci za posredovanje specialnih znanj pri predstavljanju. Njihovo usposabljanje naj bi se po predvidevanjih začelo marca. A. K.

Gorenjska naveza

Denis Vengust

Prepletene vezi Pretekli teden je nadzorni svet Save, d. d., Janezu Bohoriču, predsedniku uprave, podaljšal mandat za vodenje družbe še za pet let. Skoraj hkrati je Sava dokapitalizirala Merkur in mu prodala hčerinsko trgovsko družbo Sava Trade. Vsaj na prvi pogled se zdi, da se je t. i. gorenjska naveza močno okrepila. Slednjo poleg Save z Janezom Bohoričem v vodilni vlogi in Merkurja z Binetom Kordežem na mestu predsednika uprave sestavljajo še Gorenjska banka s predsednikom uprave Zlatkom Kavčičem in Nacionalna finančna družba (NDF), ki jo vodi Stane Valant. Podjetja so med sabo močno lastniško, kadrovsko in poslovno prepletena, s čimer vodstva drugo drugemu vzajemno varujejo hrbet. Z vidika poslovne higijene in doseganja optimalnih poslovnih izidov je to skrajno vprašljivo.

Še posebej se to kaže na primeru Save, kjer se zdi, da je družba vse od prodaje programa pnevmatik pred leti Goodyearu brez prave vizije in le zapravlja denar za izgubarske in nedonosne projekte. Pri Merkurju pa se porajajo nekateri sumi, da bi družba poleg že odkrite velikanske izgube, povezane z Bofexom, utegnila skrivati še kakšno črno luknjo. Gorenjska banka, sodeč po javno objavljenih bilancah, sicer odlično posluje, vendar jo nekateri krivijo, da je kranjski Iskraemeco pred nedavnim pahnila v prisilno poravnavo, ko mu ni želela reprogramirati dolgov.

Tihi prevzem Merkurja? Zaradi nehygieničnih povezav in neoptimalnih poslovnih izidov si Kapitalska družba (KAD) in Slovenska odškodninska družba (SOD) že nekaj časa prizadevata razbiti to navezo. Zato se dokapitalizacija Merkurja s strani Save zdi korak stran od tega cilja, saj se je delež državnih skladov v podjetju s tem zmanjšal. Lastniška deleža KAD in SOD na eni ter Kordeževih zaveznikov na drugi strani sta se praktično izenačila. Jeziček na tehtnici je tako spet postal Matjaž Gantar s svojimi skladi. Pričakovati je, da bo svojo morebitno pomoč državi poskušal drago unovčiti. Po drugi strani naj bi Merkurjeva uprava KD ter obema državnima skladoma ponujala odkup njihovih delnic, da bi se tako rešila morebitne zamenjave, do katere bi lahko prišlo po izteku mandatov večine članov Merkurjevega nadzornega sveta ob koncu letošnjega leta. Ponujena cena naj bi znašala 41.000 tolarjev za delnico, vendar brez objave ponudbe za prevzem, v kar državna sklada ne privolita, saj želita zavarovati manjšinske delničarje. Vsekakor Merkur posluje v branži, v kateri bo sam težko dolgoročno preživel. Pri tehnični trgovini, kjer so prodajni izdelki manj lokalno obarvani kot pri živilski, še bolj pride do izraza ekonomija obsega. Merkur sam pri tujih dobaviteljih nikoli ne bo mogel dosegati takšnih rabatov, kot jih dosegajo lahko tuji tekmeči z mnogo večjimi nabavnimi količinami.

Bohorič vztraja Predsednik uprave Save Janez Bohorič je že izpolnil pogoje za upokožitev, zato so mnogi pričakovali, da ne bo vztrajal še en mandat. Vendar so se hkrati iz dobro obveščanih virov pojavile ocene, da bo Bohorič še ostal v sedlu, saj naj bi mu motivacijo dajala njegova precej mlajša spre-

Janez Bohorič je kljub izpolnjevanju pogojev za upokožitev nastopil nov petletni mandat.

Gorenjska podjetja so med sabo močno lastniško, kadrovsko in poslovno prepletena, s čimer vodstva drugo drugemu vzajemno varujejo hrbet.

mljevalka. Poleg tega ga k vztrajanju verjetno nagovarjajo tudi stare politične strukture.

Kolikor bosta KAD in SOD želeli uveljaviti svoj vpliv v Savi in s tem tudi v Gorenjski banki (kjer je Sava največji lastnik) ter NFD in Merkurju, bosta verjetno morali na svojo stran pridobiti enega glavnih akterjev gorenjske naveze. Kot najverjetnejši prestopnik se je večkrat omenjal Stane Valant, prvi mož NFD. Valantova dolgoletna želja naj bi bilo vodenje NLB. V zameno za mesto predsednika uprave NLB bi morda sklenil zaveznitvo z državo. Težava je le, kako Valantu prepričljivo zagotoviti, da bo na tem položaju dlje časa tudi ostal. Na vse skupaj pomembno vplivajo tudi pogovori z belgijsko KBC o prihodnji lastniški strukturi NLB. Druga alternativa je vodenje Gorenjske banke (morebiti še predsedovanje olimpijskemu komiteju), vendar je vprašanje, ali bi to bilo dovolj za Valanta, saj Gorenjsko banko tako ali tako že obvladuje lastniško. V nobenem primeru v sedanjih okoliščinah ne glede na zadnje dogodke ni realno pričakovati, da bi lahko gorenjska naveza svojo trdnost in prepletenost ohranila daljši čas. ■

Alah Ahbar

Pavel Ferluga

V svobodnem svetu je praksa, da se v časopisih pojavljajo karikature. Karikature same po sebi ne morejo biti žaljive.

Žaljive so lahko, če jim dodamo nekaj, kar karikaturo poveže z nečim, ki je samo po sebi nekaj gnusnega ali žaljivega. Pri necivilizirani populaciji islamskih držav pa je že sama karikatura ne samo obsodbe vredna, ampak je treba tudi njenega avtorja obsoditi na smrt, in to ne na sodišču, ampak to lahko odloči vsak duhovni vodja ali teokratska oblast, ker civilne oblasti pri teh ljudeh sploh ni.

Zakaj recimo se pri nas ne pojavi kaka »umetniška« skupina »Strelnikoff«, ki bi imela pogum dati v naročje ali v usta Mohamedu kako ogabno podgano? Saj pri nas je moderno žaliti čustva vernih ljudi. Ne, takega poguma pa slovenski pritlikavi »kvazi-umetniki« ne zmorejo. Z mirnimi krščanskimi verniki in njihovimi čustvi se lahko najbolj ostudno poigravajo vsi državljani, saj naša zakonodaja ne priznava niti ne predvideva žalitve krščanskih čustev, brani pa na primer genocidne kriminalce, pokojne in žive. Spomnil sem se, da sedi v našem parlamentu poslanka, ki ima zelo rada protiversko umetnost. Kaj če bi upodobil, ker sem slikar, Alaha ali Mohameda v tangicah ali kako drugače smešno, za našo miselnost nežaljivo, in podaril sliko ugledni poslanki Majdi Širca, da jo bo lahko obesila med svojo zbirko poleg umetnine »Strelnikoffa«, ker je zelo dovzetna za umetniško izražanje. Obljubim, da ne bi narisal ogabnih podgan, da ne bi bil plagiat, potem bi pa javno oznanil, da sem izdelal sliko izjemoma za omenjeno poslanko, ker ljubi tovrstne umetnine. Koga bi doletela »fatva«, avtorja ali poslanko, ki bi ji bila slika namenjena? Morda celo izdelovalca barv, ki bi jih uporabil za sliko? Ali naša veleposlaništva v islamskih državah, da o Dimitriju Ruplu sploh ne govorim, ker bi se kljub svoji diplomatski sposobnosti težko izmazal? Danes je vse mogoče, saj smo za muslimanske bojovnike vere (kot pravi tudi Oriana Fallaci) vsi neverniki le psi, podobni prašičem in opicam, ki jih je treba iztrebiti.

Sicer pa, po zelo preudarni odločitvi, da se v Ljubljani zgradi džamija, so naše mestne oblasti po modrih predvidevanjih preventivno posegle v problem ogroženosti. Slovenci ne bomo ogroženi, ker bomo pridno obiskovali ta božji hram in tako dokazali, da nismo psi, prašiči in opice, in kar je pglavitno, da nismo »neverniki«. Tako bomo rešeni vseh morebitnih nadlog. Neverniki, ki jih je v Sloveniji kar precej, pozor! Začnite verovati! Alah Ahbar!!!

Divja privatizacija

Vida Kocjan

V vseh primerih nezakonitega lastninenja so bile podane ovadbe, pravnomočne sodbe pa so bile le tri.

Nekdanja Služba družbenega knjigovodstva (SDK), pozneje preimenovana v Agencijo za nadziranje, plačilni promet in informiranje (APPNI) in pozneje spet razbita na tri enote, je pri revizijah lastninskega preoblikovanja nekdanjega družbenega premoženja ugotovila za 1,4 milijarde nemških mark oškodovanja družbenega kapitala (s presekom in po cenah na dan 31. 12. 1992). Po nekaterih podatkih so oškodovanja odkrili v 492, po drugih pa v 498 podjetjih od skupaj dobrih 1.300 pregledanih. V vseh primerih so bile podane tudi ovadbe, vendar so tožilci skupaj s pravobranilci do konca pripeljali le tri obtožnice. Vse tri so bile s področja igralništva, pravnomočno obsojeni so bili trije vodilni: dva iz novogoriškega Hita in eden iz družbe Casinò. Dva sta svojo kazen bolj ali manj odsedela, tretjega vodilnega, to je Danila Kovačiča, pa je predsednik države Janez Drnovšek pomilostil. Odzivi javnosti na to dejanje za Drnovška niso spodbudni, saj se večina državljanov s tem ne strinja. Kakor koli, zadeve na področju nezakonitega lastninenja so končane, po trinajstih letih pa se bolj kot kadarkoli doslej kaže, da je Drnovšek divjo privatizacijo ves čas dopuščal oziroma se je ta dogajala z njegovo privolitvijo. Koliko denarja se je v tem času odlilo v tujino in koliko (oprane) ga danes prihaja nazaj, verjetno ne bomo nikoli izvedeli, saj so vse sledi temeljito zabrisane. Tudi to je Drnovškova zasluga, ki pa ni edina. V času najbolj divje privatizacije se je s t. i. reformo soočal tudi pravosodni sistem. Prav ta reforma, ki jo je izvajala Meta Zupančič, takratna pravosodna ministrica, sprožil pa njen predhodnik Miha Kozinc (oba LDS), je povzročila največjo zmedo v pravosodnem sistemu doslej. Ker pa je takratna Drnovškova vlada leta 1994 spremenila še kazensko zakonodajo, po kateri je skrajšala nekatere zastaralne roke za gospodarski kriminal, je veliko stvari že vmes zastaralo. Vse – divja privatizacija, reforma pravosodnega sistema in krajši zastaralni roki – se je ujemale. Vse se je dogajalo med letoma 1992 in 1996, to je v času, ko je vlado že vodil Janez Drnovšek. Kot piko na i je dovolil razbitje SDK, četudi naj bi avgusta 1993 med vodstvom SDK in finančnim ministrstvom (vodil ga je Mitja Gaspari) obstajal dogovor, da se bo ta služba preoblikovala, šele ko bo nekdanje družbeno premoženje olastnjenjeno. Dobrega pol leta pozneje (v začetku 1994) je Drnovšek ta dogovor prelomil, zato imamo danes kopico t. i. tajkunov. Nekateri od njih denar še vedno skrivajo v tujini in čakajo ugodnejši trenutek. Morda pa bo zdajšnja vlada naredila to, kar poznajo v vseh razvitih demokratičnih državah, to je uvedla t. i. finančno policijo, ki bo marsikoga vprašala tudi po izvoru premoženja. Upajmo.

Dan kulture

Dr. Janko Kos

Osmi februar, slovenski kulturni praznik, ni bil samo priložnost za bolj ali manj posrečena proslavljanja Prešerna. Je tudi čas za premislek o tem, kaj je kultura, kako je s sodobno slovensko kulturo. Ta beseda lahko pomeni marsikaj, z najširšim pomenom je toliko kot civilizacija.

Slovenec in večini srednjeevropskih narodov je bližji ožji pomen, kot nam ga je udomačil Cankar, ko je leta 1907 govoril o »slovenskem ljudstvu in slovenski kulturi«; mislil je na duhovno kulturo, ki nastaja v različnih oblikah umetnosti pa tudi v humanističnih in drugih vedah. Zato imamo ministrstvo za kulturo, ki skrbi za ta področja. Mednje sodi tudi skrb za slovenski jezik, se pravi, da je temelj slovenske kulture prav ta. Naravoslovne, matematične in tehnološke znanosti spadajo pod drugačno ministrstvo. Ali to pomeni, da ne sodijo v kulturo, humanistika pa ne med znanosti?

Za pojasnitev teh vprašanj so potrebne natančnejše razlage kulture. Med njimi je uporabna ta, ki jo je pred leti v nekem predavanju izrekel Joseph Ratzinger, zdaj papež Benedikt XVI. »Kultura je zgodovinsko zrasli skupnosti izraz spoznanj in vrednot, ki oblikujejo življenje neke skupnosti.« Ta določila pomagajo razločevati, kaj je kultura in kaj ni. Slovenska kultura je s svojimi skupnimi, splošno priznanimi, trajnimi spoznanji in vrednotami temelj nacionalne skupnosti. Množična kultura, ki se proizvaja industrijsko v velikih količinah, te pa so dnevna hrana mnogim Slovincem, je bolj zabava kot kultura. Rumeni tisk, razvedrilne oddaje na televizijah, rok koncerti, plesi v diskotekah, izbiranje evrovizijske popevke, filmski »žanri«, športne prireditve ne oblikujejo posameznikov in skupnosti ne spoznavno ne vrednostno; so samo priložnost za izživetje odvečnih čustvenih energij, pogosteje slabših, tudi potlačenih, kot so slepo občudovanje, zavist, privoščljivost, poželjivost, navijaštvo, evforična pripadnost skupinstvu, prepuščanje množičnemu zanosu in podobno. Takšne zabave so lahko koristna sprostitev po napornem vsakdanjiku ali pa napolnitev praznine neusmerjenega življenja – kar se dogaja mladim ljudem.

Prava kultura na Slovenskem je bila in je drugačna, čeprav v času spremenljiva. Njen tek se začneja z Brižinskimi spomeniki in ljudsko poezijo; del te je

bil posveten, toda pisna kultura je ostala do srede 18. stoletja zvezana z vero in Cerkvijo. Razsvetljenstvo jo je sekulariziralo, njen glavni tok – od Linharta do slovenske »moderne« – je postal svobodomiselni. Kljub temu je ta kultura še zmeraj temeljila na krščanskih vrednotah, prepoznamo jih pri Prešernu in Cankarju, Jenku in Župančiču. Šele med vojnama je to svobodomiselstvo postalo radikalno, seglo je do amoralizma pri mladem Vidmarju in nihilizma pri Bartolu. Toda prav v tem času je v umetnostih in humanistiki enakovredno ob svobodomiselni kulturi zaživela katoliška, od Preglja in Izidorja Cankarja do Plečnika, bratov Vodnik, bratov Kralj in Kocbeka. V mnogih stvareh je bila vodilna.

Položaj slovenske kulture okoli leta 2000 je drugačen. Večji del njene katoliške polovice je bil leta 1945 nasilno uničen, potisnjen na rob ali izrinjen v emigracijo. Smrt dveh osrednjih pesnikov sredi stoletja, Franceta Balantiča in Ivana Hribovška, je bila znamenje tega konca. Odtlej je duh slovenske kulture pretežno svobodomiselni, v zadnjih desetletjih zmeraj bliže nihilizmu, dekadenci, anarhizmu. Od tod ob njeni visoki profesionalnosti nevarnost enoličnosti, ponavljanja istega. Gre za kulturo »izčrpanosti« po znani krilatici o postmodernizmu? Naj bo tako ali drugače, glavna značilnost sodobne slovenske kulture

Za novo pluralnost je nujna oživitev in razmah nove katoliške kulture. Ta se počasi obnavlja, a je še zmeraj premalo opazna in vplivna.

je njena enostranost, odsotnost kulturnega pluralizma. Med vojnama je v slovenski kulturi obstajalo troje velikih smeri, ob svobodomiselni katoliška in marksistična. Toda ta je že v času socializma jalovo zamrla,

zdaj se ohranja na robu. Za novo pluralnost je nujna oživitev in razmah nove katoliške kulture. Ta se počasi obnavlja, a je še zmeraj premalo opazna in vplivna. Šele njen vnovični vzpon bo znotraj slovenske kulture omogočil pravi dialog, medsebojno kritičnost in tekmovanje. Brez tega bo obsojena na enolično ponavljanje istega, na trajnejšo krizo, stagnacijo in nazadovanje. Slovensko kulturo čaka ura resnice. Upajmo da v njeno dobro. ■

Je Lotrič financiral Lucujevo pisanje?

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Nekdanji predsednik uprave Petrola Janez Lotrič naj bi bil financiral pisanje Aleksandra Lucuja-Luca, družabnega kronista v Šepetu sedmega dne v Nedelu. Lucu v primeru, da bomo o tem pisali, grozi s protinapadi in tožbami, kar ni nič novega.

Po nam dostopnih podatkih je Aleksander Lucu družabni kronist v rubriki Šepet sedmega dne, ki izhaja v Nedelu, po svojih izjavah pa tudi urednik 16. in 17. strani (osrednjega dela) časnika; v bazah finančnih podatkov je naveden kot zastopnik in soustanovitelj družbe Challenge (skupaj z dr. Otmarjem Kugovnikom), registrirane za oglaševanje, ki deluje na Štefanovi ulici 5, v Ljubljani, soustanovitelj družbe Infin za podjetniško in poslovno svetovanje (skupaj z Alenko Žavbi), ki deluje na istem naslovu kot Challenge, in soustanovitelj družbe Class I za druge poslovne dejavnosti (skupaj z Ernestom Aljančičem), ki deluje na Vošnjakovi ulici 9 v Ljubljani. Poleg tega naj bi bil 15. 5. 2003 registriral tudi dejav-

nost samostojnega novinarja in je vpisan kot samostojni novinar pri ministrstvu za kulturo.

Pol milijarde Družba Challenge (ustanovljena je bila 13. novembra 1991) je pripravljala teniške turnirje po Sloveniji, po Lucujevih besedah je pri tem sodelovalo dve stotniji malih, srednjih in velikih pokroviteljev, med njimi Telekom Slovenije. Ko so o tem govorili na parlamentarni seji, na kateri so obravnavali sume korupcije, je Lucu v svoji rubriki 2. maja 2004 zapisal: »Zanimivo, da so Janševi spindoktorji (deset let že objokujejo svojo nemoč pri medijih, čeprav so na ekranu vsaj toliko kot reklame za Mercator, Mobitel in damske vložke skupaj) usekali tudi po novinarjih in mednje zapisali ime av-

torja te strani, češ da je dobil sponzorski denar Telekoma Slovenije.« V istem članku je pel hvalo tudi Ultri (parlamentarci so na seji o korupciji govorili tudi o njej). Lucu je pojasnjeval, da je bil Telekom med srednje velikimi pokrovitelji, večina denarja pa naj bi bila namenjena nagradam in pokrivanju stroškov turnirja. Zapisal je še, da je podjetje nehalo delovati že pred tremi leti, in se pohvalil, da je na vseh turnirjih sodeloval tudi direktor in solastnik družbe dr. Otmar Kugovnik, profesor na fakulteti za šport. Po pregledu smo ugotovili, da je imela družba Challenge leta 2000 62 milijonov tolarjev prihodkov, vendar potem ni ugasnila, ampak še vedno posluje, čeprav z minimalnim prihodkom. Tudi bilance posameznih let kažejo, da se v družbi

»nekaj dogaja«. Družba je imela še konec leta 2004 za 2,4 milijona dolgoročnih finančnih naložb in za 1,45 milijona tolarjev zaloga, terjatev pa v višini 0,6 milijona tolarjev. Teh naložb na primer v letu 2000 ni bilo, in čeprav družba ni imela zaposlenih, je v osmih letih (od 1994 do 2001) plačala 220 milijonov tolarjev za stroške dela, kar je 44 odstotkov vseh prihodkov (teh je bilo v višini 501 milijon tolarjev).

Četrto milijarde Družbo Infin je Lucu skupaj z Alenko Žavbi (fotografirano njegovih strani) ustanovil 28. marca 1991, torej pred družbo Challenge. Tudi Infin še zmeraj posluje, v letih od 1994 do 2004 pa je ustvaril 245 milijonov tolarjev prihodkov, glavnino med letoma 1994 in 2000. V njej je

5,2 milijarde prihodka. Ni slabo!

bilo do 8 zaposlenih (v letu 2004 nihče več), Lucu pa je tudi za to družbo dejal, da ugaša, čeprav izvaja še nekatere računovodsko-knjigovodske storitve. Ne glede na to družba še vedno obstaja.

5,2 milijarde Naslednja družba je Class I. Gre za družbo, ki se po nam dostopnih podatkih ukvarja z oglaševanjem in zakupom medijskega prostora. Leta 2004, to je bilo zanjo najbogatejše leto, je z vsega 3 zaposlenimi dosegla 705 milijonov tolarjev celotnega prihodka (od leta 1994 do 2004 kar 5.238 milijonov tolarjev) in od tega 560 milijonov tolarjev plačala za stroške storitev (v vsem času 4.366 milijonov ali dobrih 83 odstotkov vseh prihodkov). Družba je bila ustanovljena 28. septembra 1989, ustanovitelja pa sta Ernest Aljančič-Nestl in Aleksander Lucu. Slednji naj bi bil februarja 1993 izstopil iz družbe, kot pravi zato, ker

naj družba ne bi prinašala nobene-ga dohodka. Po dostopnih podatkih je imela družba leta 1994 (to leto se začne objavljane podatkov v raznih bazah) dobrih 68 milijonov prihodkov, kar ni bilo malo. Vendar naj bi bil Lucu po nekaterih drugih podatkih (baza GVIN) soustanovitelj do 9. avgusta 2004, čeprav sam to zanika.

Class I in Lotrič Družbo Class I je Janez Lotrič, nekdanji predsednik uprave Petrola, izbral za medijskega zakupnika prostorov na TV Slovenija. Po naših podatkih je Petrol Classu I za oglaševanje na nacionalni televiziji v letu 2004 in 2005 plačal dobrih 186 milijonov tolarjev. Zadnje naročilnico za 19,35 milijona tolarjev neto so na Petrolu podpisali 18. novembra 2005, to je tik pred zamenjavo vodstva te družbe. Ob tem je Class I 16. januarja 2006 Petrolu izdal račun za oglaševanje na RTV v višini 2,69 milijona

Lucujeve povezave

Ko je pred leti Lucu v svojih člankih večkrat ostro napadel takratnega novinarja Večera Mira Petka (kot pravi Petek, ga je napadel vedno, kadar je pisal o koroškem Preventu), so se mnogi spraševali, s čim se je Petek svojemu stanovskemu kolegu tako zameril, da ga toliko napada. Odgovor na to vprašanje bi lahko dobili med drugim v možnosti razkritja Classovih pogodb s Petrolom, kjer je bil vse do leta 2004 zaposlen tudi Silvo Komar, domnevno Lucujev tesni prijatelj in član Foruma 21. Komar je leta 2004 odšel iz Petrola in se zaposlil v Preventu kot pomočnik takratnega Preventovega finančnega direktorja Gorazda Faleja, s katerim

naj bi bila že dolgo pred tem prijatelja. Glede na to ne bi bili presenečeni, če bi se izkazalo, da je Lucu z »nadležnim« Petkom obračunal prav na prošnjo, ki bi mu jo prek Komarja posredoval Fale. Dodajmo, da je kmalu po napadu na Mira Petka v Nedelu izšel prozorno žajfast intervju z Jankom Zakeršnikom, s katerim se je novinar Aleksander Lucu, ki ga je spraševal, očitno dobro ujemal. Ne, on ni naročil napada na novinarja. On je bogaboječ oč številne družine. Lucu je to podobo podkrepil z veliko sliko podjetnika v družinskem krogu in pribil: cherchet la femme. Ker je Miro Petek v reviji Mag omenil, da je bil intervju očitno naročen in da se mu takšno ravnanje novinarskih kolegov gnusi, mu je Lucu zagrozil, da ga bo tožil tožil.

ZGODOVINA USTANOVITELJEV

Polni naziv: CLASS I D.O.O., PODJETJE ZA AGENCIJSKE STORITVE, PRO...
 Kratki naziv: CLASS I D.O.O. LJUBLJANA
 Naslov: VOŠNJAKOVA ULICA 9, 1000 LJUBLJANA
 Matična številka: 5290325000
 Davčna številka: 56467745

Datum prenehanja Naziv
 09.08.2004 ALEKSANDER LUCU

Vir: GVIN

Račun Petrola in naročilnica

Matična številka	Kratki naziv	Položaj	Sprememba
1588214	ALEKSANDER LUCU - NOVINAR...		Ustanovitelj 15.05.2003
5556074	CHALLENGE D.O.O. LJU...	Zastopnik	Ustanovitelj
5290325	CLASS I D.O.O. LJUBL...	Ustanovitelj	09.08.2004
5475457	INFIN D.O.O., LJUBLJANA	Ustanovitelj	

Vir: GVIN

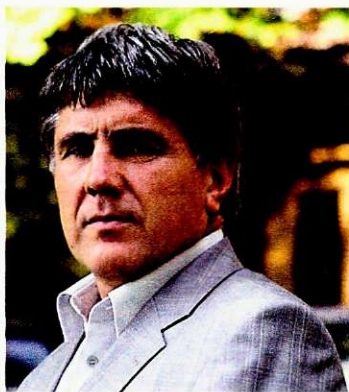
tolarjev neto, pri čemer gre za 7,5-odstotno provizijo pri pokroviteljsstvu prenosov tekem v smučarskih skokih in poletih v času od 1. do 15. januarja letos. Po podatkih naših informatorjev naj bi čista provizija,

ki naj bi jo bil pri zakupih oglasnega prostora v letu 2005 plačal Petrol in s tem prikrito sponzoriral pisanje Aleksandra Lucuja-Luca, znašala 56.083.716,62 tolarja.

Zvezdice Aleksander Lucu je nedvomno bil ali je še povezan z vsemi omenjenimi družbami, zato je njegovo pisanje o družbah in ljudeh, ki so očitno njegovi osebni in poslovni prijatelji, vprašljivo. Dr. Otmar Kugovnik (Challenge) je bil pogost »gost« njegovih rubrik, o njem je pisal vedno v superlativih. Redni »gost« Lucujevih Šepetov je bil tudi Ernest Aljančič (Class I), predsednik Hokejske zveze Slovenije, kjer se je pred časom precej zapletalo s financiranjem in plačili hokejistov, da je Lucu vedno malo manj kot koval v zvezde. In ne nazadnje, čeprav je bil Lucu eden izmed ustanoviteljev podjetja, ki ▶

Sandra Bašić-Hrvatina

Miro Petek

Plačaš – dobiš!

► je za Petrol izvajalo različne oglaševalske storitve (Class I), v svojih člankih, ko je pisal o Petrolu, svojih bralcev ni opozoril na t. i. konflikt interesov, kar bi po kodeksu Društva novinarjev Slovenije moral storiti. Slednji namreč pravi, da se mora novinar pri svojem delu izogibati situacijam, ki bi lahko privedle do konflikta interesov, če pa se to že zgodi, mora morebitne konflikte interesov razkriti javnosti ali se kot novinar iz poročanja in komentiranja izločiti. Lucu ni storil ne prvega ne drugega. Bralci Nedela lahko vsak teden berejo njegove prispevke (tudi o Petrolu in Janezu

Lotriču na primer), misleč, da gre za objektivne in nepristranske informacije, čeprav to nikakor niso. Tako se je 9. novembra leta 2003 na primer nadvse pohvalno razpisal o takratnem Petrolovcem izvršnem direktorju za zaposlovanje na trgih jugovzhodne Evrope Silvu Komarju (po naših informacijah naj bi bila z Lucujem velika prijateljica). 13. junija leta 2004 je v svojem prispevku svaril pred morebitnim prevzemom Petrola s strani Istra-benza in Igorja Bavčarja (Bavčar je tudi sicer zelo veliko nastopal v Lucujevih člankih, večkrat seveda v bolj negativni kot pozitivni vlogi): »Borut Jamnik (upravljaavec največjega državnega premoženja) pa ima že nekaj časa na pikli vodstvo samega Petrola. A temu se do volitev seveda ne bo nič zgodilo ... «

Lucu grozi Poklicali smo Lucuja in ga povprašali, ali se mu s stališča novinarskega kodeksa ne zdi sporno, da piše o podjetjih (in njihovih tekmečih), s katerimi je podjetje, ki ga je soustanovil, poslovno sodelovalo. Odgovoril nam je, da to zanj ni sporno, saj naj bi bil podjetje Class I skupaj z Aljančičem ustanovil pred več kot petnajstimi leti, leta 1993 pa naj bi bil iz njega izstopil, ker naj mu ne bi bilo prinašalo zasluzka. Ko smo ga vprašali, ali se mu ne zdi, da je s podjetjem še vedno nekako po-

vezan, če ne drugega, sta z Aljančičem še vedno prijatelja, in ali se mu ne zdi, da pri pisanju o podjetjih, s katerimi sodeluje Class I, ne more biti povsem objektivni, na kar bi moral opozoriti tudi bralce svoje rubrike, nam je začel razlagati, da o Petrolu tako ali tako ni veliko pisal in da mora tudi on od nečesa živeti. Na koncu nam je še namignil (zagrozil), da lahko, če bomo pisali o tej zadevi, tudi on kaj napiše o nas, če pa bo v članku zapisanega kaj resničnega, nas bo tožil.

Prikrito oglaševanje? Če se torej Lucuju ne zdi sporno, da piše o podjetjih, ki poslovno sodelujejo ali pa so vsaj sodelovala s podjetjem, katerega ustanovitelj je bil, ne da bi bralce opozoril na navzkrižje interesov, se zdi to sporno Sandri Bašić-Hrvatini, profesoric na fakulteti za družbene vede, ki je sodelovala pri pripravi novinarskega kodeksa za RTV Slovenija. Na bolj načelno vprašanje, kaj si misli o tem, da novinar, ki je soustanovitelj podjetja, to pa posluje s podjetji, o katerih ta novinar piše, dejala, da gre pri takšnem ravnanju za očiten konflikt interesa in da novinar, ko piše o teh podjetjih, ne more biti objektivni. »Novinar mora biti pri svojem pisanju zavezan profesionalnim načelom opravljanja svoje- ga poklica in ne interesom svojega

lastnega podjetja ali oglaševalca,« pravi Bašić-Hrvatina. Ali je Lucu upošteval ta načela, je stvar bralčeve presoje. No, Lucuja to ne gane preveč. Tako smo v zadnjem Nedelu brali obširen članek, ki precej nespretno in prozorno oglašuje prav podjetje Class I, hkrati pa posredno zasmehuje njegovo konkurenco. Kot avtorica članka je sicer podpisana novinarka Maja Remi, za katero so nam v uredništvu Nedela zatrdili, da ne gre za psevdonim in da je Maja Remi v resnici njihova novinarka, a nam je pozneje Lucu, ne da bi vedel, kaj so nam rekli v uredništvu, priznal, da gre za psevdonim. Na vprašanje, kdo piše pod tem psevdonimom, nam ni želel odgovoriti, dejal je le, naj bi ga uporabljala neka novinarka. No, nekateri naši viri pravijo, da psevdonim uporablja Lucu, drugi pa, da je to psevdonim Alenke Žavbi. A to navsezadnje niti ni pomembno. Četudi članka ne bi bil napisal Lucu, je kot urednik 16. in 17. strani v Nedelu, kjer je bil članek objavljen (zanimivo, v uredništvu Nedela so nam najprej zagotovili, da Lucu ureja samo rubriko Šepet sedmega dne, pozneje pa je sam priznal, da ureja celotno 16. in 17. stran), novinarki dovolil, da piše o Classu I, čeprav je on kot urednik v zadevo osebno vpleten.

Precej očitno je torej, da Lucu prostor, ki mu ga kot uredniku in novinarju namenijo odgovorni na Delu, precej nespretno izkorišča za bolj ali manj prikrito oglaševanje podjetij in posameznikov, s katerimi je poslovno ali prijateljsko povezan, hkrati pa obračunava z vsemi, ki so jim neposredna konkurenca. Novinarski strokovnjaki za takšno obliko pisanja pravijo, da ni več novinarstvo, temveč »piarovsko pisunstvo.« **D**

ANKETA

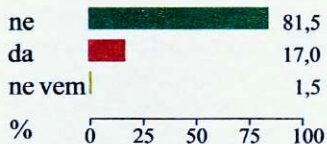
Je Partnerstvo za razvoj primerno izhodišče za reforme?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali se bojite, da se bo ptičja gripa prenesla na ljudi?

Glasovalo: 270

DEMOKRACIJA

Dvoličnost

»O tej plati afere (Petkove in še katere) pa mediji ... nič. V mehkejši varianti počnejo pravzaprav to, kar si je dovolil Lucu: dotakljive (v glavnem male ribe) pribijajo na križ, o nedotakljivih pa molčijo ali pa jih na omladen način odevajo z avro svetosti, četudi ta molk vpije v nebo. Vse se, da je koroška gospodarska elita v odličnih odnosih s predsednikom države.« (Mladina, 2002)

Partnerstvo za razvoj

Mitja Volčanšek, foto: arhiv Demokracije

Prejšnji ponedeljek je premier Janez Janša predstavil predlog sporazuma političnih strank o sodelovanju pri izvajanju strategije razvoja Slovenije, ki ga je naslovil na predsednike parlamentarnih strank in na manjšinska poslanca.

Predsednik vlade potrebo po t. i. partnerstvu za razvoj vidi v nujnosti čim širšega soglasja za izvedbo socialnih in gospodarskih reform. Tem izzivom se Slovenija, podobno kot druge države EU, ne bo mogla izogniti. »Ker se je razprava takoj ultimativno osredotočila predvsem na enega od konkretnih ukrepov (enotna davčna stopnja, op. a.), dosednji pogovori niso obrodili zelenih sadov,« meni Janša. Prav zato je premier predstavil široko zastavljeni predlog ter politične veljake zaprosil za načelno stališče o njem.

V zadnjih dneh so mediji obširno poročali o odzivih na premierjevo pobudo, zelo skopo pa so govorili o pobudi kot taki.

Zato smo se odločili, da jo nekoliko natančneje predstavimo na teh straneh.

Ohranitev blaginje Sporazum naj bi zavezoval politične stranke »k tvornemu sodelovanju pri iskanju najboljših odgovorov« na izzive globalizacije. Da bi jim bili kos, je treba oblikovati bolj dinamično in inovativno gospodarstvo, katerega opora bo družba, ki temelji na znanju. Tu gre pravzaprav za težnjo vseh držav EU, izoblikovano v lizbonski strategiji. Največji izziv bo prav gotovo v novem modelu ohraniti evropske vrednote blaginje, socialne varnosti ter dostopnosti zdravstva in izobraževanja.

V besedilu predloga je kot glavni cilj razvoja zapisano

»povečevanje človekove blaginje in kakovosti življenja«. To vključuje zagotavljanje znanja in zdravja kot temeljnih virov za doseganje teh ciljev ob hkratnem prevzemanju odgovornosti za lastno usodo in dejavnem vključevanju posameznikov v družbeno življenje. Razvoj ne

Predsednik vlade in SDS Janez Janša

sme iti v škodo socialne varnosti, predvsem ne najbolj ranljivih družbenih skupin.

Prvi pogoj za blaginjo so strukturne reforme, ki edine lahko omogočijo višjo gospodarsko rast v čedalje bolj konkurenčnem globalnem gospodarstvu. Konkurenčna pa bo Slovenija le na podlagi večjih vlaganj v znanje, sodobne tehnologije, raziskave in razvoj. Država se mora umakniti iz gospodarstva ter oblikovati bolj dinamično in prilagodljivo družbo.

Spremembe bodo morale potekati ob misli na naslednje generacije, v skrbi za trajnostni, dolgoročno sprejemljiv in uravnotežen razvoj, ki se bo oziral tudi na okoljsko sprejemljivost ►

Javno zdravstvo bi lahko uspešno dopolnili z zasebnim sektorjem.

► posameznih ukrepov. Da bi to dosegli, bo treba »zagotoviti medgeneracijsko trajnost sistemov socialnega zavarovanja in javnega financiranja«, trajno obnavljanje prebivalstva in enakomeren razvoj regij.

Skupne vrednote Vrednote, ki nas združujejo in iz katerih naj izhajajo reforme, so številne. Na prvo mesto premier postavlja demokratični način zasnovne in izpeljave sprememb, ki je tu razumljen tudi kot »odprt javni dialog.« posvetovanje s civilno družbo in socialnimi partnerji. Demokracija tako zajema tudi transparentnost dela javnih funkcionarjev in pluralnost medijev. Demokratična odločitev zahteva torej široko soglasje in hkrati povečano družbeno odgovornost za razvoj.

Pomembna vrednota je vsekar pravna država, še posebej v smislu boja proti privilegijem, neformalnim vplivom in korupciji.

Socialna država je prav tako osrednja vrednota, pri čemer ne gre apriorno izključevati dopolnjevanja javnega sektorja z zasebnim. Država namreč »ni več edini skrbnik socialnih ciljev,« saj mora le-ta skupaj s civilno družbo postati »del enotnega omrežja«, ki bo upoštevalo različne potrebe in želje ljudi.

Povečati bo treba tudi nagrajevanje uspešnih. Skrb za najbolj ranljive namreč ne sme biti v breme svobodni gospodarski pobudi, na kateri temelji gospodarski razvoj. Moramo si biti na jasnem, da so »socialne razlike, ki nastanejo

Stimulirati je treba dejavno iskanje dela.

kot posledica nagrajevanja do-brega dela, znanja, ustvarjalnosti, podjetnosti in sposobnosti posameznika ... legitimne in razvojno spodbudne«.

Konkretni ukrepi Za dosego vseh lepih ciljev si je Janša zadal pet prednostnih nalog oziroma področij: konkurenčno gospodarstvo in hitrejšo gospodarsko rast, učinkovito ustvarjanje, pretok in uporabo znanja, učinkovito in cenejšo državo, moderno socialno državo in večjo zaposlenost ter trajnostni razvoj. Za njihovo uresničitev bo vlada »poskušala ustvariti čim širše soglasje za predvidene ukrepe,« pri tem pa bi podpisnice sodelovale s konstruktivnimi predlogi.

Za gospodarsko rast bi sprejeli ukrepe za spodbujanje podjetništva, predvsem malih in srednjih podjetij, odpravljanje monopolov, zagotovitev stabilnega makroekonomskega okolja in prevzema evra naslednje leto. Pričakovati je razvojno spodbudno davčno reformo s poenostavljenim davčnim sistemom, zmanjšanjem obremenitev dela in delnim povečanjem obreme-

Univerze bo treba povezati z gospodarstvom in ohraniti dostopnost do študija.

nitve drugih postavk. Evropska sredstva naj bi prek reform usmerili na nekaj ključnih projektov, hkrati pa pospešili umik države iz gospodarstva ter liberalizacijo in konkurenčnost na področju javnih financ.

Prestrukturiranje znanja bo zadevalo povečanje sredstev za raziskave in razvoj ter povezovanje gospodarstva z univerzami v smeri oblikovanja »inovacijskega sistema«. Spremembe pa zahteva tudi sam izobraževalni sistem, predvsem v smislu prilagajanja na zahteve gospodarstva in spodbujanja zasebnega visokega šolstva, ki bo potegnulo za sabo konkurenčnost in dvig kakovosti izobraževanja. Študij naj bi s financiranjem visokega šolstva ostal dostopen ne glede na socialni položaj.

Država bo morala varčevati prek racionaliziranja svoje organiziranosti in prenašanja nekaterih nalog na zasebni sektor oziroma z uveljavljanjem javno-zasebnega partnerstva. V pripravo predpisov bo treba dejavno vključiti zainteresirano javnost.

Socialna država in večja zaposlenost si nista nujno v nasprotju, treba pa bo marsikaj

spremeniti. Večjo zaposlenost bi utegnili zagotoviti s prilagodljivejšim trgom dela, motiviranjem brezposelnih in prejemnikov socialne pomoči za sprejemanje tudi občasnih in začasnih zaposlitev. Hkrati bo nujno spodbujati izobraževanje in usposabljanje ter izboljšati štipendijsko politiko. Z znižanjem davčne cene dela bi podjetja spodbudili k večjemu zaposlovanju. Vendar to ni vse. S preglednejšim sistemom socialnih transferjev bi morali preprečiti zlorabe, višina transferjev pa bi morala spodbuditi prejemnike k odločanju za aktivno iskanje dela. Zaradi vzdržnosti pokojninskega in zdravstvenega sistema bo treba spodbuditi podaljšanje delovne dobe in varčevanje v prostovoljnem sistemu ter zagotoviti učinkovitejše upravljanje z zdravstvenimi viri in racionalnejšo rabo zdravstvenih storitev.

Nedorečena pobuda? Na odzive na Janševo pobudo ni bilo treba dolgo čakati. Že naslednji dan sta se iz Strassbourga oglasila predsednika največjih opozicijskih strank

LDS in SD. V skladu z že uveljavljenim vzorcem sta se oceni Jelka Kacina in Boruta Pahorja nemalo razlikovali.

Predsednik LDS je predlog Partnerstva za razvoj označil za pozitivno, a premalo konkretno besedilo, saj »je preveč načelno, da bi vanj smeli verjeti«. Zaradi nedorečenosti dokumenta naj bi v LDS »potrebovali bistveno več pojasnil«. Kacin je med drugim problematiziral verodostojnost premierjevega predloga, ki je bil poslan opozicijskim strankam neposredno po izredni seji DZ o napotitvi slovenskih vojakov v Irak, ko »predsednik vlade ni potreboval opozicije«.

Predlog po Kacinovo odpira vrsto vprašanj; od tega, kakšne davčne reforme si predstavljajo v vladi, do načina, kako ob večji konkurenčnosti zagotoviti, da bo Slovenija ostala socialna država. Zato je težko odgovoriti na pobudo brez vpogleda v konkretne zakonske projekte, saj bo prav pri slednjih šlo za politično zelo občutljiva vprašanja.

Že čez nekaj dni, natančneje prejšnji četrtek, pa je ponujeno partnerstvo pretresal še svet LDS. Njegovi člani so se strinjali, da bodo zaradi nedorečenosti predloga Janši postavili nekaj konkretnih vprašanj. Kacin je v ta namen oblikoval skupino sodelavcev pod vodstvom podpredsednika stranke Mateja Lahovnika, ki bo pripravila vprašanja na tiste dele dokumenta, ki po njihovo vzbujajo dvome in nedorečenosti.

Vprašljiv naj bi bil tudi odnos vlade, ki naj bi pri svojih dosedanjih odločitvah delovala, ne oziraje se na opozicijo, sklicujoč se na mandat ljudstva. Partnerstvo bi zato utegnilo

biti sredstvo za »razpršitev odgovornosti« in izsiljevanje pri konkretnih ukrepih, zato v LDS od premierja pričakujejo vrsto pojasnil.

Velika politična zgodba Po mnenju Boruta Pahorja, prvaka SD, je splošni značaj premierjevega predloga prej odlika kot slabost, saj je soglasje »treba graditi počasi, korak za korakom«. Preuranjeno postavljanje

Prvi pogoj za blaginjo so strukturne reforme, ki edine lahko omogočijo višjo gospodarsko rast v čedalje bolj konkurenčnem globalnem gospodarstvu.

konkretnih predlogov bi namreč lahko že v temelju ogrozilo sporazum, ker bi razlike v pogledih utegnile biti prevelike. Predlog Partnerstva za razvoj utegne po Pahorjevo postreči z veliko politično zgodbo na podlagi nadstrankarskega sodelovanja, kot se je zgodilo pri osamosvojitvi ter vstopu Slovenije v EU in Nato. Predsednik SD je svoje najožje sodelavce že zaprosil, naj pregledajo besedilo predloga in pripravijo pripombe nanj, potem pa naj bi Pahor začel oblikovati soglasje znotraj stranke.

Pahor vidi v Janševi potezi pozitiven odziv na njegovo pobudo izpred slabega leta dni, ko se je sam zavzel »za koalicijsko za razvoj«. Evropski poslanec je prav tako prepričan, da s predsednikom vlade delita podoben pogled na pomen soglasja za uspeh reform, kar je Pahor podkrepil z besedami, da »brez potrpežljivosti ni mogoče doseči ničesar« in da se je treba o stvareh pogovarjati, ne pa jih vsiljevati. Predsednik SD je hkrati opozoril na nujnost so-

delovanja javnosti, predvsem socialnih partnerjev, pri nadaljnjih pogovorih.

Sicer pa znotraj Socialnih demokratov že potekajo precej živahne razprave o Janševem predlogu. Prejšnji petek so v Novi Gorici o tem pripravili celo javno tribuno. Pahor je svojim privržencem pojasnjeval svojo načelno podporo predlogu, ker »s tem prevzamemo del tveganja, a pridobimo tudi možnost vplivanja, s

predsednik Zmago Jelinčič, vendar dokončnega odgovora premierju še ni dal. V SNS se s pobudo načeloma strinjajo, hkrati pa je Jelinčič postavil, da je omenjeno besedilo precej splošno, zato je po njegovo mogoče nanj odgovoriti enako splošno. V stranki si bodo vzeli čas za podrobno preučitev pobude tudi na ravni strankinih odborov. SNS naj bi dokončno stališče oblikovala do konca meseca.

čimer lahko poskrbimo, da bodo reforme bolj socialno vzdržne«. Stranka bi v kontekstu partnerstva laže opozarjala na napake, njeni predlogi pa bi bili bolj upoštevani, je menil Pahor. Hkrati je izpostavil zavezo, ki je zapisana v partnerstvu, da se bodo stranke zavzemale za ohranjanje vsem dostopnega znanja in zdravja.

Kot že večkrat v zadnjem obdobju predsednikovo stališče v SD ni naletelo na navdušenje. Kot so opozorili obiskovalci javne tribune, bi Janša kljub podpori SD na koncu sam pobral vse zasluge za reforme. Mnenja znotraj stranke so torej deljena, končno odločitev o pristopu k partnerstvu pa naj bi sprejeli 4. marca. V imenu SNS se je odzval njen

Koalicijska zaveza Koalicijski partnerji so pričakovano izrazili zadovoljstvo s predlogom. Vodja SLS in okoljski minister Janez Podobnik je celo dejal, da se stranka »počuti kot sopedlagateljica tega predloga«, in spomnil na lani podpisano besedilo strategije razvoja Slovenije, ki so ga sprejele vse koalicijske stranke. Pobudo za doseganje političnega soglasja med vsemi strankami je po Podobnikovo pravilna, ob tem pa je predsednik SLS spomnil, da so se podobne poteze že izkazale za konstruktivne. V stranki so zadovoljni tudi zato, ker sporazum vključuje poudarke, na katere so v stranki opozorili v različnih debatah. Med te prav gotovo sodi zavzemanje za razvojno spodbudno davčno reformo, pri čemer SLS vztraja pri ohranitvi znižane stopnje DDV in obdavčitve luksuznega premoženja ter pri zavezi za trajnostni razvoj. Prav tu se po Podobnikovem mnenju »čuti prispevek SLS«.

Na sobotnem svetu Nove Slovenije je o pozivu predsednika vlade odobravajoče govoril tudi predsednik NSi in finančni minister Andrej Bajuk. "Podpiramo iniciativo, da se poskuša pridobiti čim širša podpora za spremembe, ki jih Slovenija mora izvesti," je dejal in razložil, da stranko k partnerstvu zavezuje že koalicijska pogodba. **D**

Predsednik SD Borut Pahor

Predsednik LDS Jelko Kacin

Predsednik SLS Janez Podobnik

Ustavna pravica do popravka

Dr. Janez Jerovšek

Ustava v 40. členu zagotavlja državljanom pravico do popravka objavljenega obvestila, s katerim sta prizadeta pravica ali interes posameznika, organizacije ali organa, in prav tako je zagotovljena pravica do odgovora na objavljeno informacijo.

Zakon o medijih je to ustavno pravico konkretiziral tako, da bi morali biti ti popravki objavljeni v enakem obsegu in na istem mestu – oziroma v enakem programskem času – kot novinarski prispevek. Povedati je treba, da imajo zahodni nacionalni mediji to problematiko podobno urejeno bodisi v zakonih ali svojih internih statutih.

Repovževa zavajanja Društvo novinarjev Slovenije (DNS) z znanim Gregorjem Repovžem na čelu je to konkretizacijo ustavne pravice označilo za nazadnjaško, češ da posega v novinarsko neodvisnost in uredniško avtonomijo, da predstavlja celo zlorabo ustavne pravice in da bodo morda zakonsko presojo predlagali ustavnemu sodišču. Pri tem se društvo sklicuje na pravnike, ki so tako zlorabo ugotovili, ne navedejo pa imen teh pravnikov, kar bi bilo korektno.

Iz teh stališč novinarskega društva izrazito štrlijo njihovi posebni interesi, ki z medijsko svobodo, ki jo zagotavlja 39. člen ustave, nimajo ničesar skupnega. Omenjeni ugovori nam kažejo tendenco, da bi bili mediji izrazito zaprti sistemi, državljanin in institucije, ki so z njihovim pisanjem prizadeti, pa

nimajo pravice do vstopa v ta sistem, kolikor pa to pravico imajo, so uredniki tisti, ki takšen dostop po svojih lastnih, ne pa zakonsko predpisanih kriterijih selekcioniirajo. Praktično to pomeni, da mediji lahko objavijo o nekom laž na svoji vidni strani, zanikajo pa jo nekje na zadnjih straneh, na čim bolj nevidnem mestu in vsebinsko čim bolj izmaljeno.

DNS se ne zaveda, da so sodobni sistemi odprti, ne pa zaprti sistemi. Zaprti sistemi so za impulze in šoke od zunaj zelo ranljivi, zato se branijo pred okoljem tako, da varujejo svojo zaprtost in jo skušajo celo povečati. Problem je v tem, da se zaprti sistemi v modernem svetu težko prilagajajo na spremembe in šoke v okolju, se branijo pred spremembami v okolju in na koncu pogosto propadejo, če niso zmožni prilagajanja. To velja tudi za DNS, ki pogosto nastopa tako, kot da sprememb ne razume in se zato brani pred njimi, češ da ga ogrožajo.

Slabe pretekle izkušnje Temeljno načelo profesionalnega novinarskega pisanja je v tem, da vir informacij preveri. Tega načela se novinarji ne držijo v zadostni meri. Vzemimo nekaj

primerov. Pred leti je Mladina objavila novico, da je bil direktor policije Marko Pogorevc udeležen v nekem posilstvu. Preden je Mladina izšla, je o tem že poročala naša nacionalna televizija. Potem so o tem na široko pisali vsi mediji na najbolj vidnih straneh. Pogorevc je bil zamazan, popacan in diskreditiran, da bolj ni mogel biti. V takem medijskem linču, ki je bil gotovo voden iz nekega centra, se ni mogel braniti v skladu s 40. členom ustave. Po nekaj letih je sodišče ugotovilo, da je bila informacija o posilstvu pri Pogorevcu napačna in izmišljena. Objavljena je bila na kratko na straneh kronike, vendar ne v vseh medijih. Noben urednik se mu ni opravičil za objavljene laži.

Prav tako so pred leti napadali dr. Franceta Arharja, češ da je njegova dvomilijonska brutoplača prevelika in v nasprotju z vsemi moralnimi standardi. Novinar Grega Repovž, ki je za take posele zelo primeren, je nekaj dni zapovrstvo objavljajl članke, s katerimi je diskreditiral dr. Franceta Arharja, ki je prav takrat kandidiral za predsednika republike. Kako naj se dr. Arhar temu navalu diskreditacij, ki so imale političen namen, upre? Po podatkih davčne

uprave je bilo v tistem času, ko naj bi bil Arhar imel nenavadno visoko plačo, v Sloveniji več kot 200 ljudi, ki so imeli tolikšno ali še višjo plačo kot Arhar. Toda samo Arhar je bil medijsko moralno problematičen.

Pojdimo dalje. V Sloveniji rastejo časniki z visokimi nakladami, katerih temeljna funkcija je obrekovanje. Tako Direkt z majhnim člankom, ki ima komaj 15 vrstic, nekoga popaca in se o njem zlaže na podlagi novinarskega štosu, češ, "govori se". Kakšno novinarstvo je to? In kdo ga vzgaja, izobražuje in kdo goji? Empirično bi takih in podobnih primerov lahko našli še precej.

Ker pa naši dnevni mediji v boju za medijski prostor povzemajo tudi elemente rumenega tiska, nastaja čedalje večja nevarnost, da bodo Slovincem v medijih ponujali take informacije, da se bodo naslajali ob neresnični, navidezni ali izmišljeni nesreči drugih.

Doslej so bili tisti, ki so bili v medijih prikazani na podlagi pristranskih in tudi neresničnih informacij, povsem nemočni. Lahko so iskali svoje varstvo in svojo pravico na sodiščih. Vendar je s to pravico tako, kot jo je opisal dr. France Bučar, ko je dejel, da pravica, ki je iztožljiva čez pet let, ni nobena pravica. Poleg tega zakon varuje veliko bolj novinarja kot tistega, ki išče pravico, saj novinar ni dolžan razkriti vira svoje informacije, kar pomeni tudi ne vira laži.

Iz vseh teh razlogov je zelo dobro, da je novi zakon o medijih konkretiziral ustavno načelo pravice do popravka in odgovora in s tem nekoliko pristrigel preruti tistim novinarjem in urednikom, ki mislijo, da si lahko vse dovolijo v imenu svoje svobode in svoje avtonomije. Prav je, da je njihova svoboda in avtonomija omejena s svobodo in avtonomijo drugih. ■

BONBON

Brez slabe vesti

7500 Primorske novice | vsak torek

Kovačičev načrt se je izjalovil.

Česa je bil obtožen Kovačič

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Predstavili bomo ugotovitve revizorjev pri nezakonitem lastninjenju novogoriškega Hita. V članku smo se omejili na ustanavljanje obvodnih podjetij in nezakonitih prenosov premoženja in dejavnosti.

Hitov delavski svet je že leta 1990 del dobička namenil za trajne vloge delavcev (t. i. interne delnice), nato je to leto pozneje ponovil. Skupaj je nezakonito izločil 33,5 milijona tolarjev, nato pa je s samo 20 tisoč tolarjev osnovnega kapitala ustanovil družbo Hit Invest, na katero je na podlagi nekakšne »delitvene« bilance, izdelane na dan 31. marca 1990, prenesel večino takrat še družbenega premoženja Hita. S tem so premoženje matičnega Hita osiromašili za 180,63 milijona tolarjev, hkrati so interne delnice v Hitu pustili nedotaknjene. S tem se je bistveno spremenila lastniška sestava Hita v dobro

zasebnikov, premoženje, ki so ga prenesli v Hit Invest, pa je bilo »lastninjeno« na drugačen način, tudi v korist zasebnikov. Revizorji so ugotovili, da je vodstvo Hita družbeno premoženje oškodovalo za 1,92 milijarde tolarjev. Vendar to ni bilo vse. Na družbo Hit Invest z vsega štirimi zaposlenimi so prenesli še del Hitovih dejavnosti (razvoj, naložbe ter izdelavo načrtov in projektov), s čimer so Hit

še dodatno oškodovali. O vsem tem so odločali člani upravnega odbora, vodilni možje Hita, v sestavi: Danilo Kovačič in Darko Makuc, predstavnik Hita Investa pa je bil Bogdan Stubelj. Hit Invest je nato večino prihodkov dosegel iz financiranja. Ob vsem tem so na Hit Invest prenesli še za 1,46 milijarde tolarjev premoženja naslednjih podjetij: G & P Hoteli Bled, Hotel Grad Podvin, HTP Gorenjka Kranjska Gora,

Kompas hotel Bled, Univit Ljubljana, Turistično podjetje Alpinum Bohinjsko jezero in Zdravilišče Moravske toplice.

Delnice Leta 1991 so Hitovi zaposleni svoje trajne vloge (interne delnice), ki so jih pred tem »kupili« tako, da jim je Hit dal nezakonito dolgoročno posojilo, prodali družbi Hittours International in posredno nato družbi Hit Holding. Obe družbi sta bili v lasti vodilnih Hitovih delavcev. Pogodbe o prodaji deležev so bile tipske, revizorji pa so ugotovili, da so prodajalci prenesli na Hittours tudi celotno revalorizacijo in dobiček iz navedenih vlog, to pa je Hit knjižil kot prihodke finan-

Matična družba: Hit Nova Gorica

Obvodne družbe v lasti vodilnih Hitovih delavcev: Hit Invest, Hittours International, Diamond, Hit Consulting in Hit Holding

ciranja. Interne delnice je nato odkupil Hit Holding, denar jim je posodil »matični« Hit. Tu so revizorji ugotovili znake kaznivega dejanja zlorabe in nevestnega gospodarjenja. Z nakupom internih delnic je Hittours International pridobil t. i. kapitalski dobiček v višini 116,5 milijona tolarjev, družba Hit Holding pa 25,6 milijona tolarjev. Revizorji so ugotovili prelivanje kapitala in »krojenje« poslovnih izidov teh družb. Na podlagi vseh teh mahinacij se je lastniški delež zaposlenih v Hitu zmanjšal, povečal pa se je delež Hita Holdinga, ki je bil v lasti Hita Consultinga, ta pa v lasti 11 vodilnih Hitovih delavcev in Hittoursa Internationala, ki je bil v 49-odstotni lasti Hitovih vodilnih in drugih vodstvenih delavcev.

Hittours International Hit Invest je nato 1. marca 1991 soustanovil družbo Hittours International, jo nepravilno dokapitaliziral, nato pa so Hit Invest kar izbrisali iz solastništva. Še pred tem je Hitov delavski svet nekaterim predstavnikom odvzel upravljaljska upravičenja in jih prenesel na poslovodstvo podjetja, nezakonito pa je odpravil celo samega sebe. S tem so se spremenila lastniško-upravljaljska razmerja v Hittoursu. Novembra 1990 so oblikovali skupščino družbe, v kateri je bilo 8 predstavnikov družbenega in 7 predstavnikov zasebnega kapitala. V statutu so zapisali neupravičene prednosti posameznikov pri glasovanju. V prid zasebnikov seveda. Kapital družbe je bil 75 tisoč tolarjev, ukvarjala pa naj bi se s storitvami turistične agencije in menjavo tuje valute. Na prvi seji skupščine sta bila navzoča Danilo Kovačič, ki je postal član upravnega odbora, in Renato Bizjak, direktor Hita Investa (tudi on je postal član upravnega odbora). Poleg njiju so bili člani še Hitovi zaposleni: Franc Tomažič, Benjamin Stubej in Darko Makuc. Pozneje je skupščina Hittoursa Internationala šest posameznikov, ki so zastopali Hit in Hit Invest, izključila, čeprav upravnemu odboru Hita o tem ni odločal. S tem je družba Hittours International iz mešanega lastništva prešla v popolno zasebno, to pa je bilo v škodo

Hita, zaradi česar je prišlo do oškodovanja družbene lastnine. Prvo leto poslovanja je Hittours International posloval z dobičkom v višini 149,5 milijona tolarjev, ki je nastal predvsem zaradi odkupa internih delnic od

Danilo Kovačič je v 13 letih res veliko »pretrpel«. V vodo mu je padel načrt lastninjenja in prenosa igralniške dejavnosti v zasebno last.

Hitovih zaposlenih, naslednje leto pa so prikazali izgubo v višini 134,6 milijona tolarjev, ker so te interne delnice prodali družbi Hit Holding. Leto pozneje so spet poslovali z dobičkom v višini 46,7 milijona tolarjev.

Hit Consulting Naslednja zasebna družba, ki so jo leta 1991 ustanovili v Hitovem imperiju, je bila družba Hit Consulting. Delež Hita je bil 42-odstoten, večinski delež pa je bil v lasti sedmih vodilnih Hitovih zaposlenih. Družbo so ustanovili z namenom, da so nanjo prenesli dolgoročno in kratkoročno financiranje Hita, v njej pa je bila zaposlena le tajnica. Člani upravnega odbora so bili: Danilo Kovačič, Niko Trošt, Bogdan Soban, Vladimir Makorič in Darko Makuc (vsi Hitovi vodilni ljudje). Pol leta pozneje je Danilo Kovačič podpisal dodatek k pogodbi, po katerem so Hitov 42-odstotni delež v družbi Hit Consulting kupili štirje vodilni Hitovi zaposleni. S Kovačičevim podpisom je podjetje postalo v celoti podjetje v zasebni lasti, Hit Consulting pa je postal zasebno obvodno podjetje Hita. To pa še ni bilo vse. Pred vpisom spremembe lastništva Hita Consul-

Razumevajoči Janez Drnovšek

tinga so vodilni predložili sklep z vsebino, o kateri upravni odbor Hita sploh ni odločal, zato je bil izbris Hitovega premoženja in njegov prenos na zasebnike nezakonit. Ker je bilo Hitovo premoženje družbeno, so revizorji v

tem delu ugotovili oškodovanje družbene lastnine, zaradi ponarejanja listin pa so bili podani vsi znaki kaznivega dejanja. Nezakonito ustanovljena družba Hit Consulting je tako leta 1992 samo s finančnimi transakcijami ustvarila dobiček v višini 44,4 milijona tolarjev.

Hit Holding Naslednja zasebna družba je bila Hit Holding s sedežem v Ljubljani. To je 1. junija 1992 z vplačilom delnic v znesku 400 milijonov tolarjev ustanovila družba Hit Consulting (v lasti enajstih vodilnih hitovcev), za kar je pri takratni Ljubljanski banki najela kratkoročno bančno posojilo. Za zavarovanje posojila so zasebni družbeniki zastavili depozit v znesku 405,2 milijona tolarjev, tega pa so si sposodili kar pri matični družbi Hit. Tudi pri tem so revizorji ugotovili oškodovanje družbene lastnine, podani so bili znaki storitve kaznivega dejanja zlorabe pooblastil in nevestnega gospodarjenja. Hit Holding je že leta 1992 ustvaril dobiček v znesku 164,9 milijona tolarjev, leto pozneje pa še dodatnih 54,5 milijona tolarjev. Konec leta 1993 je bilo podjetje vredno 413,4 milijona tolarjev. Glede na to, da je bil

Nelida Nemeč, Kovačičeva desna roka

lastnik vseh delnic Hit Consulting, katerega lastniki so bili vodilni Hitovi delavci, so bili ti tudi lastniki kapitala Hita Holdinga.

Diamond Naslednja je bila družba Daimond. To so 17. februarja 1992 z osnovnim kapitalom 12 tisoč tolarjev ustanovili člani takratnega kolegija poslovodnih delavcev Hita. Družba je bila registrirana za trgovino, zastopanje in posredovanje, komisijske posle, menjavo tuje valute, uvoz in izvoz, konsignacijsko prodajo, turistične posle ter prodajo v brezcarinskih prodajalnah. Prvi predsednik skupščine je bil Bogdan Soba, pozneje ga je nasledila Barbara Bensen. Predsednik upravnega odbora je bil Benjamin Stubej, Srđan Tovornik in Darko Makuc pa sta bila člana.

Hit in Iskra Delta Kmalu po ustanovitvi Daimonda se je začel postopek dokapitalizacije. O tem je maja 1992 razpravljala upravni odbor »matičnega« Hita in ugotovil, da je nakup kompleksa Iskre Delte upravičen in da je najbolje, da tega kupijo prek družbe Daimond. Hit mu je še isti dan nakazal 4,5 milijona mark kapitalskega deleža, kar je bilo toliko, kot je Daimond plačal za nakup kompleksa Iskre Delte. Po nakupu je Daimond kompleks za 10 let oddal v najem Hitu, ta pa se je obvezal, da bo prostore prenovil in tekoče vzdrževal na svoje stroške.

Perla V hotel Perla je Hit do oktobra 1993 vložil 1,1 milijarde tolarjev, nato pa ga je družba Diamond (v lasti vodilnih) odkupila z denarjem Hita in temu zaračunavala 126,75 milijona tolarjev letne najemnine. Poleg tega so zasebniki zaradi povečane vrednosti objekta pridobili premoženjsko korist, vse skupaj pa je šlo na račun premoženja Hita, ki je bil v družbeni lasti. To je na kratko zgodba, v kateri so hoteli nekdanji vodilni delavci Hita premoženje matičnega Hita prenesti na obvodna podjetja in se polastiti igralništva v celoti. To se ni zgodilo, saj je morala nekdanja Drnovškova vlada zaradi pritiska javnosti igralništvo poddržaviti, večina družb vodilnih pa je počasi ugašala. ■

Največja neznanka je cena nafte

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba, d. d.

Prejšnji teden smo lahko videli, kakšen vpliv ima cena nafte na dogajanje na svetovnih trgih. Ob vztrajnem zniževanju cene črnega zlata je namreč ameriški borzni indeks Dow Jones Industrial Average dosegel najvišjo vrednost v zadnjih štirih letih.

PORTFELJ 10 DELNIC NA DAN 17.02. 2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 17.2.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 ETF Japonska	Amerika	ASQ	USD	411	12.26	13.3	8.48	1,103,145
2 Pif BIG	BIH	BIFX	BAM	811	10.06	9.63	-4.27	956,662
3 Intel	Amerika	NMS	USD	191	26.37	20.61	-21.84	794,421
4 China Life	Hong Kong	HKG	HKD	5176	7.4	8.45	14.19	1,115,876
5 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7.69	7.09	-7.80	920,407
6 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42.52	41.99	-1.25	985,613
7 Diamond offshore	Amerika	NYQ	USD	91	82.08	78.22	-4.70	1,436,476
8 MS India invest	Amerika	NYQ	USD	106	47.49	47.77	0.59	1,021,881

Denar v SIT 2,533,478 • Skupaj 10,867,960

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 17.02.2006 → 10,867,960 • Donosnost portfelja v odstotkih → 8.43 • Donos portfelja v SIT → 844,634

EUR → 239.516 • USD → 201.8084 • HKD → 25.5132 • BOB → 122.493

Kot kaže, je ta čas eden glavnih »krojačev« svetovnih borzних indeksov cena nafte. Opaziti je namreč, da se ob zvišanju cene črnega zlata v ameriški javnosti več govori o višanju inflacije in ključne obrestne mere, kar negativno vpliva na ceno delnic. Ko pa cena nafte pada, te govorice potihnejo in delnice znova rastejo. V petek je bilo treba za sod nafte marčevske dobave odšteti 59,9 ameriškega dolarja. Za padec cene nafte v začetku tedna gre zahvala zalogam, ki so jih nakopičile ZDA in so največje od srede minulega leta. Petkovo rast pa so zakuhalo v Nigeriji, kjer skrajneži grozijo naftnim družbam. Pojavile pa so se tudi zahteve med članicami OPEC po zmanjšanju načrpanih količin nafte.

Glavna ameriška borzna indeksa sta petkovo trgovanje končala Dow Jones pri 11.115,32, kar je za 1,8 odstotka več kot prejšnji petek, Nasdaq pa pri 2.282,36 točke, ker je 0,91-odstotno tedensko povečanje. Začetek tedna je bil v znamenju govora novega guvernerja ameriške osrednje banke Bena Bernankeja, ki je bil dokaj optimističen glede gospodarske

rasti v letu 2006. Med tednom so investitorji dobili še dva pozitivna signala za rast delnic, prvi so bili izidi družbe Hewlett Packard, ki so bili nad pričakovanji borzних analitikov, drugi pa padec cen nafte pod 60 ameriških dolarjev za soček. Optimizem, ki se je vrnil na ameriške trge, pa bo na preizkušnji že ta teden, saj dogajanje v državah izvoznicah nafte ostaja nepredvidljivo, kar pomeni, da taka ostaja tudi cena nafte. Poleg cene nafte bodo ta teden smer borzних indeksov določali še dva velikana Wal Mart in Home Depot, ki bosta objavila izide, med

makroekonomskimi podatki pa omenimo podatke o indeksu cen življenjskih potrebščin. Vzvod bo verjetno zelo velik, saj trg hrepeni po pozitivnih podatkih, ki bi ga lahko spravili v bikovski trend, v primeru večjih razočaranj pa bosta strah in negotovost cene delnic potisnila navzdol.

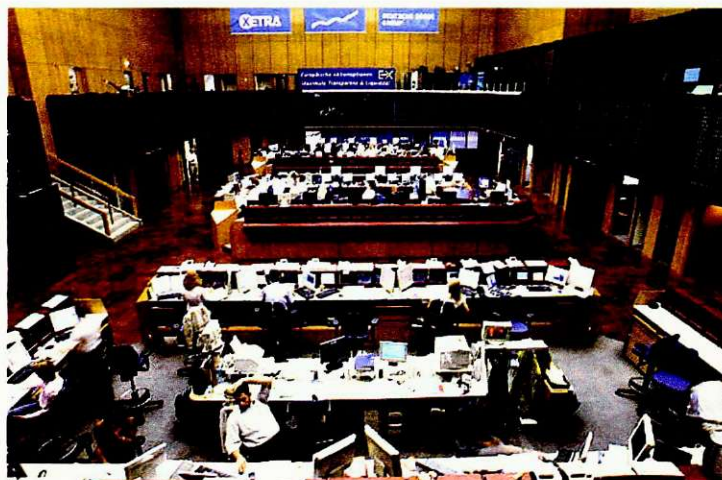
Japonska vlada je objavila odlične makroekonomske izide glede rasti gospodarstva, vendar to ni bilo dovolj, da bi na delniškem trgu znova zavladovalo pozitivno ozračje. Na trgu še vedno vlada skrb, da se tuji investitorji umikajo z japonskega delniškega

trga. V zadnjih dneh je namreč opaziti, da tuji investitorji pospešeno unovčujejo dobičke, ki so jih v zadnjih mesecih prideli na japonskem trgu.

Evropski indeksi se še naprej gibljejo okoli rekordnih ravni zadnjih let. Veliko k rasti pripomorejo razne prevzemne aktivnosti, ki potekajo v različnih panogah.

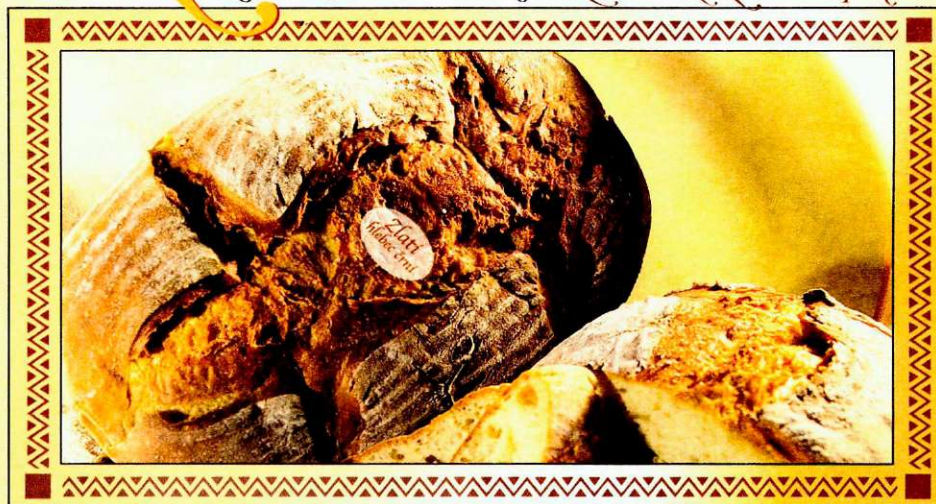
Cene zlata so v petek zrasle na najvišje tedenske ravni in ob morebitnem nadaljnjem višanju cene nafte in strahu pred inflacijo lahko cena še močno zraste. Investitorji namreč kupujejo zlato, da se izognejo morebitnemu negativnemu vplivu inflacije, saj takrat denar izgublja vrednost.

Naš portfelj se praktično ni spremenil, donosnost za zdaj ostaja 8,43-odstotna. V naslednjem tednu bomo spremljali delnico FJH AG; gre za podjetje, ki svetuje in izdeluje programsko opremo za zavarovalna in pokojninska podjetja. V torek, 21. 2. 2006, se bo začelo trgovati z novimi delnicami, pridobljenimi v dokapitalizaciji. Ob morebitnem padcu zaradi večje ponudbe bomo delnice kupili, saj menimo, da gre za delnico z velikim potencialom. Ta teden portfelja ne bomo spreminjali. **D**

Zlati hlebec

iz črne pšenične moke. *Novost iz Žitovih pekarn*

Pekovski mojstri Žitovih pekarn nadaljujejo s staro navado peke najbolj kakovostnega kruha. Zlati hlebec iz črne pšenične moke vsebuje več vlaknin in je pečen po naravnem podaljšanem postopku, ki zagotavlja izjemno **sočnost** in nekajdnevno **svežino**.

Kilogramski Zlati hlebec iz črne pšenične moke boste prepoznali po omamnem vonju in značilni ovalni obliki. Poseben čar pa mu daje rustikalno razpokana skorja.

Žito d.o.o. Smartinska cesta 15A, 1259 Ljubljana, SAGERAREMEC

RTS:

vsak delavnik
18.00
(pon-pet)

KRONIKA
osrednja informativna oddaja

Tv program RTS lahko spremljate preko oddajnikov in Medijskega centra. Če želite preko kablovskega sistema na kanalu S 9 (Maribor in okolica), K 66 (Ptuj) in 35 (Celje) spremljati oddajo, se prijavite na spletni portal www.kronika.com (Murska sobota)

SDS

Mestni odbor SDS Ljubljana,
Svetniška skupina SDS Ljubljana in
Strokovni svet MO SDS Ljubljana

vljudno vabijo na javno tribuno na temo :

**BREZ VIZIJ PROMETA V LJUBLJANI
NE MOREMO UREDITI,
PREDLAGAMO NOVE
INFRASTRUKTURNE REŠITVE.**

ki bo v četrtek 23. februarja 2006 ob 18.00 uri
v dvorani MOL – UE Vič, Trg MDB 7 v Ljubljani

Javno tribuno bo vodil mestni svetnik g. Peter Sušnik z gosti:

dr. Boris Gaberščik
Četrta slovenska razvojna os zahod - vzhod:
Bovec - Tolmin - Ljubljana - Zidani most - Sevnica,
ljubljski odsek Medvode-Stanežiče-Brod-Ježica-Šentjakob,

mag. Mojca Sašek – Divjak
Nova urbana os ljubljanske regije sever – jug:
lahka železnica Kamnik – Domžale – Ljubljana/Ježica - Ljubljana/Dolgi,

Anton Gunde, univ. dipl. inž. grad.
Klinični center v Ljubljani »mesto v mestu«,
novi pogledi na prostorski in prometni razvoj.

Brezplačna objava

Poginuli labod na reki Dravi

Ptičji virus straši

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Luka Cjuha/Dnevnik

Konec prejšnjega tedna so v referenčnem laboratoriju potrdili, da je bil labod, ki so ga našli pred štirinajstimi dnevi v mrtvem rokavu reke Drave pri Mariboru, okužen s človeku nevarnim virusom H5N1.

Vse pristojne in odgovorne državne ustanove vključno z ministrom za zdravje Andrejem Bručanom poudarjajo, da je tveganje oz. možnost, da bi se okužba z virusom ptičje gripe z divjih ptic prenesla na človeka, minimalna. Zato naj odkritje tega podtipa virusa ptičje gripe v Sloveniji ne bi pomenilo večje ogroženosti prebivalstva, če bo le-to seveda upoštevalo navodila, ki jih bodo izdajale pristojne službe.

Število labodov narašča V zadnjih petih letih se je število labodov na Dravi močno povečalo, saj

naj bi bile na mariborskem območju zimske razmere za te ptice dokaj prijazne. To nam je potrdil tudi Franci Jesenek, mestni svetnik MO Maribor in človek, ki že pet let hrani labode in druge vodne ptice v Mariboru. Delo opravlja prostovoljno, koruzo za hranjenje živali pa mu plača mestna občina Maribor. »V petih letih je število labodov z 80 naraslo na 300. Samo letos je na Dravi okoli sto novih labodov, ki so prišli iz severne in srednje Evrope. Na Dravi najdejo vse, saj tik ob reki poteka pešpot, kjer se sprehaja veliko ljudi, ti pa jih seveda hranijo. Tega se labodi navadi-

jo in potem ne odidejo nikamor.« Jesenek (z njim smo se pogovarjali pred objavo laboratorijskih testov prvega laboda, ki so ga našli na Dravi, op. p.) ima zanimivo teorijo tudi o tem, zakaj labodi sploh poginjajo. Prepričan je, da so bile v dneh, ko so našli labode, za njihovo smrt krive predvsem nizke temperature in poledenela Drava. »Vsi labodi, ki so jih našli na Dravi, so bili globoko zamrznjeni. Lahko so bili okuženi z virusom H5, ki je za te vrste ptic pogost vzrok smrti, vendar so poginili izrecno zaradi nizkih temperatur.« Jesenek pravi, da na Dravi v Mariboru manjka

umeten otoček ali kakšno drugačno izogibališče, kamor bi se živali lahko umaknile na suho in se posušile. »Tako pa so se hodili sušiti na ledene ploskve na Dravi, in tam ponoči preprosto zmrznili.«

Vsa država območje tveganja

Državno središče za nadzor boleznih je po potrditvi virusa H5N1 pri poginulem labodu vso državo razglasilo za območje visokega tveganja, kar pomeni, da za celotno državo veljajo strogi varnostni ukrepi. Tako mora biti vsa perutnina v zaprtih prostorih, onemogočen ji mora biti stik s prosto ži-

Slovenija je pripravljena kot druge evropske države

Pogovor prof. dr. Milanom Pogačnikom, dekanom Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani

Kako ocenjujete ukrepanje pristojnih institucij ob pojavu virusa ptičje gripe pri nas? So po vašem mnenju vse korektno opravile svoje naloge?

Ob prvem pojavu ptičje gripe so bili izvedeni postopki v skladu s sprejetim programom, opravljena je bila diagnostika v predvidenem času in spoštovan je bil postopek ukrepov, ki je zapisan v načrtu ukrepov v primeru aviarnе influence. Menim, da so institucije do sedaj svoje delo opravile ustrezno.

Se vam zdi pomanjkljivo obveščanje domače javnosti o pojavu ptičje gripe pri nas s strani VURS sprejemljivo?

Postopek priprave sporočila ob prvem uradnem pojavu bolezni v državi zahteva nekatere predpriprave, ko pristojni upravni organ sprejme izvid pristojnega diagnostičnega inštituta o izsledkih preiskave na posebno nevarno kužno bolezen. Sestavni del poročila ob prvem pojavu bolezni so tudi rezultati epizootiološkego poizvedovanja. Izsledki preiskave s strani nacionalnega veterinarskega inštituta so bili dostavljeni na VURS v soboto, 11. 2. 2006, ob 20. uri. Epizootiološko

Prof. dr. Milan Pogačnik

poizvedovanje je bilo mogoče opraviti in dokončati v nedeljo, 12. 2. 2006 dopoldne. Na podlagi vseh opravljenih ukrepov in stališč Državnega središča za nadzor bolezni je bilo pripravljeno sporočilo za javnost. Menim, da je bilo pripravljeno takšno sporočilo, ki je celovito informiralo javnost o primeru prvega pojava aviarnе influence, kar je po mojem mnenju najpomembnejše.

Zakaj je ta čas najbolj prizadet severovzhodni del Slovenije?

Za aviarno influenco v Aziji je zbolela predvsem domača perutnina, v Evropi pa je virus

H5N1 ugotovljen le pri prosto živečih vodnih pticah. Koridorji selitve in gibanja ptic v Evropi potekajo na zahodu zunaj ozemlja Slovenije, na vzhodu pa delno prek ozemlja Slovenije. To območje je VURS skupaj s slovenskimi ornitologi določila kot območje tveganja, zato zanj veljajo posebni pogoji glede reje perutnine že od oktobra 2005. Zdajšnje stanje v Evropi in severovzhodni Sloveniji pa je treba obravnavati skupaj s klimatskimi razmerami. Vedeti moramo, da so labodi klateži, ki iščejo nezamrznjene vodne površine zaradi prehranjevanja. Zaradi izredno nizkih temperatur v severni in vzhodni Evropi se te ptice pomikajo proti jugu, zaradi česar so se v tem času pojavile tudi na Dravi. Pri teh pticah so v Evropi že v prejšnjem obdobju ugotavljali navzočnost virusa aviarnе influence. Pomembna sprememba pa je, da je sedaj ugotovljena navzočnost virusa, ki je nevaren za ljudi.

Ocenjujete, da se bo z vračanjem divjih ptic selivk z juga proti severu povečalo tudi število primerov mrtvih ptic?

Selitev ptic selivk z juga proti severu se bo začela marca in takrat je nedvomno mogoče, da se pojavijo novi primeri »pozitivnih« živali. Število poginulih

ptic se bo v tem obdobju povečalo, vendar ptice ne bodo nujno poginile zaradi aviarnе influence. Vedeti moramo, da predstavlja selitev izjemno obremenitev za organizem, tako da ptice poginjajo zaradi izčrpanosti pa tudi zaradi starosti. Z aktivnim pregledovanjem vzorcev poginulih ptic se bo tudi v prihodnje nadzirala razširjenost navzočnosti virusa aviarnе influence pri pticah selivkah. Med dejavnike tveganja, ki povečujejo preživetje virusa, prištevamo tudi nizke temperature, saj virus v stoječih vodah pri nič stopinjah preživi 30 dni, pri štirih 23 dni in pri 22 stopinjah 4 dni. Z dvigom zunanjih temperatur se bo možnost preživetja virusa močno zmanjšala, s tem pa tudi možnost širjenja okužbe.

Menite, da je Slovenija dobro pripravljena na izbruh morebitne epidemije?

Glede pripravljenosti Slovenije menim, da je na področju zdravstvenega varstva živali pripravljena tako kot druge evropske države, ki se srečujejo z aviarno influenco. Nedvomno pa je težko natančno predvideti vse situacije zaradi vektorja bolezni, ki je v tem primeru prosto živeča žival, ki ji ne moreš omejiti in nadzirati gibanja, je preventivno cepiti ali izločiti iz okolja.

večimi divjimi pticami in še vrsta drugih omejitev. Za zdaj ni potrebno preventivno pobiranje domače perutnine, ker se virus še ni pojavil pri domačih živalih. Prejšnji teden so našli mrtve ptice v Mariboru, Križevcih, Ljutomeru, Beltincih, Velenju, Šmarjeških Toplicah in na Škofljici pri Ljubljani. Največje število mrtvih ptic pa so našli v severovzhodni Sloveniji.

Izogibanje fizičnim stikom Pri pobiranju poginulih ptic so poleg pristojnih veterinarjev sodelovali tudi gasilci. Ptice pobirajo v posebnih oblekah, vendar zanje velja, da se morajo ob najmanjšem sumu na virus ptičje gripe dnevno

oglašati svojim osebnim zdravnikom in jim poročati o svojem počutju. Tako so do sedaj pomoč v bolnišnici poiskali trije gasilci, ki so sodelovali pri pobiranju mrtvih

ptic. Za vse so kasneje iz mariborske bolnišnice sporočili, da nimajo virusa ptičje gripe.

Panika je za zdaj nepotrebna, treba pa se je izogibati stiku s pti-

cam, ki so prenašalke zahrbtnega virusa. Zato bodimo zelo previdni, življenjskih ali celo prehranjevalnih navad pa ta čas še zdaleč ni treba spreminjati. ■

V zadnjih letih se je število labodov na Dravi precej povečalo.

Franci Jesenek že pet let krmi labode v Mariboru.

Eden največjih proizvajalcev azbestnih izdelkov je bil pred časom Salonit Anhovo.

Dvigovanje azbestnega prahu

Peter Avsenik, foto: arhiv Demokracije

Novi azbestni zakon je povzročil veliko razburjenja ne le med člani odbora DZ za delo, ampak tudi med predstavniki SABS in stroke. Vse kaže, da bo zakon doživel še nekaj sprememb.

Tako imenovani zakon o odpravi posledic dela z azbestom bo kmalu v parlamentarni obravnavi. Mnenja strank o njem so deljena, koalicija ga podpira, a dopušča spremembe, v opoziciji pa ga zavračajo.

Minister za delo Janez Drobnič

Bistvena pomanjkljivost novega zakona naj bi bila ta, da bi z njim država poskrbela le za delavce v proizvodnjah azbesta, ne pa tudi za okoliške prebivalce.

Kaj prinaša zakon Predlog zakona določa poklicne bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu v času proizvodnje, uporabe in odstranjevanja azbestnih izdelkov, pogoje za njihovo ugotavljanje, odmero in izplačilo odškodnine v pavšalnem znesku ter pravico do invalidske pokojnine pod ugodnejšimi pogoji osebam, pri katerih je bila ugotovljena poklicna bolezen zaradi izpostavljenosti azbestu. Nadalje daje pravico do odškodnine tistim, ki so delali na delovnih mestih, izpostavljenih azbestu. Določa, kateri izdelki se štejejo za azbestne in katere so bolezni, ki se štejejo za poklicne bolezni zaradi izposta-

vljenosti azbestu. Vlada RS bi po zakonu imenovala medresorsko komisijo, ta pa bi na podlagi vloge določila upravičenost do odškodnine ali invalidske pokojnine ter njuno višino. Država bi krila odškodnino v višini 60 odstotkov zneska, preostali znesek bi šel na ramena gospodarskih družb, ki so azbestne izdelke izdelovale.

Kdo je odgovoren? Kot rečeno, naj bi bila bistvena pomanjkljivost zakona ta, da zajema le delavce v nekdanjih proizvodnjah azbestnih izdelkov. Sindikat azbestnih bolnikov Slovenije (SABS) se s predlaganimi spremembami ne strinja, saj naj ne bi bile usklajene s socialnimi partnerji. »Gre za to, da zakon bistveno oži krog upravičencev do odškodnin. Ne daje več pravice prebivalcem, ki so sicer oboleli za azbestno boleznijo, pa niso bili

izpostavljeni azbestu na delovnem mestu,« pravi predsednik sindikata Bojan Goljevšček in dodaja, da bi v že omenjeni medresorski komisiji moral biti tudi kateri od predstavnikov zaposlenih; po njegovem mnenju novi zakon tega ne prinaša. Minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič na drugi strani meni, da bi vzvode za črpanje odškodnin za okoliške prebivalce morali iskati tudi v nekaterih drugih zakonih, vendar bi morala odgovornost za tragične posledice azbesta za okoliško prebivalstvo prevzeti predvsem podjetja.

Situacija je torej zapletena. Na eni strani so podjetja, ki so zakonsko upravičeno ustvarjala delovna mesta, na drugi pa je država, ki je tovrstno gospodarsko dejavnost spodbujala. Zdaj odgovornosti za okoliške prebivalce nočejo prevzeti ne podjetja ne

Predsednik SABS Bojan Goljevčič

Poslanec NSi Ciril Testen

vlada; oboje lahko po svoje razumemo, vendarle nekoliko bolj slednjo – današnja vlada z gospodarskimi potezami prejšnjih vlad namreč nima nič skupnega.

Stranke razdeljene Še pred parlamentarno obravnavo smo se obrnili na predstavnike političnih strank, da bi izvedeli, ali bodo predlog v državnem zboru potrdili. Kot rečeno, so mnenja različna. SD in SNS sta predlagala nekatera dopolnila k zakonu, a na matičnem odboru DZ za delo niso bila sprejeta, vprašanje pa je, na kakšen odziv bodo našli v državnem zboru.

Iz največje vladne stranke SDS so nam sporočili, da zakon sicer podpirajo, vendar ga bodo, kolikor bi se v prihodnosti pojavile utemeljene pripombe in dopolnitve, pripravili dopolnjevati. V LDS zakonu nasprotujejo. Njihov poslanec Ljubo Germič meni, »da bi morali biti do pravic na podlagi zakona upravičeni tudi prizadeti prebivalci, ki so zboleli zaradi izpostavljenosti azbestu, čeprav z azbestom neposredno niso delali«. Podobnega mnenja so v SD. »Ocenjujemo, da negativnih posledic na zdravje ljudi ni imelo samo delo z azbestom, ampak

tudi druge oblike izpostavljenosti. Krivično se je zato osredotočiti le na poklicne bolezni, ki so posledica dela z azbestom, ampak mora sistemski zakon obravnavati vse ljudi, ki so ugotovljeno zboleli zaradi izpostavljenosti azbestu,« pravi poslanca Samo Bevk in Breda Pečan. Problematike se dobro zavedajo v NSi, saj je med njihovimi poslanci tudi nekdanji delavec v Salonitu Ciril Testen. "Poslanska skupina NSi podpira novi zakon o odpravljanju posledic dela z azbestom. Strinjamo se z namenom predlagatelja, to je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, da celovito uredi status vseh delavcev v podjetjih, ki so uporabljala azbest ali azbestne izdelke na ob-

močju celotne države. Osebo kot nekdanji delavec v Salonitu Anho, ki je bil največji porabnik azbesta v Sloveniji, menim, da bi svoje mesto v zakonu morali dobiti tudi tisti državljani Slovenije, ki so živeli v neposredni bližini tovarn, ki so se ukvarjale z azbestno proizvodnjo, in so za azbestozo zboleli, pa čeprav niso v taki tovarni nikoli delali,« nam je dejal Testen. »SLS meni, da je odgovornost predlagateljeva,

čas, ko se je azbest še proizvajal, močno izpostavljeni njegovim škodljivim vplivom; najpogostejši bolezni, ki nastaneta kot posledica čezmernega vdihavanja azbestnega prahu in stika z dotrajanimi azbestnimi vlakni, sta pljučna azbestoza in pljučni rak (obe sta lahko smrtni, pri azbestozi pa je težava še ta, da simptomov bolezni pred njeno končno obliko skorajda ni). Ker bo po mnenju stroke do največjega

Sprejemanje do vseh korektnega azbestnega zakona je težavna in odgovorna naloga današnje vlade, ki zvonji po toči nekdanjega režima.

če želi vključiti še neposredno izpostavljeno prebivalstvo, nikakor pa ne upravičenost do pravic in odškodnin iz naslova tega zakona popolnoma brez omejitev, kot so to predlagali amandmaji (ZL)SD in SNS,« je dejal poslanec SLS Jakob Presečnik.

Za življenja gre Tako delavci kot prebivalci v okolici so bili torej v

naraščanja tovrstnih – tudi smrtnih obolenj prišlo šele po nekaj letih, bi bilo treba že zdaj sprejeti nekatere dodatne ukrepe, ki bi ogroženim prebivalcem zagotovili primerno preventivno oskrbo. Ne gre torej le za denar oziroma odškodnine; gre tudi za zdravje in življenje ljudi, predvsem v okolici Anho. A ne glede na to, ali je zakon dober ali pomanjkljiv (zagotovo pa je potreben posodobitve), je posledica škodljive zakonodaje iz časov prejšnjih vladnih garnitur (pred letom 1996, ko so azbest z zakonom prepovedali). Lastniki in vlade v želji po dobičku namreč niso premoogli dovolj zdravega razuma, da bi ljudem povedali, da imajo opravka z zdravju zelo nevarno surovino. Sprejemanje do vseh korektnega zakona je torej težavna in odgovorna naloga današnje vlade, ki zvonji po toči nekdanjega režima. **D**

Zakaj je azbest nevaren za zdravje ljudi?

Azbest ima vlaknato zgradbo. Vlakna se zelo rada lomijo vzdolžno, pri čemer nastajajo tanjša, iglam podobna vlakna. Ker so tako majhna, da jih ne vidimo, in brez vonja, jih lahko vdihamo, ne da bi za to vedeli. Pri vdihavanju lahko pridejo globoko v pljuča in povzročijo bolezni, kot sta azbestoza in rak pljuč (mezoteliom, redko obliko raka popljučnice ali potrebušnice skoraj v vseh primerih povzročijo azbest). Med prvo izpostavljenostjo in pojavom znakov bolezni lahko mine tudi do 40 let.

Vir: Ministrstvo za okolje in prostor

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DAVČNI KOTIČEK

Vse kar morate vedeti o napovedi dohodnine!

vsak ponedeljek ob 20.30

Nujen je dialog med narodi

Mitja Volčanšek; foto: Gregor Pohleven

Pogovarjali smo se z Larsom Møllerjem, od leta 2001 veleposlanikom Kraljevine Danske v Sloveniji, ekonomistom po izobrazbi, ki ima za sabo med drugim diplomatske izkušnje pri Združenih narodih in v Washingtonu.

Uvodoma bi vas prosil za komentar glede spornih karikatur danskega časnika Jyllands-Posten o preroku Mohamedu in nasilnih reakcij nanje v islamskem svetu.

Dramatični in tragični dogodki v zadnjih dveh tednih so pokazali pomen prijateljstva na lokalni ravni, v naših državah in ne nazadnje med državami. Ali bolje: odsotnost prijateljstva – iz kakršnega koli razloga – ima lahko najstrašnejše posledice. Zato so sodelovanje, dialog in sobivanje – prijateljstvo med državami, ljudstvi in vladami po vsem svetu – nujno potrebni za našo skupno prihodnost. Kot je predsednik mešihata islamske skupnosti v Sloveniji modro izjavil za Delo, ko je govoril o potrebi po dialogu med različnimi kulturami, veroizpovedmi in civilizacijami, »smo vsi Adamovi in Evini otroci«.

Lotiva se drugih tem. Čeprav je Danska majhna država, je doseгла izjemen gospodarski razvoj. Kakšni so razlogi za to?

To vprašanje bi si za odgovor zaslužilo doktorsko disertacijo, a če bi odgovoril v nekaj besedah, bi rekel: izobraževanje. Ne le na univerzitetni ravni, ampak tudi in posebno izobraževanje celotne danske populacije. Pa tudi demokracija in svoboda – tako politična kot gospodarska –, ki v polnosti sprosti potencial ljudi.

Danski je zmeraj primanjkovalo naravnih resursov in po zgodovinskih standardih smo šele nedavno postali sposobni izkoriščati nafto v Severnem morju. Kar je pripeljalo dansko družbo tja, kjer je danes, so človeški viri. V prvi polovici 19. stoletja je prišlo do pomembnega razvoja v izobraževanju in svobodi. Prišlo je tudi do pojavnosti demokracije. Vpeljali smo splošno osnovno šolstvo z obveznim šolanjem, leta

1849 pa smo demokracijo zagotovili z ustavo. Od takrat smo izobraževanje in demokracijo razvijali skoraj konstantno, z roko v roki. Pomemben element v tem razvoju – skupni imenovalc tako izobraževanja kot demokracije – so ljudske visoke šole, prvo smo ustanovili leta 1844, danes pa jih je skoraj 90. Te šole so dokaj priljubljene tudi med mladimi iz Slovenije.

Poleg izobraževanja in demokracije, če pogledava sodobnejšo zgodovino, so razlogi za naš gospodarski uspeh liberalni poslovni

predpisi, zelo fleksibilen trg dela ("flexicurity" – fleksibilna pravila pri zaposlovanju in odpuščanju, kombinirana z visoko ravnjo socialne varnosti), vlaganjem naklonjena klima, ki privablja tujce, svobodna trgovina ter zadnjega četrta stoletja preudarna gospodarska in finančna politika.

Končno smo bili doslej dokaj uspešni pri prilagajanju spremembam v svetu. Živimo v svetu, kjer so spremembe čedalje pogostejše in njim se moramo prilagoditi. To pomeni skoraj nenehno prilagajanje in

Aktivna politika trga dela lahko poveča zaposlovanje in ustvari dodatno rast, hkrati pa poveča socialno varnost družbe.

reformo. Z rastočo globalizacijo bo sposobnost prilagajanja v prihodnje postala čedalje nujnejša.

Kljub gospodarski rasti vaša država skupaj z drugimi skandinavskimi državami slovi po dobrem socialnem varstvu.

V naših očeh ne obstaja nujno konflikt med gospodarsko rastjo in socialno varnostjo. Lahko bi rekel, da sta rast in socialna država drug drugemu pogoj. Vzemite na primer politiko zaposlovanja. Aktivna politika trga dela lahko

poveča zaposlovanje in ustvari dodatno rast, hkrati pa poveča socialno varnost družbe. Seveda bi bilo pravilno, da bi bile različne vrste ukrepov gospodarske politike lahko koristne za rast, a škodljive za socialno varnost ali obratno. V tem primeru je treba vzpostaviti pravo ravnovesje ali uvesti nadomestne ukrepe. Pravo ravnovesje pa seveda določijo volivci vsake države.

Ena osrednjih debat v Sloveniji se ta čas vrti okoli uvedbe enotne davčne stopnje (EDS). Danska ima 25-odstotno EDS. Kako je ta ukrep vplival na dansko gospodarstvo? So se cene osnovnih življenjskih izdelkov povečale?

Za danski davčni sistem so značilni progresivni davek na dohodek (do 63 odstotkov), enotni 25-odstotni DDV in trošarine.

Nisem strokovnjak na področju obdavčenja, imam pa kolega na danskem davčnem ministrstvu, ki to je – nedavno se je udeležil mednarodnega foruma o EDS na Bledu, ki ga je priredil Center za odličnost v Finanah. Njegova ugotovitev je bila, da Danska bržkone ne bo uvedla enotnega davka zaradi razporeditvenih učinkov takšne davčne reforme. Če imaš na začetku davčni sistem z relativno visokimi nivoji progresivnosti – kakršnega imamo na Danskem –, bi bilo zelo težko preiti na sistem EDS, ne da bi znižali prihodke od davkov. Je pa vsekakor zelo verjetno, da se bo na Danskem v prihajajočih letih postopno uveljavil bolj poenoten davčni sistem. Večina političnih strank na Danskem načrtuje znižanje obročnih in povprečnih davkov na prihodke od dela. Dejansko razvoj od 80. let 20. stoletja dalje kaže zgodovino nenehnih rezov v obročnih stopnjah davka na delo. Globalizacija in starajoče se prebivalstvo čedalje močneje pritiskata na davčni sistem v smislu spodbujanja ponudbe dela, izobraževanja ter raziskav in razvoja.

Vsekakor pa že obstajajo elementi enotne davčne narave v danskem davčnem sistemu, v prvi vrsti enotni 25-odstotni DDV (treba je omeniti, da se za nekaj redkih postavk ali storitev, časopisi ali umetnost, uporablja zmanjšana ali nična stopnja DDV in da so nekateri proizvodi

in storitve izvzeti iz DDV, na primer storitve javnega zdravstva). Občasno potekajo razprave o tem, ali bi morali enotni DDV nadomestiti s sistemom diferenciranih stopenj. Tak sistem bi prinesel nekatere koristi, a ima tudi nekatere pomanjkljivosti, kot so težave z razmejitevami, administrativni stroški, distribucijski učinki, upoštevanje predpisov EU ter izkrivljenje potrošnikovih izbir. Za zdaj je naš sklep, da bi bilo predrago uporabljati sistem diferenciranega DDV kot sredstva politike distribucije prihodkov. Ker je Danska vedno imela enotno stopnjo DDV, nimamo nobenih izkušenj, povezanih z zamenjavo sistema z različnimi stopnjami DDV s sistemom enotne stopnje.

Ali bi bilo za Slovenijo modro uvesti EDS?

Nisem preučil nobene podrobne analize posledic, pa tudi če bi jo, mislim, da ne bi bilo primerno, če bi ponujal kakršen koli nasvet – Slovenija se bo morala odločiti sama.

Danska se lahko pohvali tudi z dobrimi odnosi s sosednjimi državami. Je bilo to težko doseči?

Danska je imela svoje nesrečne spore, celo več vojn s sosedi, vendar je od tedaj k sreči minilo že precej časa. Danes imamo najtoplejše odnose z vsemi štirimi sosedi. Mislim, da sta bila demokracija in razvoj naših držav v tem smislu koristna.

Stoletja stare manjšinske probleme med Dansko in Nemčijo (v Nemčiji živi znatna danska manjšina, na Danskem pa znatna nemška manjšina) smo dokončno rešili leta 1955 – komaj deset let po nacistični okupaciji Danske – s t.i. kóbenhavnsko-bonnskimi deklaracijami, ki so predpisale pravice manjšin v obeh državah.

Danska je znana po pozitivni držji do tujcev in tujih delavcev. Je tudi to pripomoglo k vašemu uspehu?

Tuji delavci na Danskem so vsekakor pomembno pripomogli h gospodarskemu razvoju države. Stoletja so tujci prihajali delat na Dansko in so sodelovali pri razvoju naše države. Posebno proti koncu 60. in začetku

70. let prejšnjega stoletja, ko je na Danskem primanjkovalo delavcev. V tistem času je veliko tujcev prišlo na Dansko delat in na ta način pripomoglo k pospešenemu razvoju in rasti.

Danes je eden velikih problemov Danske integracija številnih tujcev – ti so prišli na Dansko kot priseljenci ali begunci – v trg dela in v družbo kot celoto. Do zdaj žal nismo bili izrazito uspešni na tem področju. Od leta 2001 smo zaposlili 15.000 priseljencev, vendar jih je preveč od njih še vedno brez dela. Za njihovo zaposlovanje si moramo torej še naprej prizadevati.

Kako ocenjujete odnose med našima državama? Obstaja možnost njihove poglobitve na področju kulture, gospodarstva?

Odnosi med Dansko in Slovenijo so odlični, hkrati pa obstaja velika možnost za njihov nadaljnji razvoj in poglobitev na vseh področjih in na vseh ravneh.

Kmalu po svojem prihodu v Slovenijo sem odkril, kako presenetljivo številne so podobnosti med Dansko in Slovenijo ter med Danci in Slovenci, če-

prav živimo na različnih koncih Evrope in čeprav smo ta položaj dosegli po različnih poteh. Delimo ista temeljna demokratična in človeška načela in vrednote. Tako Danska kot Slovenija sta razmeroma bogati, sodobni in napredni državi s približno enako strukturo gospodarstva. Oboji imamo blaginjo zaradi ljudi in delovne sile.

Z drugimi besedami: mislili bi, da so odnosi med Dansko in Slovenijo tako obsežni kot tudi intenzivni na vseh področjih in ravneh. Vendar obstaja problem: preveč Dancev premalo pozna Slovenijo, preveč Slovencev pa premalo pozna Dansko. To je sramota za Slovence in za Dance. Zato je moja najpomembnejša naloga, da naredim tisto, kar lahko, da povečam poznavanje Danske v Sloveniji in poznavanje Slovenije na Danskem. Moremo in moramo več trgovati med sabo, več vlagati vsak v drugo državo, se več obiskovati med sabo in se pogosteje nasloniti drug na drugega kot zavezniškega partnerja znotraj mednarodnega sodelovanja, posebej znotraj EU. **D**

STIMULATIVNO NAGRAJEVANJE, DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE IN MOŽNOST NAPREDOVANJA

Pridruži se nam!
Kot vojak v policijski vojski, pogodbeni rezervni ali na prostovoljnem usposabljanju za obrambo boš odlično plašično in telesno pripravljen. Uni se boš za preživetje v najrazličnejših okoliščinah ter spoznaval večine sodobnega bojevanja.

Si pripravljen na pravo stvar?
Povabi na brezplačno telefonsko številko 080 13 22 ali polji elektronsko pošto na naslov slarsna@mors.si.

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

www.slovenskavojsko.si

SLOVENSKA VOJSKA
V službi domovine.

Urjenje vojaških varnostnih sil

Med Haagom in Bagdadom

Ana Müllner, foto: Reuters

Z odhodom štirih slovenskih vojakov v Irak se odpira vprašanje o stabiliziranju razmer v tej nemirni državi.

Marca bodo minila tri leta, odkar so zavezniške enote pod vodstvom Združenih držav Amerike napadle Irak in strmoglavile dolgoletnega diktatorja Sadama Huseina. V teh treh letih je v državi prišlo do marsikaterega premika na bolje, še posebej v povezavi z ujetjem Huseina in začetkom sojenja, prvimi demokratičnimi volitvami in sprejetjem nove iraške ustave, ki je podlaga za nadaljevanje procesa demokratizacije države. A kot vidimo, vsakdanjik v Iraku še vedno mineva v znamenju bombnih napadov, ugrabitvev tujcev in drugih poskusov

destabiliziranja države, pri čemer so med prvimi sunitiski uporniki. Prav tako še ni izključena možnost državljanske vojne med vsemi tremi etničnimi skupinami (šiiti, suniti in Kurdi), ki bi lahko kaj hitro izbruhnila, če bi zavezniške sile prekmalu zapustile državo oziroma iraške varnostne sile ne bi bile dovolj izurjene za zagotavljanje varnosti na območju celotne države.

Od volitev do vlade Kot je bilo pričakovano, bo iraški premier ostal Ibrahim Al Džafari, ki sedaj opravlja delo začasnega premierja. Kot svojega kandida-

ta za prvega ministra ga je izbrala njegova Združena iraška zveza (UIA). Po iraški ustavi namreč iraški predsednik za mandatarka predlaga tistega kandidata, ki ga predlaga zmagovalna stranka na volitvah. Džafari je le za las

premagal svojega strankarskega tekmeča, sedanjega podpredsednika Adila Abdula Mahdija. Uradne izide volitev, ki so potekale 15. decembra lani, je volilna komisija sporočila šele pred dvema tednoma. UIA si je zagoto-

Najverjetnejši premier Al Džafari

Sunitiski uporniki ogrožajo varnost.

vila 128 od 275 sedežev v parlamentu, sledita ji sunitski stranki Iraška fronta sloge in Iraška fronta za narodni dialog s 44 oziroma 11 sedeži, kurdski koaliciji strank pod vodstvom iraškega predsednika Džalala Talabanija pa pripada 53 sedežev.

Sunitske stranke si v prihodnji sestavi parlamenta tako lahko obetajo kar trikrat več poslancev kot v prejšnjem sklicu. Džafari kot prihodnji mandatar se bo moral zaradi velikih razhajanj med suniti, šiiti in Kurdi soočiti z nadvse težavno nalogo, t. j. s sestavljanjem nove iraške vlade. Slednja bo najverjetneje sestavljena iz koalicije med šiiti in Kurdi, a če se spomnimo na

ker so leta 1982 poskušali ubiti Huseina. Če bi Huseina razglasili za krivega, bi si najverjetneje prislužil smrtno kazen samo na račun ene obtožnice. Sicer pa se v štirih mesecih, odkar se je proces začel, zapleta tako na strani obrambe kot tudi na strani sodišča, predvsem pri izbiri sodnika. Prvi sodnik, ki naj bi vodil sojenje, je odstopil zaradi domnevnega vmešavanja iraške vlade v sojenje, njegov naslednik pa je bil odstavljen po le nekaj dneh zaradi domnevne povezanosti z nekdanjim režimom. Tudi sedanjí glavni sodnik za mnoge ni najboljša izbira, saj naj ne bi zagotavljal poštenega sojenja predvsem zaradi dejstva, ker prihaja

Iraško sodišče se zgleduje po sojenju Miloševiću v Haagu.

mučna in dolgotrajna pogajanja po lanskim januarjskim volitvah, si lahko podobno situacijo obetamo tudi letos, zato bo sestavljanje nove vlade najverjetneje trajalo več mesecev.

Pošteno sojenje? Verjetno ena najtežjih nalog nove iraške oblasti je zagotavljanje pravičnega in poštenega sojenja nekdanjemu diktatorju Sadamu Huseinu. Že ko se je odločalo o lokaciji, kje bi moral sodni proces potekati, je bila tako iraška javnost kot mednarodna pravna stroka razdeljena na dva tabora, in sicer na tiste, ki so se zavzemali za sojenje v Iraku, in tiste, ki so priporočali sojenje v tujini. Med lokacijami zunaj Iraka je bilo največkrat omenjeno nizozemsko mesto Haag oz. Mednarodno sodišče za vojne zločine in zločine proti človečnosti. Odkar se je sodni proces proti Huseinu začel, pa čedalje več pravnih poznavalcev in predvsem Iračanov meni, da sodišču grozi padec na »izpitu poštenosti«.

Kot najboljšo potezo iraškega sodišča v procesu proti nekdanjemu diktatorju lahko štejemo potezo, da so si sprva izbrali le eno izmed mnogih obtožnic proti Huseinu in se osredinili le nanjo. Slednja Huseina in njegove najožje sodelavce bremeni pokola več kot 140 šiitov v vasi Dujail na severu Iraka,

iz Halabja, mesta, kjer so iraške sile leta 1988 zaplinate domove z večinoma kurdskim prebivalstvom, sodnik pa je imel mnogo sorodnikov med 5 tisočimi žrtvami. Prav tako se z mnogimi težavami sooča tudi obramba. Dva odvetnika in preiskovalni sodnik so bili umorjeni, domnevno s strani šiitskih milic, en odvetnik pa je bil zaradi stalnih groženj primoran zapustiti Irak.

Pomanjkanje očitnih dokazov

Pred začetkom procesa bi si le redko kdo mislil, da bo imelo sodišče težave s pomanjkanjem dokazov proti nekdanjemu diktatorju ter njegovim sodelavcem, a sodišče se je znašlo prav v tej situaciji. Do sedaj se je na sodišču zglasilo več

»Novi primeri nasilja nad civilisti«

V Veliki Britaniji so veliko prahu dvignili videoposnetki, ki jih je nedavno objavil britanski časnik News of the World in prikazujejo, kako britanski vojaki pretepajo mlade iraške civiliste. Posnetki kažejo, kako so britanski vojaki mlade Iračane odvedli za ograjo ter jih tam pretepali s pestmi in palicami, glas iz ozadja, ki najverjetneje pripada snemalcu, pa vojake podžiga k pretepanju. Omenjeni časnik navaja, da je bil posnetek narejen pred dvema letoma med uličnimi nemiri v Basri, ne omenja pa imena enote, ki naj bi bila vpletena v dejanje. Da gre za verodostojne posnetke, so potrdili tudi v britanski vojaški policiji, kjer poskušajo identificirati vojake na posnetku. V zvezi z omenjeno afero so že aretirali prvega osumljenca, vendar pa britansko obrambno ministrstvo še ni razkrilo, ali gre za katerega od vojakov s posnetka. Odzval se je tudi iraški predsednik Džalal Talabani in domnevno zlorabo iraških mladeničev s strani britanskih vojakov obsodil ter jo označil za nesprejemljivo. Z objavo posnetkov se je na Otok spet začela razprava o sodelovanju britanske vojske v Iraku, čemur je večina britanske javnosti vedno nasprotovala, nezadovoljstvo in zahteve po umiku sil iz Iraka pa se še stopnjujejo. Tovrstni škandali zmanjšujejo tudi priljubljenost okupacijskih sil med Iračani, ki je zaradi mučenja zapornikov s strani ameriških vojakov v razvpitem zaporu Abu Grajb že tako precej načeta.

Iraške civiliste zlorablajo.

žrtev nekdanjega režima in pričalo o grozotah, ki so jih utrpeli pod dolgoletnim Huseinovim režimom in so pravzaprav splošno znane. A sodišču do sedaj še ni uspelo najti dokazov, ki bi nedvoumno dokazali povezanost med Huseinom in njegovimi sodelavci ter tovrstnimi zločini,

Sojenje nekdanjemu diktatorju se nadaljuje.

kot je prej omenjeni poboj neuspešnih atentatorjev.

Sojenje Huseinu pa ponuja mnogo iztočnic za primerjavo z drugim diktatorjem in njegovimi zločini – nekdanjim jugoslovanskim predsednikom Slobodanom Miloševićem. Za največjo napako haaškega sodišča pod vodstvom generalne tožilke Carle del Ponte imamo lahko njegovo potezo, da se je odločilo Miloševiću soditi za vse obtožbe hkrati, kar bistveno podaljšuje proces, ki traja že šest let. Na sodišču se je tako zglasilo preveč prič, primanjkuje pa dokazov, ki bi pričali o Miloševićevih poveljih, predvsem kar se tiče vojnih zločinov. Največjo razliko med obema razpinitima procesoma pa predstavlja dejstvo, da Miloševiću sodijo v Haagu, Huseinu pa v Bagdadu, kar ne zagotavlja tolikšne stopnje neodvisnosti kot v primeru mednarodnega sodišča. Oba diktatorja lahko primerjamo tudi po »scenah«, ki jih uprizarjata na sodišču. Milošević se je sicer v zadnjem času malce ohladil, Husein pa navzoče na sodišču zabava predvsem s svojimi glasnimi vzdiki, namesto da bi sedel na zatožni klopi, iz protesta stoji v kotu sodne dvorane, grozi z gladovno stavko, eden izmed soobtožencev pa je prejšnji teden v znak protesta na sodno obravnavo prišel v spodnjem perilu. **D**

Vatikanski muzeji

Vatikanski muzeji, ki veljajo za eno najstarejših in najznamenitejših tovrstnih ustanov na svetu, letos praznujejo 500-letnico obstoja. V ta namen so pripravili veliko dogodkov, v središču pozornosti pa bo razstava, posvečena marmornati skulpturi Laokoonove skupine, ki je nastala v 1. stoletju pred Kr. in so jo leta 1506 odkrili v bližini Koloseja. Trojanskega svečenika Laokoon in njegova sinova sta ubili kači, ker je Laokoon svoje ljudstvo svaril pred trojanskim konjem. Takoj ko je bila skulptura odkrita, jo je kupil papež Julij II. in jo dal prepeljati v Vatikan. Laokoonova skupina je tako postala prvi eksponat v danes izjemno obsežni zbirki umetnin, ki so na ogled v Vatikanskih muzejih. Poleg tega bodo ob pomembnem jubileju za javnost odprli zelo dobro ohranjeno nekropolo, ki so jo leta 2003 ob kopanju jame za novo parkirno hišo odkrili znotraj vatikanskega obzidja.

Sredi belega dne Iz Strindbergovega muzeja v Stockholmu so sredi belega dne ukradli sliko z naslovom Noč ljubosumja, ki jo je leta 1893 naslikal najbolj znan švedski književnik in ljubiteljski

slikar August Strindberg. Tatvina se je zgodila v času, ko je bil muzej odprt in poln obiskovalcev. Neki moški je prišel v eno od razstavnih dvoran in s silo snel eno od slik z zidu. Ropar, ki naj bi bil imel dva pomočnika, da sta v tem času zamotila muzejske uslužbence, je nato stekel mimo vratarja, ta pa je nemudoma obvestil policijo. Slika na platnu, naslikana v temnih barvah, utegne biti vredna kar 840.000 evrov, odvisno od povpraševanja.

Obsojen Potem ko je Omri Šaron, sin izraelskega premiera Ariela Šarona, novembra lani pred sodiščem v Tel Avivu priznal, da je lažno pričal pod prisego, poveril dokumente in kršil volilni zakon v aferi o prikritem financiranju očetove

predvolilne kampanje, ga je sodišče obsodilo za devet mesecev zapora. Zaradi kritičnega zdravstvenega stanja svojega očeta bo Omri začel kazen prestajati šele 31. avgusta. Prestopke je zagrešil med zbiranjem sredstev za predvolilno kampanjo svojega očeta na primarnih volitvah v stranki Likud leta 1999. Poleg devetmesečne zaporne kazni so Omriju prisodili še devet mesecev zapora pogojno

in denarno kazen v višini 300.000 šeklov (okoli 54.000 evrov).

Nova grobnica Egipt je označil odkritje nove kraljeve grobnice v slavni Dolini kraljev, kjer so leta 1922 odkrili bogato grob-

nico mladega faraona Tutankamona. V notranjosti novoodkrite grobnice so našli pet mumij, shranjenih v poslikanih lesenih sarkofagih in obdanih z 20 glina-

TUJI TISK

Financial Times Nevarna igra

Ruski predsednik Putin je povabil v Moskvo vodje Hamasa, kar priča o tem, da želi spremeniti držo, ki jo je zavzel po terorističnih napadih 11. septembra 2001 s podporo postavitvi vojaških baz na ozemlju nekdanje sovjetske srednje Azije. Toda igra, ki jo pri

tem igra, je večja. Putin ni razjezil svojih vojaških sodelavcev kot leta 2001, ampak Evropsko unijo, OZN in predvsem ZDA. Izrael je Moskvo obtožil izdajstva. Samo Francija podpira to potezo. Putina obtožujejo, da ima dvojna merila tudi zato, ker podaja roko palestinski skupnosti, ki je najverjetneje povezana z islamskimi skrajneži v Čečeniji. Tvega, da bo prišel v neroden položaj, če mu poskusi prepričati Hamas, naj prizna Izrael in se odreče terorizmu, ne bodo uspeli, zaradi kakšnega srečanja v Moskvi pa bi prišlo do samomorilskega terorističnega napada. Pomemben dejavnik Putinove igre je nedvomno kampanja, da bi obnovil podobo Rusije kot svetovne velesile.

The Independent Knjižnična ljubezen

V Belgiji obljublajo romantično izkušnjo, da bi pritegnili osamljene ljudi v knjižnicah. Knjižničarji upajo, da bodo knjižnična znanstva kmalu prišla v modo. »To bo posredovalnica stikov, le da v drugačnem okolju – med knjigami,« pravi knjižničar Erik Van der

Straten, eden od avtorjev ideje. On in njegov kolega Dennis Teuvis menita, da bo njun projekt odpravljal predstavo o tem, da je knjižnica dolgočasen prostor. Dennis Teuvis je pred tremi leti naredil preizkus in s pomočjo romanov, ki so si jih ljudje izposojali, med seboj seznanil 14 knjižnih moljev, starih med 18 in 35 let. Pripravil je srečanje v čitalnici in jo okrasil s svečami in rožami. Vsak, ki je prišel, je dobil še kozarec rdečega vina. Odziv je bil zelo dober, veliko ljudi je izrazilo obžalovanje, da je bil dogodek organiziran samo enkrat. Kandidat, ki se bo poslej hotel včlaniti v takšno posredovalnico, bo moral najprej odgovoriti na vprašanje: kakšne knjige so mu bile všeč v otroštvu, in se na kratko pogovoriti s sogovornikom o najljubši knjigi.

stimi lonci. Pred poskusom odprtja sarkofagov, da bi identificirali mumije, bodo morali očistiti grobnico, ki v višino meri dva metra, v širino pa meter in pol. Mumije so po vsej verjetnosti člani kraljeve družine ali pa zelo bogati ljudje, ki so bili blizu kralju. Najdba izvira iz 18. dinastije, okrog 1500 do 1300 let pred Kr.

Milijonar Turški premier Reçep Tayyip Erdogan je izdal dolgo varovano skrivnost o svojem osebnem premoženju, ki znaša okoli milijon evrov. Večina tega denarja, ki je na bančnih računih ali v nepremičninah, izhaja iz prodaje

delnic vrste distribucijskih podjetij, katerih lastnik je bil Erdogan. Poleg tega ima premierjeva žena Emine nakit v vrednosti 23.000 evrov in razkošen avtomobil, katerega vrednost ni znana. Podatke o premoženju je predsednik turške vlade izdal na pritisk opozicije. Erdogan izvira iz revne družine v predmestju Carigrada in se pogosto razglašuje za zaščitnika nižjih slojev, saj je moral kot otrok prodajati sladkarije in vodo na ulici, da si je zaslužil denar za šolske zvezke.

Veliko dvojčkov Na Kitajskem strmo narašča število dvojčkov, kar je posledica uživanja zdravil za plodnost. S tem želijo Kitajke preslepiti stroga vladna določila o družinski politiki, zdravila pa kupujejo v lekarnah, ki jih prodajajo tudi brez zdravniškega recepta. Kitajska je že leta 1979 sprejela družinsko politiko, ki dovoljuje le po enega otroka, ta pa je privedla do številnih prisilnih sterilizacij, splavov v visoki nosečnosti in celo detomorov. Dolgoročna družbena posledica je neenakomerno razmerje med spoloma, saj se starši pogosteje odločijo za moškega potomca in zato ženske namerno splavijo, če izvedo, da nosijo ženski zarodek.

Razkošje Priprti v preiskovalnem zaporu haaškega Mednaro-

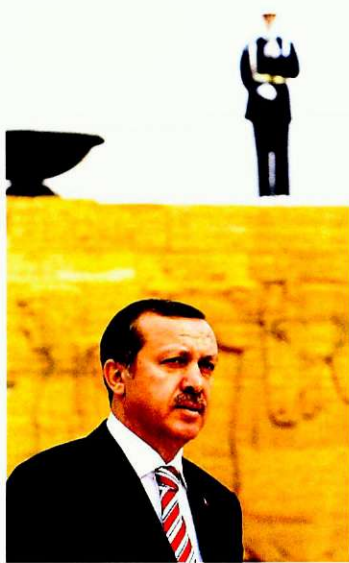
dnega sodišča za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v nizozemskem Scheveningnu imajo večje udobje kot priporniki v drugih kazenskih zavodih. V

Scheveningnu bivajo ali so bivali številni nekdanji predsedniki, premierji, ministri in generali, najbolj zaželene pa so celice v tretjem nadstropju s pogledom na Severno morje. To nadstropje velja za prestižno, medtem ko v pritličju ni celic, temveč so soba za obiske, fitnes, ambulanta, knjižnica, dve sobi za intimnost, igralnica za otroke in podobno.

Strupene odplake

V minulih treh mesecih so iz Kitajske poročali o več primerih onesnaženja voda s kemikalijami. Najhuje je bilo novembra lani, ko je po nesreči v kemični tovarni v reko Songhua na severovzhodu Kitajske izteklo več strupenih snovi, zaradi česar je brez pitne vode ostalo več milijonov ljudi, strupen madež pa je odneslo tudi v Rusijo. V začetku februarja je prišlo do nove nesreče s kemikalijami, ko je prišlo do velike onesnaženosti reke Wuding na severu države. Nesreča se je zgodila, ko so v reko padli trije od štirih rezervoarjev nekega kemijskega podjetja v kraju Mianzhi v pokrajini Shanxi, pri tem pa je prišlo do razlitja več kot 200 ton strupenih odplak.

TUJI TISK

Le Figaro

Žaba – prednica

Žaba bi morala biti deležna posebne skrbi in pozornosti. Ta vrsta dvoživke je namreč skoraj neposreden potomec bitij, ki so lahko prva živala zunaj vode, bila pod neposredno svetlobo sonca in dihala zrak, bitja, ki so hkrati porodila tako dinosavre kot sesalce.

Prihod na suho ni bil preprost; na suho so najprej prišle rastline, nato žuželke, suha zemlja je postala bolj gostoljubna in privlačna, na njej je mogoče že najti hrano, zavetje in senco. Pojav vlažnih in suhih obdobij ter posledično izsuševanje vodotokov je dovoljevalo razvoj in razmnoževanje osebkov, ki so lahko nekaj časa preživeli brez vode in iskali nove izvire. Pred sto leti znanstveniki še niso bili enotnega mnenja, ali se je ta proces res dogajal, danes pa iščejo še nadaljnje člene te verige. Zdaj bi hoteli vedeti še to, kako je prišlo do prehoda. Pred kratkim so našli okamnele ostanke zelo nenavadnega bitja, ki je imelo glavo dinosavra, trup krokodila in ribji rep. Bitje je živel pred okoli 135 milijoni let in je lahko bilo ena od slepih ulic v evoluciji...

The Times

Spori škodujejo

Pri otrocih, katerih starši se pogosto prepirajo, se lahko pojavijo vedenjske motnje, ker prepri staršev motijo normalen spanec. Ameriški znanstveniki so odkrili, da čim pogosteje se starši prepirajo v navzočnosti otrok, tem slabše ti spijo. Posledice tega, da se otrok

neuspešno trudi zaspati ali se zaradi hrupa prebujata in mora ostati buden oziroma nemirno spi, se kažejo v vedenju in sposobnosti učenja. Že dolgo je znano, da imajo otroci iz konfliktnih družin več možnosti, da bodo razvili vedenjske motnje, vendar natančni vzroki niso bili znani. Zdaj je znano, da imajo prav motnje spanca največjo vlogo. Ocenili so spanec pri 54 zdravih otrocih v starosti od pet do devet let, pri katerih niso opazili motenj spanca. Raven sporov pri njihovih starših je bila označena kot normalna. Otroci so spali mirneje in bili bolj spočiti, otroci iz konfliktnih družin pa so se pritoževali zaradi zaspčnosti podnevi. Najslabše so spali tisti otroci, katerih starši svojih sporov niso razreševali.

INTERVJU

Mag. Janez Drobnič

Temelj socialne varnosti sta zaposlitev in delo

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Mag. Janeza Drobniča, diplomiranega sociologa, je delovna pot ves čas vodila po področjih, za katera je danes pristojen kot minister za delo, družino in socialne zadeve. Začel je na Zavodu RS za zaposlovanje, kjer se je ukvarjal s poklicno orientacijo mladih in zaposlovanjem invalidov, pot nadaljeval na ministrstvu, kjer je bil zadolžen za področje usposabljanja in zaposlovanja invalidov. Leta 2000 je bil izvoljen za poslanca, s svojim delom pa je ves čas aktivno posegal na področje socialne problematike, reševanja vprašanj težko zaposljivih oseb in drugih skupin na robu družbe. Problematika resorja, ki ga vodi, mu torej ni tuja. Je tudi podpredsednik Nove Slovenije.

Vlada je pred kratkim sprejela nekatere ukrepe na področju družinske politike, s katerimi želi vplivati na povečanje rodnosti v Sloveniji. Menite, da so ti zadostni, ali za povečanje rodnosti načrtujete še kakšne druge ukrepe?

To, kar smo sedaj pripravili na ministrstvu in nato sprejeli na seji vlade v zvezi z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, je samo del sprememb, ki naj bi vplivale na večjo rodnost pa tudi na večjo socialno pravičnost. Tisti starši, ki se odločajo za več otrok, so seveda upravičeni do pomoči s strani državnega proračuna, ker zagotavljajo rast in razvoj mlade generacije in je to breme na njihovih ramenih. Po teh spremembah pravico do krajšega delovnega časa zaradi starševstva razširjamo tudi na starše, ki niso v odvisnem delovnem razmerju in bodo s tem pridobili pravico do plačila prispevkov za socialno varnost, razširjamo tudi pravice do delnega plačila za izgubljeni dohodek. To pomeni, da krajši delovni čas zaradi starševstva oziroma plačilo prispevka za socialno varnost do 3. leta starosti na enega od staršev, ki varuje dva otroka, razširjamo oziroma podaljšujemo do 6. leta starosti. Uveljavljene so pravice do dodatka za veliko družino, uveljavljamo višji znesek za družino s štirimi otroki ali več, ki znaša po novem 100 tisoč tolarjev. Predlog uvaja spremembo za pridobitev otroškega dodatka, in sicer predlagamo samo pogoj prebivališča, ne pa stalnega prebivališča kot doslej, kar smo spremenili zaradi vstopa države v EU. Potem je še nekoliko dru-

gačen način izrabe t. i. očetovskega dopusta, in sicer do 3. leta otrokove starosti; prej je bilo to do 8. leta starosti, pa se je izkazalo, da ni dobro, saj so očetje dopust izrabili, ko je bil otrok že velik. Vemo pa, da je očetova vloga pomembna zlasti v najnežnejšem obdobju življenja. Odpravili smo pravico do t. i. dobroimetja, saj je imela doslej neugoden učinek; neizrabljeni del dopusta za nego in varstvo so namreč preimenovali v dobroimetje, kar je pravzaprav stvar, ki se ni dobro izvajala in ni bila v korist otroka.

Kako pa je z dohodnino za starševski dodatek za veliko družino? Ali so navedeni netozneski?

V noveli davčnega zakona, ki že velja, smo uredili tisto, kar je zagrešila prejšnja vlada, ko je obdavčila prejeme, torej dodatek za veliko družino; ta zdaj ni obdavčen in gre za netoznesek.

Verjetno ti ukrepi niso dovolj za spodbujanje večje rodnosti. Kaj imate še v načrtu?

Ko smo analizirali dejansko stanje, smo ugotovili, da denarni dodatki ali socialni transferji ne vplivajo bistveno na povečanje rodnosti, imajo pa učinek na pravičnost. Na večjo rodnost bi utegnile veliko bolj vplivati tiste rešitve, ki zagotavljajo boljše zaposlovanje in boljše reševanje stanovanjskega vprašanja. Zato smo v zakonu o zaposlovanju predlagali novost, da je delodajalec upravičen do oprostitve prispevkov, če zaposli brezposelno osebo, ki bo pri njem delala namesto matere, ki je odšla na porodniški dopust. Po tem ukrepu delodajalci ne bi imeli več odklonilnega stališča do zaposlovanja mladih žensk. Če bo torej delodajalec zaposlil žensko in bo ta zanosila ter šla na porodniški dopust, bo imel celo nekoliko koristi, ker bo država plačala prispevke za nadomestno zaposlitev.

Kdaj bo to začelo veljati?

To je navedeno v predlogu, ki je bil na seji vlade že obravnavan, saj ministri niso imeli pripomb, tudi medresorsko je bil predlog usklajen, vendar smo zaradi odprave vsakega dvoma predlog dali še enkrat v obravnavo ekonomsko-socialnemu svetu.

Kaj pa drugi ukrepi?

Pripravili smo še predlog ukrepa za mlade,

ki se prvič zaposlijo; gre za oprostitev plačila prispevkov. S tem želimo omogočiti večjo zaposlenost mladih, če vstopijo v zaposlitev mlajši od 26. leta starosti. Delodajalcem naj bi prispevke za tako zaposlenega povrnili za dve leti zaposlitve mladega.

Kaj pa načrtujete na področju stanovanjske politike?

V zvezi s stanovanjsko politiko je vlada pripravila ukrepe za zagotavljanje socialnih stanovanj, nekaj sprememb se obeta tudi pri zagotavljanju posojilnih shem, to je izboljšanja poroštva, da bi lahko mlade družine pridobile posojila z daljšim odplačilnim časom.

Kdaj naj bi začele veljati vse te spremembe?

Spremembe naj bi začele veljati že letos. Poleg naštetih bodo verjetno še kakšne, saj bomo na ministrstvu pripravili celovito strategijo, kjer se bomo dotaknili še drugih področij. Tudi tukaj gre za to, da se zagotovijo nekatere ugodnosti za tiste otroke, ki so pri starših in niso vključeni v javni varstveni zavod. Poleg tega tem imamo v okviru različnih projektov program družinam prijazno zaposlovanje, to je usklajevanje družinskega in poklicnega življenja. Prav na tem področju smo evropski komisiji posredovali predlog in zdaj EU na predlog Slovenije sprejema direktivo o delovnem času v EU. Veseli smo, da so vse države EU sprejele to našo pobudo.

Kaj se dogaja na področju brezposelnosti? Zdi se, kot da se stvari ne premaknejo z mrtve točke?

Lahko poudarim, da se zaposlovanje nekoliko povečuje. Delež zaposlenih, delež aktivnega prebivalstva se povečuje, kar je seveda dobro, ni pa zadostno. Zato bomo z nekaterimi ukrepi to še pospešili. Brezposelnost pa se nekoliko zmanjšuje.

Ali ni morda zmanjševanje brezposelnosti, kot pravite, le črtanje nezaposlenih iz evidenc, kot so to počele prejšnje vlade?

Ne, nasprotno. Dejansko zmanjšujemo kategorijo oseb, ki so v posebni evidenci. To število se zmanjšuje, v jesenskih mesecih pa se je brezposelnost nekoliko povečala. To je bil delni vpliv. ▶

► Kaj so to posebne evidence?

V njih so tisti, pri katerih je večja oviranost in so težko zaposljivi, ali tisti pred pridobitvijo pravice do pokojnine. To si je omislila prejšnja vlada. Verjetno me boste vprašali, zakaj nisem tega odpravil. Zato, ker bi to vneslo v mednarodni prostor čuden podatek, da se je v Sloveniji recimo v enem mesecu povečala brezposelnost za približno 15 tisoč oseb, zaradi česar bi nas vprašali, kaj se je zgodilo, mi pa bi to težko pojasnili. Zato nameravamo to odpravljati postopno. Želimo delati verodostojno.

Prejšnja vlada je imela na primer kup administrativnih trikov. Je še kaj takšnega v resorju, ki ga pokrivata?

Omeniti je treba, da je bilo kar precej zaostankov pri reševanju in izdajah drugostopenjskih odločb, ki so se nanašale na pritožbe centrov za socialno delo bodisi pri družinski politiki, socialnem delu ali podobno. Predvsem na področju družinskega varstva je bilo neresenih pritožb izredno veliko. To smo spravili na zeleno vejo, saj nam veliko pomeni, da je pravica urejena pravočasno. To je velik uspeh. Nadalje

da bo sprejel brezposelno osebo, s tem v zvezi dobi pokritje prispevka ali dotacijo za novo zaposlitev, obvezno pa mora to vzdrževati še leto ali dve. Končno poročilo, to je nadzor, se lahko opravi šele po letu, ko nadziramo zaposlitev, kar pa seveda odmika možnost refundiranja iz EU na zadnji rok. Lahko rečem, da smo, kar se tiče tega, kar uspešni. Izboljšujemo tudi programe za zaposlovanje najtežje zaposljivih kategorij, in sicer še dodatno za starejše od 55 let, pri čemer delodajalcem vračamo plačane prispevke za te zaposlene. To smo uvedli tudi v predlogu zakona, kjer je novost še en program zaposlovanja teže zaposljivih, tudi Romov.

Prav problematika Romov je zelo žgoča. Kako je s tem?

Ugotovili smo, da so pravzaprav vsi Romi brez zaposlitve, država pa jih prek pomoči financira v kar izdatni meri. Odločili smo se, da je veliko bolj koristno, če jih vključimo v javna dela, neprofitne zaposlitve, usposabljanje, prilagajanje na delo, učne delavnice in podobno. Pravzaprav to države ne stane bistveno več, ljudje pa bodo vključeni v delo,

aktivnih ter višino nadomestila za posamezno družino v primerjavi s tistimi, ki hodijo vsak dan delat. Tudi ta problematika je sestavni del strukturnih reform.

Zavod za zaposlovanje je bil v preteklih letih pogosto označen za okostenelo ustanovo. Kaj načrtujete na tem področju in ali bo imel zavod še naprej takšno funkcijo kot doslej?

V dokumentu o ekonomsko-socialnih reformah smo zapisali, da je potrebna izboljšava dela zavoda, tudi nekakšno prestrukturiranje, da bo na denimo 150 ali 200 zaposlenih en svetovalec zaposlitve. Ta piramida se mora povsem obrniti. Sedaj je veliko koordinatorjev, vodij in podobnih nadrejenih ljudi, zelo majhen pa je delež tistih, ki neposredno svetujejo. V tem smislu zdajšnje vodstvo pripravlja spremembo. Na tem področju je treba urediti učinkovito posredovanje dela, da bi tudi na ta način zmanjšali brezposelnost, t. i. fleksijsko brezposelnost. Hkrati želimo dati večji poudarek drugim agencijam za posredovanje dela in s tem vzpostaviti konkurenčnost na tem področju. Predvidevamo, da bi se te agencije bolj kot doslej ukvarjale tudi s tistimi, ki so prejemniki nadomestil, da bi jih hitreje vključevali v zaposlitev. Sicer pa nameravamo čim bolj zmanjšati brezposelnost in učinkoviteje črpati evropska sredstva za to področje. Z dodatnimi spremembami, ki so bile sprejete v januarju, pripravljamo tudi povečan obseg priprave na zaposlitev, t. i. delovne treninge in delovno usposabljanje na delovnem mestu, za kar smo pridobili 4,9 milijarde tolarjev več denarja. To bodo lahko izrabili vsi, seveda pa obstajajo prioritete kategorije, to so mladi, starejši in tisti brez poklicne usposobljenosti. Prerazporeditve znotraj evropskih sredstev sem zelo vesel.

Ali se lahko zgodi, da bo na zavodu za zaposlovanje prišlo do presežka zaposlenih?

Ko sem prevzel ministrstvo, je bilo na zavodu poleg redno zaposlenih še 170 delavcev, zaposlenih prek javnih del. To številko sem znižal za 100 oseb. Lahko rečem, da je uspeh ministrstva in te vlade, da smo racionalizirali stroške zavoda za zaposlovanje.

Dotakniva se še socialnih pomoči. Kot vemo, je bilo pri črpanju teh pomoči precej zlorab pa tudi število prejemnikov se je v letih pred zamenjavo oblasti enormno povečalo. Kakšne spremembe načrtujete na tem področju?

Število prejemnikov socialnih pomoči se je v zadnjih letih pred zamenjavo oblasti res povečalo za 100 odstotkov. Seveda je potem to teklo naprej, saj gre za zakon, ki še vedno velja. Sedaj smo pripravili spremembe, ki jih je bilo izredno težko uskladiti s socialnimi partnerji, z različnimi interesnimi skupinami, z občinami, tako da smo ob tem reševali tudi vprašanje družinskega pomočnika. Pri socialnih pomočeh zaostrojemo pogoje prejemanja, odpravljaj

Na večjo rodnost bi utegnile veliko bolj vplivati tiste rešitve, ki zagotavljajo boljše zaposlovanje in boljše reševanje stanovanjskega vprašanja.

smo imeli kar nekaj težav pri črpanju evropskih sredstev. Žal je sistem tako zasnovan in tudi potrjen na pristojnih organih EU, da ga pravzaprav ne moremo spreminjati sredi proračunskih obdobj. To nam povzroča precej težav, prav na našem ministrstvu pa je to delo mnogo težje, ker gre za programe, ki trajajo dalj časa; ustreznost črpanja se preverja skoz daljše časovno obdobje. Konkretno: delodajalec se je obvezal,

koristno delo, tudi v humanitarno, torej si bodo z lastnim delom priskrbeli del sredstev za preživljanje. To pobudo smo sprejeli v zadnjem mesecu in jo bomo šele začeli uresničevati. Mislim, da je tudi predsednik vlade temu naklonjen, saj je postavil nekatera vprašanja glede romske problematike, na podlagi katerih smo mu posredovali podatke o zagotavljanju in višini sredstev, številu brezposelnih in ne-

mo zlorabe, možnost izmikanja, navideznih prebivališč ali ločenega življenja in podobno. Prejemniki socialne pomoči, ki so sposobni in izkazujejo vsaj minimalno sposobnost za delo, se bodo morali vključevati bodisi v javna dela, zaposlitve, humanitarno delo, dobrodelno delo ali drugo. Skratka, to bo vezano na kakršno koli opravljanje poklica.

Ali to pomeni, da morajo centri za socialno delo na terenu odigrati svojo vlogo?

Centri za socialno delo in tudi zavodi za zaposlovanje. Zavod bo dobil tudi nalogo posredovanja del, ki nimajo značaja zaposlitve. Ko ste me prej vprašali, ali bodo na zavodu za zaposlovanje presežki delavcev, lahko odgovorim da ne, vendar bodo morali zaposleni v njem opravljati še to delo. Na ta način pričakujemo zmanjšanje zlorab, zmanjšanje kopičenja socialnih prejemkov. Vse to smo dolžni in vse to državljani tudi pričakujejo. Zagotoviti moramo socialno pravičnost, da dobi socialno pomoč tisti, ki jo resnično potrebuje, ne pa tisti, ki je glasen, ali tisti, ki le navidezno izkazuje nizke prejemke, delu pa se izogiba. Gremo pravzaprav v drug socialni model, kjer sta temelj socialne varnosti zaposlitve in delo. Šele če tega ni, vstopi država. Predvidevamo še spremembe zakona o vojnih invalidih.

Imate kakšne posebne primere anomalij visokih socialnih pomoči, govorilo se je o visokih zneskih?

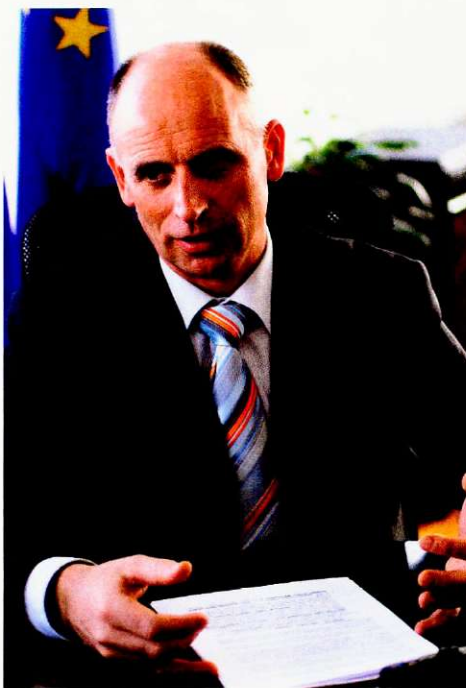
Preverjali smo vse prejemke po zakonu o pokojninsko-invalidskem zavarovanju, zakonu o vojnih invalidih in zakonu o socialnih prejemkih in prišli do prejemkov, lahko rečem »astronomskih«, do neobdavčenih prejemkov posameznikov v višini milijon tolarjev mesečno. To je za nas pomenilo, da je treba nekaj spremeniti, ker gre pravzaprav za problem kopičenja. Zdaj smo vzpostavili baze podatkov, kjer si medsebojno izmenjujemo podatke, da ne pride do zlorab. Še vedno pa je veliko prejemnikov pomoči do 26. leta starosti, ki niso vključeni v šolanje in živijo v navideznih samostojnih gospodinjstvih. S spremembo zakona o socialnem varstvu želimo odpraviti takšne zlorabe.

Sploh ni jasno, kako lahko pride do tako velikih zneskov državnih pomoči ...

Nekdo, ki je bil recimo udeleženec druge svetovne vojne in je nato zaradi teh zaslug dobil še dobro delovno mesto, postal je na primer direktor, je prejemnik najvišje pokojnine, hkrati je še invalid in ima dodatek za pomoč in postrežbo ter invalidnino. Ti podatki so pri vojaških invalidih 12-krat večji kot dodatki za delovne invalide.

Koliko pa je takšnih prejemnikov?

Prejemnikov na podlagi zaslug iz druge svetovne vojne je še vedno blizu 40 tisoč. To so pridobljene pravice, kot velikokrat pravijo, zato

Prejemniki socialne pomoči, ki so sposobni in izkazujejo vsaj minimalno sposobnost za delo, se bodo morali vključevati bodisi v javna dela, zaposlitve ...

nameravamo to še letos spremeniti, vendar je za to treba doseči veliko stopnjo soglasja.

Zaslediti je kritiko, da otežujete financiranje ZZB. Kako je s tem, koliko to združenje sploh dobi iz državnega proračuna?

Iz proračuna gre direktno za njihovo delovanje 130 milijonov letno. Vendar pa ima ZZB še druge vire prihodkov, ki jih druge veteranske organizacije nimajo. Veteranske organizacije vojne za Slovenijo so približno enako številčne, zato smo letos uredili, da imajo podobne zneske. Torej ZZB ni nič zapostavljena, le izenačena. Pri tem pa veteranska organizacija vojne za Slovenijo nima drugih prihodkov. Problematika je pravzaprav druga, to je, da se vključujejo v ZZB tudi tisti, ki niso veterani, vsi pa so deležni bonitet. To po našem mnenju in tudi po standardih mednarodnih veteranskih organizacij ni ustrezno, zato je treba to področje resnično urediti tako, da bo pravično za vse. Vlada želi delati pravično, transparentno in odgovorno do davkoplačevalcev. Seveda pa imajo poleg tega, kar pripada organizacijam, posamezniki znotraj njih zelo velike ugodnosti, in to kar v več organizacijah hkrati. To je kot vojni invalidi, kot socialni invalidi vojne, financirajo se tudi skozi Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO), s strani občin, lokalnih skupnosti in še marsikaj bi se našlo.

Sprejet je tudi nov zakon o zaposlovanju invalidov. Kakšni so odzivi nanj?

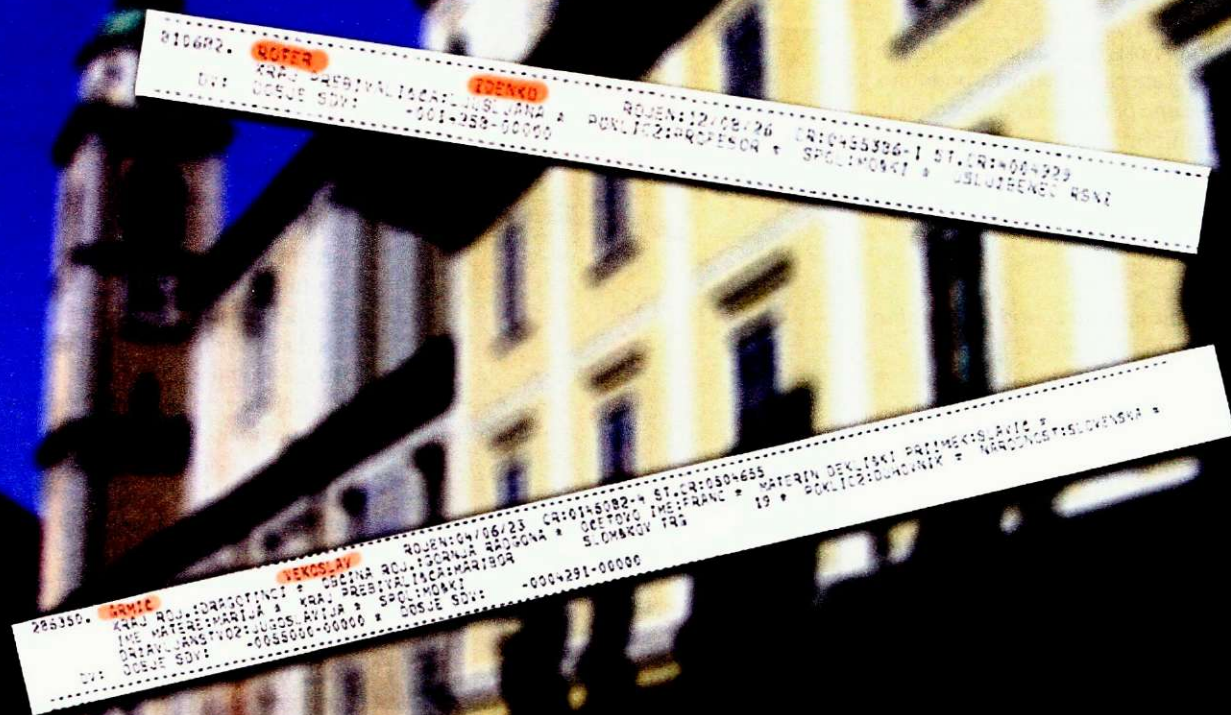
Odzivi podjetij so zelo pozitivni, razen nekaterih manjših, ki se v tem sistemu še ne znajdejo najbolje. Večinoma pa so spremembe pozdravili. Pri tem gre za vzpostavljanje prožnejšega trga dela. Do sedaj invalidov ni bilo mogoče odpustiti. Prav zaradi večje prožnosti smo zagotovili večje vzpodbude, to je kvotni sistem zaposlovanja, česar so zelo veseli invalidi, pa tudi delodajalci, ker izravnava obremenjuje vse delodajalce enako, brezposelnim invalidom pa daje večje možnosti za zaposlovanje. Posebej so zadovoljni mali delodajalci z do 20 zaposlenimi, saj niso dolžni zaposlovati invalidov. Če pa jih sprejmejo, dobijo sredstva iz proračuna. Če bomo sprejeli še več ukrepov na področju poklicne rehabilitacije in usposabljanja, in to nameravamo, potem bodo zaposlitvene možnosti še boljše. Skratka, gremo v smeri teh reform. Na to so nas opozorili tudi v drugih državah. Tako varovanega delovnega mesta kot pri nas ni bilo nikjer v Evropi, zdaj pa smo stanje normalizirali. Imenovana je tudi posebna komisija, ki preverja, ali so te ureditve primerne ali ne.

Ali pripravljate kakšne spremembe tudi na področju štipendiranja?

Na področju štipendiranja moramo povezati študij in podjetja, kar je skladno z bolonjskim procesom. Ta povezovalni element bodo kombinirane štipendije, pri katerih bo 80 odstotkov štipendije država zagotovila, 20 odstotkov pa delodajalec. S tem želimo doseči, da bo štipendist bolj povezan z delodajalcem, da bo tudi delal pri njem in bo tako nabiral prakso; del nje bo moral opraviti brezplačno kot nekakšno povračilo za štipendijo. S tem bo pridobil tudi praktično znanje, ki ga potrebuje pri študiju, tako usposobljen pa bo po končanem študiju za delodajalca zelo zanimiv. Na ta način bomo tudi skrajšali študij. Glede trajanja študija smo na repu lestvice. Težimo k temu, da bi se moral diplomant zaposliti s 24. letom oziroma pred 25. letom starosti. To naj bi začelo veljati v naslednjem šolskem letu, to je v letu 2007/08, saj spremembe zahtevajo določen čas.

Veliko problematike se je nabralo, o vsem ne moremo govoriti.

Res je. Zakaj toliko problematike na vseh področjih? Zato, ker so se socialni transferji v preteklih letih samo dodajali, nikoli pa ni nihče pogledal celovite slike v medsebojnih razmerjih. To zdaj delamo. Zdaj imamo tudi podlago, vzpostavljanje baz podatkov; pred dobrim tednom smo se na posebnem sestanku predstavnikov javnih zavodov dogovorili tudi za izmenjavo podatkov, ki je zdaj brezplačna. ■

Izseka iz Udba.net: Zdenko Roter, uslužbenec Republiškega sekretariata za notranje zadeve, in Vekoslav Grmič, sodelavec Službe državne varnosti

Cerkev in Udba.net

V. M., foto: arhiv Demokracije

Seznam, imenovan Udba.net (za njegovo objavo na svetovnem spletu je poskrbel avstralski Slovenec Dušan S. Lajovic), je pred tremi leti precej razburkal javnost, vendar se od takrat, kar se tiče poznavanja udbovskih časov, ni zgodilo nič.

Javna objava seznama Udba.net je ena od tem, ki so v zadnjih letih najbolj odmevale v slovenski politični javnosti. Danes, po skoraj treh letih od objave, moramo žal ugotoviti, da je seznam povzročil vrsto presečenj, hitrih sklepanj, napačnih interpretacij, razočaranj, nelagodnosti, jeze in še česa. Vzrok za to je (bil), ker seznamov ni pospremil tudi strokovni pojasnjevalni aparat, ki bi vsem tistim, ki so v seznamu iskali informacije, pomagal jasno razkriti navedene šifre, predvsem pa, kaj se je skrivalo za različnimi vrstami sodelavcev in virov Udbe.

Zadnja dva odmevna dogodka sta se zgodila lansko jesen. Boštjan M. Turk je v svojem znanem slogu pred volilnim kongresom Nove Slovenije okrivil Lojzeta Peterleta, da je bil stalen ali občasen vir službe državne varnosti znotraj RKC, kar je pisalo v seznamu Udba.net. Peterle si je po nenavadno hitrem postopku

pridobil nekakšno potrdilo Sove, da ni bil niti sodelavec Udbe niti sodelavec njenih predhodnic. V tedniku *Mag* je komentator Janez Markeš okrivil Boruta Sommergergerja, da je bil povezan z Udbo, zaradi česar je slednji proti Magovemu založniku vložil tožbo, v kateri je zahteval tri milijone tolarjev odškodnine.

Seznami in dosjeji Največja zmeda je bila pri enačenju seznamov z dosjeji. Dosjeji so namreč nekaj čisto drugega kot sezname. Medtem ko sezname – v tem primeru Udba.net – dajo temeljno informacijo, kakšno vlogo je kdo odigral v razvejenem sistemu, ki ga je organizirala Udba, pa šele dosjeji prikažejo vsebino delovanja Udbe. Na primer dosje Vinka Levstika obsega kar 2.500 strani, ki jih večinoma sestavljajo poročila Udbe, narejena na podlagi različnih informacij sodelavcev Udbe. Manjši del sestavljajo razni osebni dokumenti (predvsem

pisma), ki so jih Udbini sodelavci skrivoma fotokopirali pri Levstiku. Več kot polovica informacij v Levstikovem dosjeju se nanaša na Levstikovo zasebnost, kjer gre pogosto za navajanje karakternih značilnosti žrtve, pogosto pa tudi za povsem nepreverjene govorice, ki so dostikrat neresnične.

Dr. Ivan Štuhec

Le manj kot polovica podatkov v Levstikovem dosjeju se nanaša na njegovo politično delovanje.

Levstikov dosje je eden redkih udbovskih dosjejev, ki niso več skriti v javnosti nedostopnih arhivih, saj je še pravočasno (tik pred smrtjo) po zakonski poti zahteval vpogled in dobil celotni dosje tudi fotokopiran. Njegov in tudi drugi udbovski dosjeji so pod embargom do leta 2050, kar pomeni, da širša javnost še 45 let ne bo imela do njih dostopa. Stare komunistično-udbovske strukture so se torej z zakonom o arhivih, ki predpisuje tako dolgo nedostopnost arhiviranih dokumentov, izjemno dobro zavarovale. Po sedanjem zakonu o arhivih je tako rekoč nemogoče, da bi raziskovali in razkrivali delovanje Udbe. Če ne poznamo delovanja Udbe, potem skoraj ne moremo razumeti bistvenih značilnosti naše preteklosti in sedanosti. O medvojnem NOB, o t. i. kolaboraciji, o osvoboditvi, o socializmu

in o vlogi posameznikov v današnjem javnem življenju imamo močno okrnjeno vedenje, zaradi česar nam marsikaj ni razvidno in jasno. Tako Slovenija danes brani svojo zločinsko preteklost. Živimo v moralnem in političnem močvirju, kjer so t. i. stroka oziroma znanost le poslušne dekle sprevrženi politiki, ki jo zanimajo le ozki in sebični interesi, za zdravje nacije pa jim ni dosti mar – razen na ravni puhličarstva.

Štuhecova knjiga O znamenitem Udba.net v svoji najnovejši knjigi *Smer – osvobodjena dežela* (Založba Mladinska knjiga) zanimivo razmišlja tudi teolog dr. Ivan Štuhec. Poglejmo si odlomek, ki ga je naslovil *Cerkev in udba.net*.

»Ko je več kot dvajset let po Križnikovi smrti /duhovnik Franček Križnik/ po zaslugi izseljenca Lajovca v Sloveniji izbruhnila afera udba.net, je zagotovo postalo vroče tudi ljudem v Cerkvi. Vsi smo namreč vedeli, če smo seveda hoteli, da je Udba imela svoje agente med škofi, duhovniki in bogoslovci.

Kadar koli se v naši deželi zgodi kaj, kar bi pripomoglo k razčiščenju najmračnejšega obdobja slovenske zgodovine, se dežurni branitelji socializma s človeškim obrazom postavijo na stališče primite in obsodite grduna, ki moti našo podalpsko idilo, ko je ta vsa naravnana v uspešno prihodnost. Tudi ob aferi udba.net se je ponovil ta preverjeni recept. Njegovi uporabniki so se ga seveda naučili v organizaciji, katere cilj sta bila kontrola in sankcioniranje državljanov, ki so bili potencialni sovražniki komunističnega režima.

Ker je sistematično brisanje zgodovinskega spomina najboljši način za ohranjanje z Udbo pridobljenih privilegijev, se komaj še kdo spomni, da je neka nekatoliška novinarka leta 1991 v samozaložbi izdala knjigo *Cerkev v policijskih arhivih*. To je bila Ljerka Bizilj, ki se zadnja leta pojavlja na nacionalni televiziji. Kdor je bral to knjigo in kdor je vsaj približno vedel, kaj je po vojni pomenilo ustanavljanje Ciril-metodijskega, kasneje Duhovniškega društva slovenskih duhovnikov in bogoslovcev, ni mogel biti presenečen, da se je Katoliška cerkev na udba.net znašla

Vekoslav Grmič

pod dvema kategorijama: 13606 – številke dosjejev stalnih in občasnih virov v RKC — in 13820 – številke dosjejev nadzorovanih oseb, duhovnikov RKC in študentov teološke fakultete.

Udба in Cerkev Udба je posebno pozornost posvečala Katoliški cerkvi, kar je razumljivo, saj je bil to edini segment civilne družbe, ki ga komunisti niso mogli odpraviti in nikoli v celoti nadzorovati, čeprav so si z nasprotovanjem pravni ureditvi svobode veroizpovedi za to prizadevali vse do danes. Kdo je sodeloval z Udbo in koga je ta nadzirala, nas v Katoliški cerkvi ne more bistveno presenetiti. Da je bila Cerkev v starem režimu prestreljena z notranjimi ovaduhji, je jasno. Vendar se je to nadaljevalo tudi po letu 1990. Dovolj je, če kdo pozorno spremlja, koga so nekateri politični in medijski krogi imeli za ideološko sprejemljivega pred letom 1990 in po letu 1992. Koga so označevali za pravega, spravljivega, naprednega in od grde cerkvene hierarhije odstavljenega, koga pa za cerkvenega jastreba.

Sicer pa o tem, kako so nadzorovali Katoliško cerkev, lahko veliko in največ pove nekdanji predsednik države Milan Kučan, ki je bil član tako imenovane Minikoordinacije, katere glavna naloga je bila kontrola in usmerjanje politike do Katoliške cerkve. Sam je bil član te neformalne združbe od sedemdesetih do poznih osemdesetih let. In končno je imel v svojem kabinetu za svetovalca Zdenka Roterja, ki

Mitja Ribičič

je bil znan zasliševalec na povojnih duhovniških procesih. Politika, kakršno je Kučan vodil do Katoliške cerkve v času, ko je bil predsednik države, v temeljnih parametrih ustreza tistemu, kar so tovariši počeli še v času svoje absolutne vladavine. Zdaj pa se lahko vprašamo, kje je kakšna medijska hiša, ki bi šla potrkati na pisarno nekdanjega predsednika in ga povprašala o tem, kaj ve o Udbinih arhivih, njihovem izginotju in še o čem.

Biziljeva in Lajovic Biziljeva pravi: 'Politiko do Cerkve je vodila Minikoordinacija, njen obstoj ni bil zapisan v nobenem zakonu, pravilniku ... Oblast je o Cerkvi zbirala informacije, predvsem pa skušala vplivati nanjo prek sodelavcev in zaupnikov v njej. Po vojni je Udба novačila sodelavce in zaupnike grobo, skrajno nečloveško, v zadnjih letih pa je postalo novačenje bolj prefinjeno, omejilo se je predvsem na študente Teološke fakultete in gotovo ni bilo povsem uspešno. Krščanska in cerkvena pravila, ki jih človek, četudi je duhovnik, kdaj prekrši, so bila za Udbo idealno sredstvo za izsiljevanje in pridobivanje zaupnikov.'

Lajovic je torej tej državi poddržal ogledalo, nič drugega. In zato ga je bilo treba lustrirati iz ust tistih, ki so zganjali največji hrup ob ideji, da je treba za dobro demokracije lustrirati voditelje in izvajalce najbolj nečloveške organizacije komunističnega režima. Udба je bila organizacija, ki je nastala iz strahu pred izgubo

oblasti, ki jo je komunizem ohranjal z nasiljem, prevaro, lažjo in šibkimi osebnostmi, ki so za sklede leče prodale svoj lastni jaz.

Žrtvam udba.net je treba dati pogum, da spregovorijo o tem, kaj so z njimi počeli, saj samo to lahko nadomesti izginule arhive. Sicer pa smemo upati, da je kakšna kopija tudi kje v Beogradu in da nova demokratična oblast tako dragocenega materiala ne bo uničila. Miloševićeva ga verjetno tudi ni, saj ji je koristil. Kdor pa v Sloveniji še naprej vztrajno brani udbovske čase z argumentom 'takrat so bili pač taki časi in smo vsi po malem špicali,' tisti se seznama očitno boji. Pri vseh zgodbah je najlepše to, da vedno pride kaj na dan; potem ko se misli 'zdaj smo pa varni'.

Kakšnega od svojih varuhov v bogoslovju sem odkril in jim dal vedeti, da vem, zakaj jih zanimam. A če bi dobil v svoje roke svoj dosje, bi morda s presenečenjem ugotovil, da sem bil kljub vsemu naiven.«

Grmičeva vloga Poglejmo si še en odlomek iz Štuhecove knjige, kjer opisuje čas svojega študija v mariborskem bogoslovju v trdih socialističnih časih: »V Titovi Jugoslaviji smo praznovali 29. november kot dan ustanovitve Socialistične federativne republike Jugoslavije. V mariborskem bogoslovju, kjer sem preživel zadnja tri leta teološkega študija, je pod takratnim vodstvom proslavo 29. novembra organiziralo Ciril-metodijsko društvo slovenskih duhovnikov, ki so ga režimu zvesti duhovniki v petdesetih letih ustanovili z namenom, da ustvarijo nekakšno obliko duhovniške civilne družbe, ki bo samostojno nastopala nasproti socialistični oblasti, brez hierarhije in mimo nje.

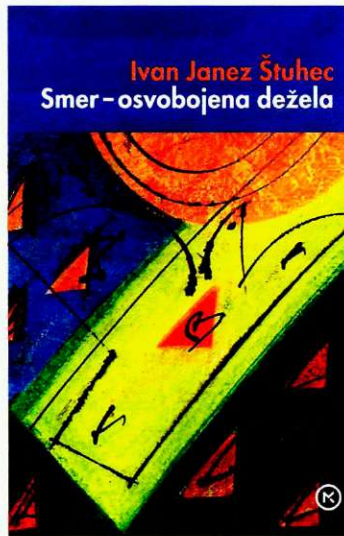
Vodstvo mariborskega bogoslovja je imelo v poznih sedemdesetih letih do nas bogoslovcev zelo jasno politiko. Takratni pomožni škof Vekoslav Grmič, ki je bil hkrati tudi vršilec dolžnosti mariborskega škofa, in duhovni vodja dr. Jože Rajhman sta zelo ciljno usmerjala bogoslovce v prihodnje članstvo Ciril-metodijskega društva slovenskih duhovnikov. Bogoslovska paralelna organizacija je služila kot priprava za ►

► kasnejše članstvo, podobno kot Zveza socialistične mladine za kasnejše članstvo v Komunistični partiji. Vzporednost teh struktur je bila več kot očitna in posebej prilagojena duhovniški kasti.

Vzdušje v mariborskem bogoslovju v letih 1978–1980 je bilo izjemno ideološko napeto. To je bil tudi čas, ko je Grmič pisal in razmišljal o teologiji samoupravljanja. Rajhman je pri duhovni teologiji razpisal seminar o znanih slovenskih literatih, kot so Ivan Cankar, Edvard Kocbek, Stanko Cajncar, Srečko Kosovel in Edvard Kardelj. Po prvih šestih urah tega seminarja smo poslušali samo kardeljevščino, tako da sem si profesorja drznil vprašati, kdaj bodo na vrsti drugi. Reakcija sicer mirnega in stoično obvladanega asketa je bila tako burna, da smo uro prekinili in seminar končali.

Ribičič in Cerkev Posebej zanimive so bile proslave ob 29. novembru. Med povabljenimi gosti, ki so bili tudi slavnostni govorniki, sta se v tistem času znašla Stane Kolman, veleposla-

nik Jugoslavije v Italiji, ki je bil po liniji Udbe posebej zadolžen za nadzor nad klerom, in takratni predsednik republike Slovenije Mitja Ribičič, s katerim je Grmič prijateljaval v tako imenovani Minikoordinaciji, organu, ki se je ukvarjal z vprašanji Katoliške cerkve, in kateremu je Grmič poročal o notranjem cerkvenem dogajanju, še posebej o sejah jugoslovanske škofovske konference. Obisk Mitje Ribičiča je bil za mariborsko bogoslovje seveda velik dogodek, ki pa ga je pokvarilo in zmotilo moje neprimerno vprašanje. Zanimalo me je, kako to, da so komunisti lahko sodelovali s krščanskimi socialisti, ki jih je posebej Edvard Kocbek, vse do dolomitske izjave, po njej pa ne več. S tem vprašanjem sem si prislužil oster pogled Grmiča in izmotavajoč odgovor Ribičiča. Zadeva je izpadla v stilu: 'Smrka-vec, kaj si drzneš spraševati take neumnosti, saj je vendar vse jasno, kako so stvari potekale.' A ker smo se takrat že šli nekakšen demokratični centralizem, je bilo dovoljeno postavljati vprašanja.

Ker so se pred Ribičičem vsi obvladali, sem na pravo reakcijo moral čakati nekaj mesecev. V bogoslovski reviji *Pogovori* sem namreč Ribičičev obisk rekonstruiral in zapisal, da nisem dobil odgovora na zastavljeno vprašanje. Po objavi članka je vodstvo bogoslovja s pomočjo vodstva Ciril-metodijskega društva slovenskih bogoslovcev uprizorilo nekakšen notranji proces, na katerem sem bil na partijski način obsojen tako, da se je večina morala do mojega pisanja distancirati in se velikemu možu slovenske zgodovine Mitji Ribičiču opravičiti zaradi mojih pobalinskih stališč. Sledil je tudi poskus Grmiča, da me izključi s teološke fakultete, vendar so se takratni profesorji Franc Perko, Franc Rode, Štefan Steiner, Anton Stres in drugi zame zavzeli in skupaj s študenti v Ljubljani preprečili, da bi do tega prišlo. Manjšina v mariborskem bogoslovju se je postavila na mojo stran ali pa je ostala nevtralna. Nad večino je imel Grmič absolutni vpliv, tako da so številni od njih kasneje s težavo sprejeli dejstvo, da je bil za novega mariborskega škofa imenovan Franc Kramberger in ne Vekoslav Grmič. Podobno sta reagirali tudi slovenska javnost in politika, kar je popolnoma razumljivo.

Rožman in Lampret V mariborskem bogoslovju smo tako doživeli reprizo marksističnega krožka, ki je v tej ustanovi deloval že pred drugo svetovno vojno in iz katerega je izšlo kar nekaj kasnejših vidnih partizanskih

duhovnikov, med njimi najbolj razvpiti Lampret, ki smo ga že kot otroci lahko videli v zgodovinskih učbenikih kot vzgled pravega slovenskega duhovnika; v nasprotju z ostalimi izdajalci slovenskega naroda s škofom Rožmanom na čelu.

Te vrste prešolanje ali nekakšen bogoslovski Kumrovec, ki smo ga bili deležni v Mariboru, je imel daljnosežne posledice za štajersko duhovščino. Prvi problem je zadeval popolnoma zgrešeno podobo Cerkve. Cerkev se je instrumentalizirala kot dekla komunističnega režima. Kolikor je po svojih predstavnikih temu režimu služila in bila vdana, toliko je veljala. Naslednji logični korak, ki je sledil prvemu, je bil moralne narave. Režimu vdani bogoslovci in kasneje duhovniki so bili deležni privilegijev. Člane Ciril-metodijskega društva je socialno zavarovala oblast, drugi smo socialno zavarovanje plačevali sami. Člani so imeli tudi druge ugodnosti, predvsem so lahko obnavljali ali celo gradili svetišča, medtem ko smo nečlani morali računati na ovire in 'šikane'. Člani so veljali za prvorazredne državljane, nečlani so bili sumljivi in potencialni kolaborantje z vsakim sovražnikom, ki bi destabiliziral takratni režim. Po logiki in modelu interpretacije tistega dela zgodovine, ki ga je simboliziral škof Rožman, so bili nečlani drugorazredni državljani. S tako politiko do klera je režim temu privzgojil držo oportunitizma, podobno kot pri večini državljanov, ki so hoteli v socialistični družbi kakor koli uspeti in preživeti. Čeprav se je v uradni ideologiji ves čas govorilo o tem, kako se Cerkev ne sme vmešavati v politiko, se je dejansko naredilo vse, da bi Cerkev postala njena dekla, kleriki pa hlapci režima.

To sta bila dva odlomka iz knjige dr. Ivana Štuhca *Smer - osvobodjena dežela*. Udba in vse, kar je bilo povezano z njo, to pa je tako rekoč vse v obdobju od leta 1945 do 1990 in še čez, bo v prihodnosti ena od pomembnejših (zgodovinskih) tem, ki jih bo treba obravnavati. Brez poznavanja tega obdobja ni mogoče razumeti današnje slovenske politike in tudi stanja v družbi ne. ▣

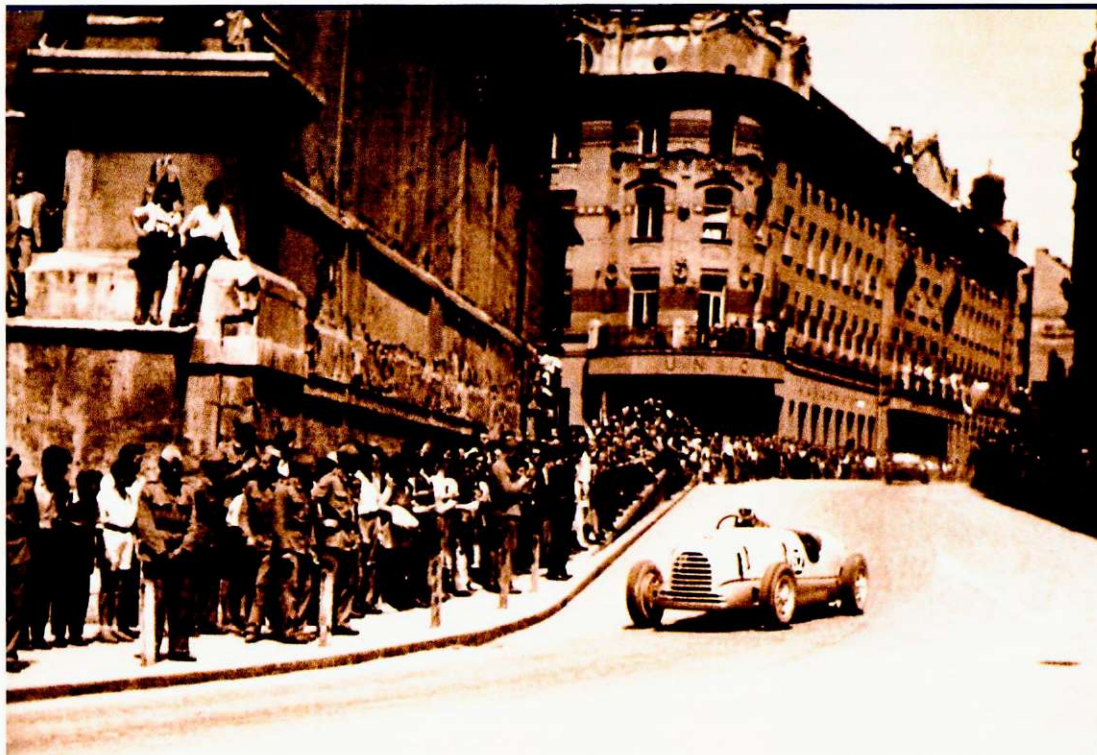
RADIO OGNJIŠČE
&
Misijonsko središče Slovenije
vabita na dobrodelno
PUSTNO
SOBOTNO ISKRICO!

25. februar ob 12h v športni dvorani Zavoda sv. Stanislava.
DROBIŽ ZA RIŽI!

Z darovi bomo pomagali lačnim otrokom na Madagaskarju, ki so jim poplave pobrale pridelek riža.
25. februarja med 9. in 17. uro boste lahko darovali za otroke na tel. št.: 01/512-25-25.

Zabavala nas bosta Nuša Derenda in mladi mojster na harmoniki Matija Veninšek.
Pridite na pustno dobrodelno zabavo tudi vi! Jasno, z masko!

RADIO OGNJIŠČE

Avtomobilske dirke v Ljubljani leta 1951

Podobe družabnosti

V. M.

V Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani je na ogled razstava *Podobe družabnosti*, ki jo spremlja bogat katalog.

Dvajseto stoletje ni bilo samo stoletje vojn, ampak tudi stoletje živahnega kulturnega in družabnega življenja. Pomemben del posameznikovega življenja in skupnosti so bile javne prireditve in druženja; odmeven družabni dogodek, ki je z udeležbo dajal občutek pripadnosti, je s tem poudarjal pomembnost druženja. V družinskem krogu so bila praznovanja in druženja ne glede na dobo dragocen intimni dogodek.

Javno in zasebno Razstava *Podobe družabnosti* predstavlja oblike množičnih in zasebnih praznovanj prazničnih dogodkov in tudi vsakodnevnih oblik druženja v 20. stoletju ter sledi kronološkemu in tematskemu zaporedju. V štirih sobah so predstavljene štiri dvojne teme: mesto–vas, javno–zasebno, zeleno–nezaželeno in moški–ženska, teme, ki pomenijo izhodišče za predstavitev 20. stoletja, kjer vsak sklop poudarja

dogodke in družabnosti svojega časovnega obdobja.

Sobo *Mesto–vas* predstavlja družinsko družabno življenje in velika javna praznovanja in dogodke, ki so bili značilni za obdobje in državno/družbeno ureditev od leta 1900 do leta 1918, *Javno–zasebno* od leta 1918 do 1945, *Želeno–nezaželeno* od leta 1945 do leta 1991 in *Moški–ženska* od leta 1991 do današnjih dni.

Ločeno s t. i. *repki* je v vsaki razstavnici sobi prikazan časovni pregled teme skozi življenje. Tudi v vojnah (1914–1918, 1945–1945 in deloma leta 1991), ki simbolično kot klin sekajo v obdobje, iščejo družabno.

Štiri sobe V prvi sobi *Mesto–vas* vaška gostilna in mestna kavarna predstavljata osrednjo družabno sceno časa. Biljardna miza je vezana na dogajanje v kavarni, kegljanje pa na gostilno. Prav s kegljanjem je simbolično prikazan čas, ko žoga v belo-modro-rdečih (slovenskih)

barvah zbija keglje črno-rumene avstroogrske barve. V klinu je prikazano druženje in praznovanje med prvo svetovno vojno.

V drugi sobi *Javno–zasebno* se je izbranim temam javnega družabnega življenja v društvih, kulturnega in tudi cerkvenega življenja, skriva zasebno življenje, ki ga razkrivata ozadje promenade in vsebina komode. Klin 1941–1945 poudarja življenje Slovencev, ki jim je vojna namenila različne vloge v Sloveniji in tudi po Evropi.

Tretja soba *Zaželeno–nezaželeno* prikazuje z osrednjo sceno kinematografske dvorane in različne koticke dogajanja v enopartijskem socialističnem sistemu v obdobju 1945–1990. Zaželeno družabno življenje je bilo namenjeno tudi ohranjanju in krepitvi povezanosti med ljudstvom na eni ter državo in političnim sistemom na drugi strani. Hkrati pa so ves čas obstajale nezaželene oblike, v trših obdobjih sicer skrite za štirimi zidovi, v novejših obdobjih

pa so pomembno pripomogle k spremembi režima.

Modro-rožna barva v vsebinsko sčiščeni sobi simbolično opredeljuje temo *Moški–ženska* v četrti sobi. Izbrane fotografije moških in žensk s konca 20. stoletja avtorja Janeza Vlachyja dajejo sobi pečat časa. T. i. repke je osrednja predstavitev moškega in ženske v različnih vlogah in podobah skozi čas od začetka devetdesetih let.

Sobne teme spremljajo pesmi Janeza Milčinskega-Ježka. Pri vsaki sobi se nam postavljajo vprašanja o razmerjih med predstavljenima temama, spremembah v posameznem obdobju, novih oblikah skozi obdobja, konec stoletja pa tudi relativnost predstavitev tem druženja skozi čas.

Sodelovanje zgodovinarjev Razstavi *Podobe družabnosti* spremlja bogat katalog (162 strani), v katerem je objavljena vrsta zgodovinskih in etnoloških zapisov raziskovalcev iz več slovenskih muzejev, ki skrbijo za slovensko najnovejšo zgodovino. Esejizirani uvod je napisal Jože Dežman, ravnatelj Muzeja za novejšjo zgodovino v Ljubljani, potem pa si sledijo prispevki: »*Filozofija*« družabnega življenja (Damjan J. Ovsec), *Komedija, cirkus in druge zabavne prireditve v Ljubljani* (Nataša Budna Kodrič), *V strelskih rovih in zaledju fronte* (Marko Štepec), *Družabni prostori v Ljubljani med obema vojnama* (Bogo Zupančič), *Druženje v Celju* (Marija Počivavšek), *Množične oblike družabnega življenja sokolov in orlov* (Ljudmila Osjak), *Telovadba in šport med družabnostjo, stroko in narodnostjo* (Tomaž Pavlin), *Povezanost cerkve in njen vpliv na življenje posameznika* (Darja Jan), *Skavtstvo kot posebna oblika družabnosti mladine v obdobju med svetovnim vojnama* (Miroslava Grašič, Marjan Matjašič), *Partizanski miting* (Vanja Marinčič), *Med domobranci* (Monika Kokalj Kočevar), »*Slavno in junaško*« (Tone Kregar), *Delo, človek, kultura* (Estera Cerar), *Gremo v kino (1945–1955)* (Nataša Urbanc), *Praznovanja političnih praznikov po letu 1945 na Celjskem* (Jožica Trateški), *Narodni dom – simbol slovenstva* (Iris Zakošek), *Prijava javne prireditve nekoč in danes* (Biserka Debeljak), *Kako je šumel Šumi* (Zlatko Zajc). ■

Predstavljajte si, da je v severozahodnem delu te majhne dežele še zmeraj mogoče, da vas pri opazovanju neokrnjene narave preleti beloglavi jastreb, ki se ošabno ozira nad Zlatorogovim kraljestvom – kraljestvom Julijskih Alp. Večji del le-teh je zavarovan kot **Triglavski narodni park**, katerega začetki segajo v 20. stoletje. Z ustanovitvijo narodnega parka, ki je sprva zajemal le dolino sedmerih Triglavskih jezer, je Slovenija postala peta država z narodnim parkom na stari celini. Park se deli na osrednje in obrobno območje. Na robu slednjega se nahajajo šotna barja, ki so s stališča varovanja narave izjemno dragocena, saj so v svetu že prava redkost. So ostanek prvobitne narave, na katere človek ni imel vpliva. V Triglavskem narodnem parku so se ohranila na območju planote Pokljuke. V parku živi precej zavarovanih živalskih in rastlinskih vrst, nekatere izmed njih so endemične in so značilne le za slovenski alpski prostor.

Površina parka: 83.807 ha (55.332 ha osrednje območje, 28.475 ha robno območje)
 Naselja v parku: 25 naselij in zaselkov, na območju parka živi 2.200 prebivalcev
 Upravljalavec: Javni zavod Triglavski narodni park
 Naslov: Ljubljanska c. 27, 4260 Bled
 Tel.: +386 (0)4 57 80 200
 Faks: +386 (0)4 57 80 201
 Elektronski naslov: triglavski-narodni-park@tnp.gov.si
 Spletna stran: www.tnp.si

Si lahko zamislite, da na koščku zemlje lahko polovico leta žanjete in pasete živino, polovico leta pa na ta istem koščku lovite ribe ali celo drsate? Verjetno še nikoli niste pomislili na kaj takega, vendar je v Sloveniji tudi to možno. Gre za svetovno posebnost – presihajoče Cerkniško jezero, za katerega opis je slovenski polihistor J. V. Valvasor prejel članstvo v Angleškem kraljevem društvu. Omenjeno jezero je pravi ornitološki raj, kjer gnezdi več kot 250 različnih vrst ptic. Poleg Cerkniškega jezera **Notranjski regijski park** zajema še dvojce naravnih mostov – Mali in Veliki naravni most v Rakovem Škocjanu ter izredno slikovito Križno jamo, katero si lahko ogledate iz čisto druge perspektive, kot ste vajeni doslej. V črni mističnosti prostorne jamske dvorane lahko slišite udarjanje vesel ob gladino podzemnega jezera – da, po jami se lahko v spremstvu vodičev razgledate tudi iz čolna.

Površina parka: 210 km² v parku ni naselij.
 Upravljalavec: Javni zavod Notranjski regijski park
 Tabor 42, 1380 Cerknica
 Tel.: 00 386 1 70 90 626, 00 386 41 655 993
 Fax: 00 386 1 70 90 633
 Elektronski naslov: info@notranjski-park.si
 spletna stran: www.notranjski-park.si

Še dandanes lahko na prostranih, od vročine izsušenih snežno - belih poljih v primorskem delu naše dežele uzrete pregreto, od sonca ožarjeno telo, ki z zgarano roko pobira letni pridelek, sol – nekoč cenjeno kot belo zlato. Soline so edinstven ekosistem, ki se je izoblikoval zaradi solinarske dejavnosti, žal pa se zaradi opuščanja tradicionalnega pridobivanja soli uvršča med najbolj ogrožena mokrišča v Sredozemlju. Da bi jih pustili svojim zanamcem in ohranili življenjski prostor 26 vrstam ptic gnezdil, številnim halofitom (slanoljubnim rastlinam) in drugemu pestremu življu, so bile leta 1989 razglašene za **Krajinski park Sečoveljske soline**, štiri leta kasneje pa so bile uvrščene na seznam Ramsarskih lokalitet. Če ste bolj vedoželjni in vas zanima solinarstvo nekoč in danes, se ne obotavljajte in zavijte še v Muzej solinarstva.

Površina parka: 650 ha (552 ha vodnih in 98 kopnih površin), v parku ni naselij.
 Upravljalavec: KPSS Soline Pridelava soli d.o.o.
 Seča 115, 6320 Portorož
 Tel.: 00 386 5 67 21 330
 Fax: 00 386 5 67 21 331
 Elektronski naslov: kpss@soline.si
 Spletna stran: www.kpss.soline.si

Prava slovenska in svetovna posebnost je kras – ozemlje, kjer so razvite posebne površinske in podzemne kraške oblike. Je del ozemlja, kjer se je narava poigrala s slikovitimi potoki in rekami, ki so izdolble naravne umetniže. V Škocjanskih jamah je reka Reka s svojo mogočnostjo izoblikovala svetovni fenomen – podzemni kanjon ter mnogotero jamskih dvoran, med njimi eno izmed največjih podzemnih dvoran v Evropi – Martelovo dvorano. Podzemni rovi in dvorane so povezani v jamski sistem, ki je zavarovan kot **Park Škocjanske jame**. Zaradi svoje edinstvenosti, ki ji ni para na svetu, je od leta 1986 uvrščen na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine – UNESCO. Mednarodno uveljavljen izraz v krasoslovju za doljno izhaja ravno iz Škocjanskih jam. V magičnem, podzemnem svetu prebiva morda najskrivnostejši prebivalec Slovenije, poznan pod imenom človeška ribica (*Proteus anguinus*), ki se uvršča med endemične živalske vrste, zopet značilne le za slovensko ozemlje.

Površina parka: 413 ha (vplivno območje obsega še 45.000 ha)
 Naselja v parku: 3 vasi s 69 prebivalci
 Upravljalavec: Javni zavod Park Škocjanske jame
 Naslov: Škocjan 2, 6215 Divača
 Tel.: + 386 (0)5 70 82 100
 Faks: + 386 (0)5 70 82 105
 Elektronski naslov: psj@psj.gov.si
 Spletna stran: www.park-skocjanske-jame.si

Rahlo valovanje gozdov, pšeničnih polj v poletnem vetriču in lenobno zavijanje reke Mure, kjer previdno oko lahko uzre tudi vidro – vse bolj redkega prebivalca Evrope, pod svojimi prostranimi krili opazuje bela lepota – štokljka (*Ciconia ciconia*), ki je nesporno vladarica višin nad najbolj kmetijskim delom države. Kjer je gričevje blago zaobljeno in valovito, posejano z vse bolj redkimi s slamo kritimi hišami, kjer še danes zadiši po domačem kruhu in kjer se grčave roke v lastnem potu utapljujejo za pridelkom, ki ga nudi zemlja – vse to in še mnogo več je Prekmurje. Dežela izjemne kulturne in naravne dediščine ter dežela mnogoterih kulinarčnih specialitet. Njen najbolj severni del zavzema **Krajinski park Goričko**, katerega sedež se nahaja v največjem slovenskem gradu Grad, ki ima natanko toliko sob, kot je dni v letu – 365. Posebnost parka je v tem, da gre za trideželni park, ki si ga delita še sosednji Avstrija in Madžarska.

Površina parka: 462 km²; v parku je 90 vasi
Upravljevec: JZ KP Goričko
Naslov: Grad 191, 9264 Grad
Tel.: 00 386 31 354 149
Elektronski naslov: park.goricko@guest.arnes.si
Spletna stran: www.park-goricko.org

Kjer se mehko kozjanskih gričev preljuje v obsotelske ravnice, je nastala prvobitna kulturna krajina, zavarovana v okviru **Kozjanskega regijskega parka**. Zanj so značilne številne kulturne in arhitekturne znamenitosti (grad Podsreda, kartuzija Jurkloster, mlinci in številne domačije), pešpoti, vinsko-turistične ceste in kolesarske poti. Park je usmerjen predvsem v ekološko pridelavo hrane in eko turizem.

Površina parka: 206 km²
Naselja v parku: 82 naselij z 11 000 prebivalci
Upravljevec: Javni zavod Kozjanski park
Naslov: Podsreda 45, 3257 Podsreda
Tel.: +386 (0)3 80 07 100
Faks: +386 (0)3 80 07 108
Elektronski naslov: kozjanski-park@kp.gov.si
Spletna stran: www.gov.si/kp

Parki Slovenije

»Narave nismo podedovali
od svojih prednikov,
temveč smo si jo sposodili
od svojih otrok.« *indijanska modrost*

Slovenija je s svojo izjemno naravno in biotsko pestrostjo biser Evrope, je kot velik naravni park. Je ena izmed držav z najvišjo stopnjo biotske raznovrstnosti in pestrosti. Vsaka izmed štirih evropskih makroregij (Alpe, Dinaridi, Jadransko morje in Panonska nižina) prispeva svoj košček v mozaično podobo Slovenije, saj njeno ozemlje leži na stičišču le-teh. Zatorej ni čudno, da v Sloveniji zavarovana območja predstavljajo 11 % njenega ozemlja, od tega imamo en narodni park, tri regijske in 41 krajinskih parkov.

K pestrosti mozaika slovenske zemlje pripomorejo tudi ostali parki, od krajinskega parka Sečoveljskih solin v primorskem delu, preko Notranjskega regijskega parka v dinarskem predelu do Trideželnega krajinskega parka Goričko na obrobju panonske ravnice, kjer lahko pozorno oko v Murinih rokavih opazi tudi vidro, vse bolj redkega prebivalca Evrope.

Nesnovna dediščina

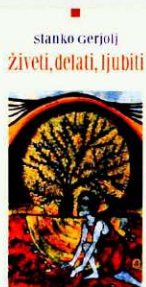
1.

ZVKDS

Že drugo desetletje potekajo v Sloveniji pod okriljem Sveta Evrope *Dnevi evropske kulturne dediščine*. Leta 2005 je bila nosilna tema nesnovna kulturna dediščina. Zdaj je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije izdal istoimensko knjigo, v kateri strokovnjaki predstavljajo naslednje teme: šege in navade, verovanja, bajeslovje, kratke prozne oblike, branje, likovno obzorje, pesništvo in glasba, plesna dediščina, gledališka ustvarjalnost, prosti čas in zabava, viri znanja, zdravilstvo, znanje o rastlinskem svetu, znanje o živalskem svetu, znanje o vremenu, tehnično znanje, znanje in vedenje o prostoru, zgodovinska zavest in geografsko obzorje. Na koncu je predstavljena še nesnovna kulturna dediščina slovenske etnične skupnosti zunaj Slovenije in etničnih skupnosti v Sloveniji.

1.

2.

3.

4.

Veliki pokol mačk

Studia humanitatis

V knjigi *Veliki pokol mačk* in druge epizode francoske kulturne zgodovine ameriški zgodovinar Robert Darnton preučuje načine mišljenja v Franciji 18. stoletja. Ne prizadeva si prikazati le, kaj so tedaj ljudje mislili, ampak kako so mislili – kako so oblikovali svet, ga napolnjevali s pomenom in vlivali vanj svoja čustva. Namesto da bi sledili dobro utečeni poti intelektualne zgodovine, nas študija vodi na neujeljavljeno področje, ki ga v Franciji poznajo kot »zgodovino mentalitet«. Ta zvrst v angleščini nima imena, vendar jo lahko poimenujemo kar »kulturna zgodovina«, saj našo civilizacijo obravnava na enak način, kot antropologi preučujejo tuje kulture

Živeti, delati, ljubiti

2.

Mohorjeva družba Celje

Stanko Gerjolj, duhovnik in član Misijonske družbe lazaristov ter profesor za pedagoško psihologijo, didaktiko in pedagogiko religije na teološki fakulteti v knjigi *Živeti, delati, ljubiti* najprej v uvodu govori o *Svetem pismu* kot knjigi življenja in o tem, kako medsebojni odnosi ljudi odrešujejo. Jedro knjige sestavljajo tri poglavja: *Bog nas kliče in blagoslavlja* (ob zgledih od Abrahama do egiptovskega Jožefa), *Mojzesova pot od »izgubljenega sina« do narodnega voditelja in Angeli v našem življenju* (ob zgledu Tobije in njegovih staršev). Bralcu so v smiselni povezavi predstavljene *Prva in Druga Mojzesova knjiga* ter *Tobitova knjiga*. Avtor v vsakem poglavju posebej razkriva neverjetno, železno logiko ponavljanja in

grešnosti, ki se prenaša iz roda v rod in je hkrati tako globoka in naravna, da se samo čudimo, zakaj so jo psihološke teorije začele odkrivati šele pred pol stoletja.

Keria

Založba ZRC

Iz dveh številki revije *Keria*, ki sta izšli v letu 2005 – revijo izdaja Društvo za antične in humanistične študije Slovenije – naj omenimo samo nekaj prispevkov: Valentin Kalan razmišlja o tekmovanju, vrednotah in ritmu življenja pri Antifontu, Tukididu in Aristotelu, Matej Hriberšek piše o klasičnih jezikih v slovenskem slovstvu med letoma 1921 in 1926, Matjaž Babič o obsegu in načinu poučevanja slovnice pri pouku grščine v gimnaziji, Vesna Merc o »rimskih termah« v sodobnem zdraviliškem turizmu, Athanasios Markopoulou o mogoči povezavi Kirove vzgoje in Življenjepisu Vasilija, Gábor Bolonyai o Aristotelovih stavčnih tipih in oblikah govora, Luka Vidmar predstavi arheološke vidike iz bibliotek operozov in iz njihove bližine v Semeniški knjižnici v Ljubljani, Julijana Visočnik pa glasovno posebnost vulgarne latinščine na primeru omahovanja med črko B in V na napisih iz okolice Celeje.

Muzej ONZ

MNZ

Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo knjigo dolgoletne kustodinje policijskega muzeja Biserke Debeljak *Muzej organov za notranje zadeve* (katalog in zapiski o zgodovini muzeja, o muzejskih predmetih in o ljudeh, ki so ga ustvarjali). Muzej, o katerem knjiga govori, je (bil) policijska ustanova, ki je iskala, zbirala, urejala, hranila in razstavljala podatke in predmete o zgodovinsko pomembnih osebah, ki jih je obravnavala policija. Osrednji del je namenjen kriminalističnemu oddelku muzeja, kjer so predstavljene zbirke krvnih in

spolnih deliktov, premoženjskih deliktov, ilegalnih drog, mladinske delinkvence, gospodarskega kriminala, organiziranega kriminala in dejanj proti varnosti države. Knjiga (in seveda sam muzej) zelo šepa pri t. i. zgodovinski zbirki, kjer naj bi bile predstavljene dejavnosti Vosa, VDV, Ozne in Udbe, pa to nikakor niso.

4000 stvari

Založba Mladinska knjiga

Priročnik 4000 stvari, ki jih tudi morate vedeti je nadaljevanje uspešnice *4000 stvari, ki jih morate vedeti*. Bogato ilustriрана knjiga je osupljiva zakladnica znanja, pokriva pa štiri področja: rastline, geografijo, znanost ter stavbarstvo. V njej najdemo zgoščene razlage najrazličnejših pojmov, kot so internet, vojaška letala, indijska hrana, tropski deževni gozdovi, strupene rastline in drugih 3995 pojmov.

Kuharica

4.

Didakta, Radovljica

V debeli knjigi *Mala velika kuharica* (976 strani manjšega formata) je zbranih več kot 600 preprostih, toda odličnih receptov za začetne jedi in prigrizke, za pripravo testenin, rižot, mesnih jedi, solat in sladici. V njej je opisana priprava mednarodnih klasičnih jedi, na primer špagetov s tunino in paradižnikom, rižote z beluši, pice štirje letni časi, piščančjega nabodala, sladko-kisle svinjine in tzatzikija, saher torte, jabolčnega zavitka in tiramisuja. Vsebuje tudi recepte za neobičajne jedi, na primer za surovi bob z ovčjim sirom in za parmezanov sladoled, ne manjkajo pa niti novi recepti za stare priljubljene jedi, na primer za čokoladno torto z lešniki. Vsak recept je označen s stopnjo zahtevnosti: 1 (enostavno), 2 (srednje zahtevno) ali 3 (zelo zahtevno); večina receptov je enostavnih ali srednje zahtevnih. Knjiga je dobro ilustriрана z več kot 800 barvnimi fotografijami.

zajemna...

*Nagrajujemo zvestobo!

Vse, ki imate sklenjeno dopolnilno zdravstveno zavarovanje Vzajemna**Zdravje**, v letu 2006 nagrajujemo s **5-odstotnim popustom** na premijo pri sezonskem in letnem zavarovanju (multitrip program), top zavarovanju ter vseh zdravstvenih zavarovanjih z medicinsko asistenco v tujini nad 30 dni. Popust velja za sklenitve v naših poslovalnicah, na spletni strani www.vzajemna.si ali na brezplačni številki 080 20 60.

Vzajemna, d.v.z., Vošnjakova 2, 1000 Ljubljana

... in smuka bo izjemna.

 Tujina

Zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco
v tujini v sodelovanju s partnerjem Elvio.

- * Se pozimi večkrat odločite za smučanje v tujini?
Izberite **sezonsko zavarovanje** (multitrip program) za 90 ali 120 dni s premijo že od 5.236* SIT.
- * Omogočamo vam tudi zdravstveno zavarovanje za tujino po Evropi in širše za samo **en dan** s premijo 990 SIT za osnovni oz. 1.880 SIT za višji program.

Sklenite zavarovanje tudi na www.vzajemna.si ali pa nas pokličite na brezplačno telefonsko številko 080 20 60.

www.vzajemna.si

MODRA ŠTEVILKA
080 20 60

VZAJEMNA

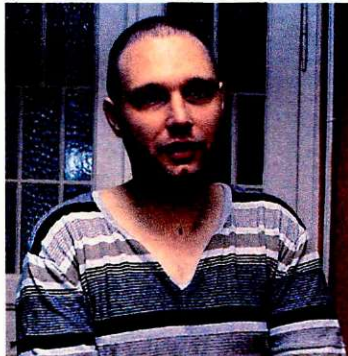
Jaz zate, ti zame.

EDS ne bo v škodo

Lucija Horvat, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Tri analize, ki jih je naročilo ministrstvo za kulturo glede vpliva uvedbe enotne davčne stopnje (EDS), naj bi potrdile, da bi njena uvedba ne pomenila škode za kulturo, čeprav bi se cene kulturnih dobrin povišale.

Na javni seji strateškega sveta za kulturo, izobraževanje in znanost na Brdu pri Kranju so predstavili primerjalno raziskavo Ekonomske fakultete v Ljubljani z naslovom Analiza vpliva potencialne uvedbe enotne davčne stopnje na kulturo v Sloveniji. Slovenski založniki so se soočili z izsledki omenjenih raziskav, vendar so do njih skeptični, saj ob množici težav, ki že zdaj pestijo slovensko založništvo, po morebitni uvedbi EDS pričakujejo še večje težave. »Po izvedeni anketi med založniki in ob upoštevanju enake cenovne politike bi velika založba iz dejavnosti ob uvedbi enotne davčne stopnje dobiček prepolovila, srednja založba bi nehala ustvarjati dobiček, majhna pa bi začela poslovati z izgubo,« je dejal predse-

Mitja Čander

dnik strokovnega združenja založnikov in knjigotržcev pri GZS.

Kdo so porabniki kulture Pri vsem je najbolj sporna netočnost podatkov o t. i. potrošnikih kulturnih dobrin, saj so ti prištetni med porabnike rekreativnih in prostočasnih dobrin. Po mnenju

Dr. Aleš Vahčič

založnikov namreč argument, da se bo po uvedbi EDS sprostil višji sloj potrošnikov, ki so največji porabniki rekreativnih storitev, in se bo posledično povečala tudi poraba kulturnih dobrin, tudi knjig, ne vzdrži. Resnica o porabnikih kulturnih dobrin je po njihovo drugačna in naj bi ni-

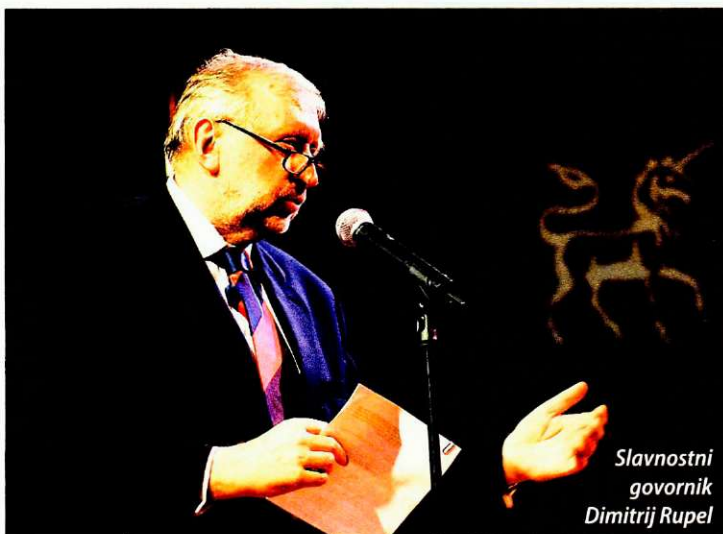
kakor ne držalo, da največ kulture, kar 70 odstotkov, porabijo ljudje z višjimi in visokimi dohodki. »Kupci knjig so največ upokojenci in študentje, ki pa bodo po uvedbi enotne davčne stopnje v slabšem položaju in se bo njihova kupna moč zmanjšala,« je prepričan Mitja Čander, urednik knjižne zbirke Beletrina. Ta vidik posledic uvedbe EDS bo zato najverjetneje treba natančneje preučiti.

Analize kažejo pozitivne izsledke

Po mnenju ministra za razvoj Jožeta P. Damijana pa je treba na reforme v Sloveniji gledati celostno, če želimo doseči večjo blaginjo, saj so naravnane tako, da nobena od dejavnosti, niti kultura, ne bo prizadeta. Davčna reforma je v Sloveniji nujna, če želimo doseči ciljno sedemodstotno gospodarsko rast. Po simulaciji analize ekonomske fakultete, ki jo je predstavil njen vodja dr. Aleš Vahčič, bi se poraba kulturnih dobrin, če se bomo razvijali samo s sedaj doseženo 3,5-odstotno gospodarsko rastjo, torej brez EDS, do leta 2010 s sedanjih 676 milijonov povečala samo na 827 milijonov evrov. V primeru 7-odstotne gospodarske rasti, ki naj bi jo dosegli po reformi, pa naj bi se poraba kulturnih dobrin do leta 2010 povečala na 924 milijonov evrov, do leta 2015 pa kar na 1.350 milijonov evrov. Po uvedbi EDS naj bi se cene kulturnih storitev in dobrin povišale za štiri do pet odstotkov, hkrati pa naj bi se povečalo tudi povpraševanje po njih. Morebitne težave in primanjkljaje, ki bi nastali z uvedbo EDS, bi v založništvu in kulturi nasploh rešili samo s ciljno usmerjenimi subvencijami, namenjenimi programom v javnem interesu, saj ni potrebe, da bi s pomočjo nižje obdavčitve subvencionirali tudi tržno usmerjene programe v kulturi. ■

Javna seja Strateškega sveta za kulturo, sta se udeležila tudi ministra Jože P. Damijan in Vasko Simoniti

Slavnostni
govornik
Dimitrij Rupel

Samorogova priznanja

V ponedeljek, 13. februarja, so v na slavnostni akademiji v prostorih Slovenske filharmonije podelili priznanja Knjižnega kluba Samorog v okviru Nove revije za kulturno odličnost. V svojem nagovoru je direktor Nove revije Tomaž Zalaznik poudaril, da je knjiga izjemno poslovno darilo. Na podelitvi priznanj je bil eden slavnostnih govorcev zunanji minister Dimitrij Rupel, ki je poudaril pomen slovenske kulture in jezika v zdaj že utrjeni in mednarodno uveljavljeni Sloveniji. Hkrati je slovenske umetnike je pozval k premisleku o tem, kako bi se Slovenija med predsedovanjem EU v letu 2008 lahko predstavila na kulturnem področju. V svojem govoru se je Rupel spomnil prispevka Nove revije ob nastajanju samostojne Slovenije in poudaril odgovornost zdaj že utrjene države pri skrbi za kulturo. »Nova država more in mora poskrbeti za bogatejši medijsko življenje in za sprostitvev gospodarskega, političnega in kulturnega življenja na Slovenskem,« je poudaril minister. Dotaknil se je tudi vprašanja sloven-

ščine na avstrijskem Koroškem, ki jo po njegovem mnenju zatirajo, ter koroškim Slovincem ponudil objavljane svojih pripomb in pritožb glede položaja slovenščine na Koroškem na spletnih straneh ministrstva. Spomnil je tudi na novi mednarodni položaj Slovenije in dejstvo, da je slovenščina danes uradni jezik EU. Bliža se nam predsedovanje EU, kjer ne bomo smeli pozabiti na kulturo, je dejal. Minister je tako povabil slovenske umetnike, da za čas predsedovanja Slovenije EU v letu 2008 najdejo in predlagajo umetniška, besedna ali drugačna sporočila, ki bodo predstavila Slovenijo v EU in izrekla, upodobila kulturno bistvo slovenstva. »Leta 2008 se mora Slovenija v Evropski uniji predstaviti z najbolj značilnimi in odličnimi proizvodi, ki so lahko tudi kulturni koncepti,« je še dejal Rupel. Slavnostni govornici na podelitvi so bili še veleposlanik Zvezne republike Nemčije Hans Jochen Peters in dr. Sergej Simakin, namestnik veleposlanca Ruske federacije v Republiki Sloveniji. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 23. 2.

Slovenski etnografski muzej: Barbie in njen svet. Potujoča svetovna razstava ob 45. rojstnem dnevu Barbie. Razstava bo odprta do 5. 3. 2006.

19.30 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije, Slovenski komorni zbor, zbor Consortium musicum, mladinski pevski zbor Aurora

20.15 Cankarjev dom: Samo Šalomon European Quartet feat. Michael Godard, Tamara Obrovac Transhustria Ensemble. Jazz in sodobna glasba.

20.00 MGL: D. Muck: Neskončno ljubljeni moški, premiera

PETEK, 24. 2.

19.30 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije, Slovenski komorni zbor, zbor Consortium musicum, mladinski pevski zbor Aurora

19.30 SNG Drama: A. E. Skubic: Fužinski bluz

20.00 SNG Drama, Mala drama: M. Crimp: Kruto in nežno

19.30 MGL: D. Muck: Neskončno ljubljeni moški, repriza

SOBOTA, 25. 2.

13.00 na Igu - 9. Podkrimski pustni karneval (če bo deževalo, bo karneval v nedeljo, 26. februarja). Obiskovalcem prireditve se bo predstavilo več kot 30 prizorov, torej več kot 600 mask. Po sprevedu zabavni program (izbor NAJ PRIZORA KARNEVALA; izbor najboljših otroških in odraslih mask). Več o karnevalu: <http://www.drustvo-frangovekar.si>

20.00 SNG Drama, Mala drama: Črimekundan ali Brezmadežni

20.00 MGL, Mali oder: po I. Bergmannu: Ko mine

19.00 Grand hotel Union: Piaf Edith Piaf kabare, igra in poje: Vesna Pernačič – Žunič, pri klavirju: Joži Šalej.

17.00 Gledališče za otroke in mlade: B. Lindgren: Gospod Pepi in črviček Artur

NEDELJA, 26. 2.

11.00 Slovenska filharmonija: New World Quartet Slovenija, dirigent: George Pehlivanian. Koncert v okviru Francoskega tedna.

11.00 & 16.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: S. Kononenko: Lutke gredo v maskare. Lutkovna predstava in pustno rajanje z lutkami in Zvezdo. Za otroke vseh starosti.

17.00 Mini teater Ljubljana: Po angleški ljudski pravljici P. Polak: Trije prašički. Gledališko-lutkovna predstava za otroke od 3. leta dalje.

PONEDELJEK, 27. 2.

19.30 Slovenska filharmonija: Kitarski kvartet Aleph. Koncert iz cikla Zvoki šestih strun.

20.15 Cankarjev dom: Katalena, etno. Gosti: Vlado Kreslin, Pritrkovalci iz Šmarje-Sapa in Zbor zagrebških dečkov.

19.30 SNG Drama: L. N. Tolstoj: Ana Karenina

19.30 MGL: D. Muck: Neskončno ljubljeni moški, repriza

TOREK, 28. 2.

16.30 & 19.30 MGL: C. Goldoni: Beneška dvojkica

20.00 Cankarjev dom: S. Kolditz: Eva Barun, Hitlerjeva ljubica, premiera. Režiserka: Andreja Kovač, igra: Alenka Tetičkovič.

19.30 Slovenska filharmonija: Galliard Ensemble, srebrni abonma

17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: S. Kononenko: Lutke gredo v maskare. Lutkovna predstava in pustno rajanje z lutkami in Zvezdo. Za otroke vseh starosti.

SREDA, 1. 3.

20.00 Narodni dom Maribor: Gostuje Špas teater: 5 žensk.com, komedija

 **RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Zadnja naloga

Monika Maljevič

Robert Baer je eden od veteranov ameriške obveščevalne službe CIA; vso svojo energijo posveča zatiranju svetovnega terorizma, dokler se ne znajde v pasti.

Najnovejši film Georgea Clooneyja se odvija v zalivski državi, bogati z nafto, v kateri želi mladi in karizmatični princ Nasir (Alexander Siddig) uvesti reforme. Nasir, ki naj bi kmalu na prestolu zamenjal očeta, je dodelil pravice za vrtnanje, ki jih je do zdaj imel Connex, teksaški gigant, boljšemu ponudniku, in sicer Kitajcem. To je hud udarec za Connex in ameriške interese na območju. Killen, manjša teksaška naftna družba, ki je v lasti Jimmyja Popa (Chris Cooper), je dobila pravice za naftna polja v Kazahstanu, po katerih so vsi stegovali roke. Zaradi tega Killen postane zelo zanimiv za Connex, ki zdaj potrebuje nova polja, da bi lahko nadaljeval s svojo proizvodnjo. Ko se omenjeni družbi združita, ju pod drobnogled vzame pravosodno ministrstvo, zato pokličejo Sloan Whiting, washingtonsko odvetniško firmo, da bi preiskala postopek združitve.

Bob Barnes (George Clooney) je veteran Cie in se bliža koncu svoje dolge in častitljive kariere, njegov sin (Max Minghella) se odpravlja na kolidž, sam pa se lahko nadeja, da bo preostanek svojih službenih dni preživel v udobni pisarni. Od nekdanj je bil vdan svoji službi, zato je tudi brezpogojno verjel, da je njegovo delo v korist vladi. Pri njegovih zadnjih nalogi, ki mora umoriti prekupčevalca z orožjem iz Teherana, pade raketa stinger v roke skrivnostnega modrookega Egipčana. Ko se vrne v Washington, mu obljubijo boljše delovno mesto, če opravi še zadnjo nalogo – umori princa Nasirja. Toda ko zataji agent, s katerim je vzpostavil zvezo, in se poskus atentata izjalovi, mu CIA obrne hrbet in ga izda. Tako začne raziskovati, kaj se je pravzaprav zgodilo, in kmalu odkrije, da so mu ves čas lagali.

Syriana

Režija: Stephen Gaghan

Scenarij: Stephen Gaghan

Produkcija: George Clooney, Ben Cosgrove, Jeff Skoll

Igrajo: George Clooney, Matt Damon, Amanda Peet, Max Minghella, Greta Scacchi

Premiera: 23. 2. 2006

Distribucija: Ljubljanski kinematografi

Bennett Holiday (Jeffrey Wright) je ambiciozni washingtonski odvetnik pri firmi Sloan Whiting. Zau-pajo mu težko nalogo, da nadzira združitve družb Connex in Killen. Pravosodnemu ministrstvu mora posredovati dovolj dokazov proti družbi Killen zaradi sumljivih poslov v Kazahstanu, hkrati pa to ne sme ogroziti združitve. V interesu družbe in države je, da pride do nje.

Energetski analitik Bryan Woodman (Matt Damon), vzhajajoča zvezda pri družbi, ki trguje z energijo, živi v Ženevi z ženo Julie (Amanda Peet) in sinovoma. Ko se udeležijo zabave, ki jo priredi družina princa Nasirja, pride do tragične nesreče – umre Bryanov sin. Nasir se skuša oddolžiti, zato ponudi Bryanu, da bi mu pomagal pri uresničitvi njegovih idej o reformah – priložnost torej, ki jo Bryan sprejme z odprtimi rokami, njegova žalujoča žena pa ne.

Dean Whiting (Christopher Plummer), Bennettov šef, glavni pri firmi Sloan Whiting in eden najbolj vpliv-

nih mož v Washingtonu, poskuša narediti vse, da bi razveljavil Nasirjevo kupčijo s Kitajci. Ve, da je Nasirjev brat, princ Meshal (Akbar Kurtha), bolj naklonjen Ameriki, zato pritisne na ostarelega emirja, naj za svojega naslednika raje izbere mlajšega sina.

Na drugi strani tehtnice v Nasirjevi državi so sezonski delavci, ki garajo na poljih. Politika kraljeve družine in naftna industrija neposredno in drastično vplivata na njihovo življenje. Connexova delavca Saleema Ahmeda Kahna in njegovega sina Wasima so pravkar odpustili, ker so ju prevzeli Kitajci, zato njuna prihodnost postane skrajno negotova. Obupana iščeta novo delo, saj se njuna delovna vizuma iztekata. Wasim in njegov prijatelj Farooq najdetu uteho v lokalni šoli, kjer se ne vedejo do njiju kot do zadnjih izmečkov. V šoli ju pod svoje okrilje vzame karizmatičen in nevaren možki – modrooki Egipčan, ki ima izginulo raketo stinger. **D**

Velika družina, veliko smeha

Bakerjevi so spet udarili! Najbolj priljubljena ameriška filmska družina se vrača v filmu Velika družina, veliko smeha.

Tom, igra ga izvrsten komik Steve Martin, in Kate (Bonnie Hunt) se veselita prihajajočih poletnih počitnic, ki jih nameravata skupaj z dvanajstimi otroki preživeti v naravi. Načrte jim pokvari tekmovalni Jimmy (Eugene Levy), ki s svojo prav tako številčno družino tabori nedaleč stran. Stare zamere med Tomom in Jimmyjem povzročijo, da sta si obe družini kmalu v laseh, toda tokrat nobena stran ne namerava popustiti!

Tom in njegova žena Kate upata, da bosta zbrala celo družino, vseh 12 potomcev, na nepozabnih poletnih počitnicah ob romantičnem jezeru Winnetka v Wisconsinu – njihovi dolgoletni družinski počitniški rezidenci. Vendar se njihov počitek kaj hitro spremeni v boj in tekmovanje s preveč ambicioznimi člani velike družine, katere glava je Tomov dolgoletni tekmelec Jimmy Murtaugh.

Tom načrtuje, da bo še zadnjič vsa družina tako kot v dobrih starih časih skupaj, vendar se na počitnicah znova vname star spor med Tomom in Jimmyjem Murtaughom. Spor je deloma posledica

različnih slogov vzgoje otrok pri Bakerjih in Murtaughih. Tom in Kate Baker sta otrokom dovolila, da so se razvili v posameznike z vsemi muhami vred. Murtaugh je njuno nasprotje, saj prisega na strogo vzgojo. Otroke ima na kratko, vzgaja jih, kot zapiše Harper, »da bi odražali najboljše vidike njegove genske zasnove«. Harper dodaja: »Bitka med Tomom in Jimmyjem je prav toliko filozofska vojna kot atletsko tekmovanje. Po vseh njihovih spopadih postane jasno, da je pri starševstvu pomembno ravnovesje in tega se naučita drug od drugega.« Mularija, norija, domača katastrofa in seveda Bakerjev osebni izbor orožja – družinski pes, ki se zažene v z mesom prepojene hlače; to je bila mešanica, ki je leta 2003 navdušila občinstvo v prvem delu Količinskega popusta. Postala je najuspešnejša komedija Steva Martina. Filmskemu občinstvu je bila vseč sodobna komična rahločutnost, združena s staromodnim občutkom za družinske vrednote. Količinski popust je bilo ljubezensko pismo velikim družinam. M. M.

Cheaper by the Dozen 2

Režija: Adam Shankman

Scenarij: Sam Harper

Produkcija: Adam Shankman, Jennifer Gibgot, Garrett Grant

Igrajo: Steve Martin, Bonnie Hunt, Eugene Levy, Piper Perabo, Tom Welling, Hilary Duff, Kevin Schmidt, Alyson Stoner ...

Premiera: 23.2.2006

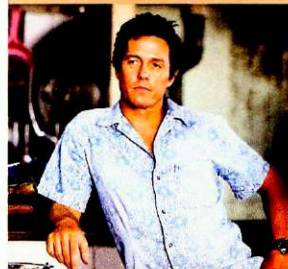
Distribucija: Continental Film

Na kratko

Poljski režiser in dobitnik oskarja **ANDRZEJ WAJDA** je v okviru mednarodnega filmskega festivala Berlinale prejel zlatega častnega medveda za življenjsko delo in dolgoletne tesne vezi z Berlinom. »Berlin je bil zame vedno pomemben in živ most med Vzhodom in Zahodom ter tisti kraj svobode, ki je bil Varšavi najbližji,« je izjavil režiser, ki bo 6. marca star 80 let. »Filmi ne morejo spremeniti sveta, vendar bi bilo slabo, če kot umetniki ne bi imeli česa sporočiti in ne bi naleteli na odziv. Zmoremo pa predramiti vest in se dotakniti src,« je dejal režiser. Wajda ta čas pripravlja film o množičnem poboju poljskih častnikov, ki jih je leta 1940 Rdeča armada pobila v Katynskem gozdu blizu Smolenska.

Po sedmih letih bosta **MATT DAMON** in njegov najboljši prijatelj **BEN AFFLECK** spet skupaj stopila pred kamere. Igralca bosta v drami iz sodnega življenja utelesila odvetnika, ki si 15 let prizadevata za izpustitev nekega obsojenca na smrt. Zgodba se naslanja na resnične dogodke. Film za zdaj še nima naslova, producirala ga bo skupna produkcijska hiša obeh igralcev LivePlanet. Scenarij piše Chris Murphey. Leta 1997 sta Damon in Affleck s skupno napisanim scenarijem za *Dobri Will Hunting* prejela oskarja. Leta 1999 sta zaigrala skupaj v filmu *Dogma*.

Na 31. podelitvi francoskih filmskih nagrad cezar bodo častno nagrado izročili priljubljenemu britanskemu igralcu **HUGHU GRANTU**. Častnega cezarja mu bo izročila igralka Carole Bouquet, predsednica letošnje slovesnosti. Britanski igralec s tem priznanjem sledi drugim anglosaškim zvezdnikom, kot so Will Smith, Meryl Streep, Clint Eastwood in Johnny Depp. Hugh Grant je

postal znan leta 1994 s filmom *Štiri poroke in pogreb*. Slovesnost, ki jo bo vodila Valerie Lemercier, bodo neposredno prenašali 25. februarja. Francoska akademija filmske umetnosti in tehnike nagraduje najboljše filmske stvaritve s cezarji, ki so ime dobili po kiparju, avtorju kipca. Cezarje podeljujejo vsako leto konec februarja ali v začetku marca v 19 kategorijah po glasovanju več kot 3.400 članov akademije.

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107.8 MHz

RADIO VELENJE

S trebuhom za kruhom

Gašper Stamač, SAGA Institute, foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Honda FR-V 2,2 i-CDTi executive

Pri Hondi, ki je v zadnjih desetletjih veljala za eno bolj inovativnih in športno usmerjenih znamk, dolgo časa niso bili vajeni sledenja trendom, če niso sledili njihovi filozofiji. Takšna primera sta vsekakor terenska CR-V in HR-V. Zadnji izlet v neznano pa je uvedba dizelskih motorjev. In če se takšen znajde v – na papirju prav nič športnem – šest-sedežnem enoprostorcu, potem gre za res nekaj drugačnega.

Značilna honda Drugačnega za to japonsko znamko seveda. Da pa že na prvi pogled vemo, da gre za hondo, je z velikim H v sredini takoj opazna agresivno oblikovana maska z ozkimi in na dolgo razpotegnjenimi lučmi. Ostro ukrivljena pločevina se nadaljuje v dvigajočih se bokih, ki se končujeta s precej klasično enoprostorskim zadkom. V primeru testnega vozila je za dodaten dinamičen videz skrbela kombinacija svetlomodre kovinske barve in aluminijastih dodatkov, kot so nosilci prtljažnika na strehi in šestnajstpalčna lahka platišča. Če zunanost obljublja športnost, je v notranjosti zaradi opreme executive začutiti prestiž. Usnje na sedežih in volanskem obroču, vložki z videzom lesa in kopica elektronske opreme so za razvajanje. V najdražji izvedbi modela FR-V boste našli satelitsko navigacijo, katere LCD-zaslon kaže tudi informacije o trenutnih nastavitvah radijskega sprejemnika s CD-predvajalnikom. Pri tem je treba povedati, da bi lahko tisti, ki so postavljali gumb, pomislili tudi na tista vozila, ki imajo volan na levi strani. Gumb za glasnost je namreč precej daleč od voznika. Na srečo ima možnost upravljanja z radijskim sprejemnikom

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	HONDA FR-V 2,2 I-CDTi
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	2204
moč v kW (KM) pri vrt./min	103 (140) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	340 pri 2000
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4285 x 1810 x 1625
medosna razdalja v mm	2685
prtljažnik v litrih	439/1049
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1447 (523)
največja hitrost v km/h	187
pospešek 0-100 km/h v s	10,3
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,8/5,1/6,4
poraba na testu v l/100 km	8,2
ena vozila v SIT	7.290.000

tudi na volanskem obroču. Tam so tudi komande tempomata.

Nekatere posebnosti Zaradi treh sedežev v prvi vrsti je seveda drugačna tudi postavev prestavne ročice in ročne zavore. Slednja je pod armaturno ploščo in jo voznik povleče proti sebi, prestavna ročica s tipično kratkimi hodi pa je desno od volana, poleg gumbov za vklop ogrevanja dveh sprednjih sedežev. Srednji sedež, ki je pomaknjen malce bolj nazaj, ogrevanja nima. Če se uporablja za prevoz dojenčka v otroškem sedežu, to seveda ni prav nič narobe. Prav-

zaprav je praksa pokazala, da je to ena najboljših uporab tega malce ožjega sedeža. Tako ima lahko majhen otrok poleg sebe oba roditelja, ki lahko zanj v vsakem trenutku poskrbita. Če se spredaj vozita le dva, je najbolje, da se naslonjalo srednjega sedeža podre in tako ustvari naslon za roke. Prav pride tudi utor, kamor lahko odložimo kakšno drobnarijo. V primeru postavljenega naslona je tu še ena praktična rešitev, in sicer sedalni del, ki se odpre in ustvari zajeten predal in odlagalno površino. Kar se praktičnosti tiče, velja enako tudi za zadnjo vrsto sedežev, kjer se vsak lahko posamezno podre ali v celoti odstrani.

Postavitev treh sedežev spredaj in treh zadaj je ena od rešitev za vozilo, ki ima več kot pet sedežev. Druga možnost so recimo tri

vrste sedežev, a v tem primeru navadno trpi prtljažni prostor. FR-V se tukaj izkaže z osnovnimi 539 litri prtljažnika.

Odlični motor Izkaže pa se še v eni stvari – pogonu. Roko na srce, če znajo pri Hondi kaj narediti zares odlično, je to motor. In ta 2,2-litrski turbodizel je zares fantastičen. Sicer ne gre za stroj, ki vas bo ob pospeševanju prilepil na sedež, ampak gre za skoraj neslišen in uglajen motor. Ključna beseda je zveznost. Nobenih nenadnih sunkov, le uglajeno pospeševanje. 140 konjskih moči poskrbi, da je stotica dosežena v dobrih desetih sekundah, končna hitrost pa se približa 190 kilometrom na uro. Ob tem je treba zapisati, da kljub dizelskemu motorju ne

moremo pričakovati prevelike varčnosti. Poraba se nerada spusti pod 6,5 litra goriva na 100 kilometrov, realnejša postavka pa je tam okoli osmih litrov. Sploh če ta avtomobil vozite tako, kot narekuje značka na nosu.

Značka, ki si, čeprav je prilepljena na ta neobičajni avtomobil za to znamko, zasluži, da je tam. Gre namreč za zelo dobro premišljen in poseben avtomobil. Sploh ker je prinesel pridih športnosti v razred navadno pre-

Novice

HYUNDAI TUCSON CRDI VGT Tudi Tucson je dobil agregat, ki so si ga pri Hyundaiu že dolgo želeli, saj je tako še korak bliže tekmečem. Dvolitrski turbodizel CRDi ima novo turbino, ki zagotavlja boljše zmogljivosti, manjšo porabo in čistejši izpuh. Zmogljivosti so se povečale za okoli 10 do 15 odstotkov, prav za toliko pa se je zmanjšala poraba. V številkah: prejšnji motor je imel 82,5 kW (112 KM), novi pa 100 kW (136 KM) oziroma 103 kW (140 KM).

PEUGEOT 207 RCUP CONCEPT Na Peugeotovem ženevskem razstavnem prostoru z velikostjo 2.260 kvadratnih metrov bo prikazanih 35 avtomobilov. Poleg serijske izvedbe modela 207 bodo predstavili še konceptnega reli športnika s štirikolesnim pogonom, ki je izdelan po pravilniku FIA za skupino 'Super 2000'. Atmosferski agregat z dvolitrsko delovno prostornino, ki se ne zavrti više od 8500 vrtljajev v minuti, mobilizira okrog 280 KM. Za prenos moči do vseh pogonskih koles je zadolžen 6-stopenjski sekvenčni menjalnik.

RENAULT ESPACE - PRENOVA ČETRTE GENERACIJE Četrta generacija modela espace, ki so jo prvič predstavili pred tremi leti in pol, je doživela manjše optične spremembe na zunanosti in hkrati dobila nekoliko več komfortne opreme, novi 6-stopenjski samodejni menjalnik ter dva nova turbodizelska agregata dCi s tehnologijo skupnega voda, ki sta opremljena s serijskim filtrom trdih delcev. Novi espace bo v nekaterih evropskih Renaultovih salonih na voljo od 7. aprila dalje, datum začetka prodaje pri nas pa še ni znan.

PORSCHE 911 TURBO V Ženevi bo 28. februarja uradno predstavljena šesta generacija Porschejeve športne ikone z oznako turbo. Avtomobil bo dosegel odlično agilnost in konstanten prenos moči na vozno podlago tudi v slabših voznih razmerah in omogočil optimalne vozne lastnosti pri hitrosti do 310 km/h. Za to so uporabili 6-valjni bokser z delovno prostornino 3,6 litra, ki razvije 480 KM pri 6000 vrtljajih v minuti in zaradi namestitve turbopolnilnika z variabilno geometrijo lopatic ponuja 620 Nm navora v območju od 1.950 do 5.000 vrtljajev v minuti.

Radio Krka
106.6 MHz

Bumerang iz narave

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Minilo je leto dni, odkar je začel veljati Kjotski protokol, s katerim so se države podpisnice zavezale, da bodo v naslednjih letih postopno zmanjševale izpust toplogrednih plinov.

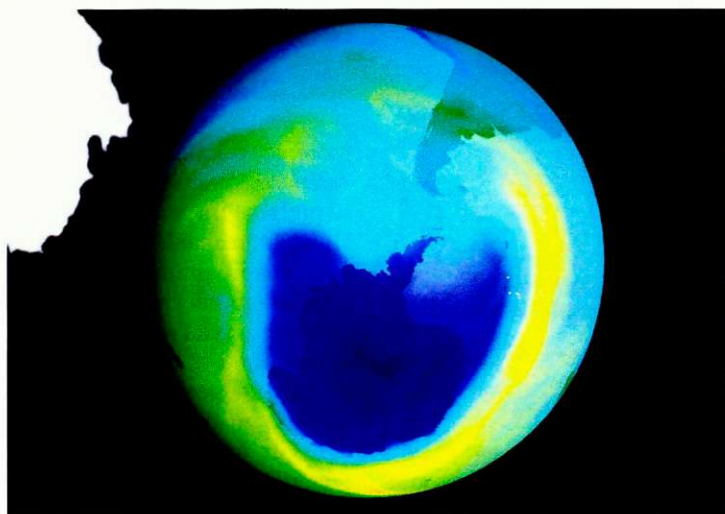
Izpusti toplogrednih plinov v ozračje so že nekaj desetletij eden največjih okoljevarstvenih problemov sveta. Strokovnjaki različnih mednarodnih okoljevarstvenih organizacij ocenjujejo, da industrija in njeni produkt vsako leto v zrak spustijo okoli dve milijardi ton ogljikovega dioksida, ki je eden glavnih krivcev za nastajanje tople grede. Od tega največji, kar 25-odstotni delež prispevajo Združene države Amerike, v zadnjih letih pa se jim z gospodarskim razvojem vse bolj približuje tudi Kitajska. Takšno neodgovorno ravnanje ima seveda tudi temu primerne posledice, saj ogljikov dioksid tanjša ozonsko plast, ki nas varuje pred smrtonosnimi ultravijoličnimi sevanji, hkrati pa povzroča segrevanje našega ozračja. Tako se je po podatkih okoljevarstvenih organizacij temperatura na Zemlji v zadnjih 100 letih dvignila za 0,3 do 0,6 stopinje Celzija. Če se bo takšen trend spuščanja škodljivih plinov v ozračje nadaljeval, lahko še pred koncem tega stoletja pričakujemo

povišanje temperature še za 1 do 3,5 stopinje Celzija. Slednje se na prvi pogled ne zdi veliko, vendar strokovnjaki opozarjajo, da bi se v tem primeru življenje na Zemlji močno spremenilo. Zaradi tavanja ledenikov, ki ta čas še pokrivajo oba tečaja, bi se gladina morja do leta 2050 dvignila za 20 do 50 centimetrov, morje bi poplavelo velika obmorska nižinska območja, kjer danes živi na milijone ljudi, puščave bi se še hitreje širile, začelo bi primanjkovati vode ipd. Kot v biltenu Območnega okoljskega središča za osrednjo in vzhodno Evropo navaja strokovnjak z Inštituta Jožefa Stefana dr. Matjaž Ravnik, analize kažejo, da so nekatere spremembe neizogibne, ker jih ne moremo več preprečiti, četudi bi izpuste toplogrednih plinov takoj drastično zmanjšali. »Tako lahko zagotovo pričakujemo dviganje morske gladine in propadanje (tropskih) gozdov,« je zapisal Ravnik.

Eno leto Kjotskega protokola

Čeprav se zdi, da so najpomembnejše svetovne države, ki bi lahko največ naredile na tem področju,

Vsako leto v ozračje izpustimo dve milijardi ton CO₂.

Satelitski posnetek kaže veliko ozonsko luknjo (modro), ki nam grozi.

Sprejemanje Kjotskega protokola

do zdaj ignorirale izpuščanje škodljivih snovi v ozračje, se zdi, da se je večina držav v zadnjih letih vendarle začeli zavedati problema toplogrednih plinov in vseh posledic, ki jih ti prinašajo. Tako je bila 1992 na zasedanju v Riu de Janeiro sprejeta Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja, ki razvitem državam in državam v tranziciji, ki so skupaj največji proizvajalci toplogrednih plinov, nalaga stabilizacijo izpustov toplogrednih plinov na ravni izpustov iz leta 1990. Konvencijo je do zdaj podpisalo 179 držav, med njimi tudi Slovenija.

Še pomembnejši dokument s tega področja je t. i. Kjotski protokol, ki ga je leta 1997 v japonskem mestu Kijotu sprejelo več kot 160 držav, veljati pa je začel 16. februarja lani, ko ga je ratificirala Rusija (v sporazumu namreč piše, da začne veljati takoj, ko k njemu pristopi toliko držav, kolikor jih skupaj v ozračje pošlje najmanj 55 odstotkov vsega ogljikovega dioksida). Protokol države podpisnice zavezuje, da morajo v obdobju med letoma 2008 in 2012 zmanjšati izpust okolju škodljivih plinov za 5,2 odstotka v primerjavi z letom 1990, pri čemer so se stare članice Evropske zveze še dodatno obvezale, da bodo stopnjo izpustov zmanjšale za 8 odstotkov.

Bo to dovolj? O tem, v kolikšni meri se bodo države držale svoje obveze in koliko toplogrednih plinov bodo v resnici poslale v ozračje, bomo lahko ugotavljali šele ob koncu obdobja, postavlja pa se vprašanje, koliko bo zmanjšanje izpustov v resnici pripomoglo z zmanjšanju vplivov tople grede. Kot je že pred časom v pogovoru

za našo revijo dejal okoljevarstvenik in redni profesor na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani dr. Dušan Plut, zmanjšanje izpustov za samo 5,2 odstotka ne bo bistveno pripomoglo k stabilizaciji svetovnega podnebja, še posebej ker ga niso podpisale vse gospodarsko razvite države, med njimi Združene države Amerike, ki proizvedejo kar 25 odstotkov vseh toplogrednih plinov. Poleg tega Plut pravi, da četudi bi se vse gospodarsko razvite države obvezale, da bodo stopnjo izpustov do leta 2012 zmanjšale

Dr. Dušan Plut

za 5,2 odstotka, to nikakor ne pomeni rešitve globalnega segrevanja ozračja. Za to bodo po Plutovem mnenju potrebni temeljitejši in korenitejši ukrepi. »V 21. stoletju bo moralo človeštvo na eni strani spremeniti energetske osnove in okrepiti energetske učinkovitost ter v drugi polovici 21. stoletja že prednostno uporabljati obnovljive energetske vire in materialno dejavnost sonaravno prilagoditi zmogljivostim našega planeta. Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov zahteva korenite posege v način energetske proizvodnje in potrošnje, v vse bolj potrošniški, energetske razsipeen način našega življenja.« Na potezi je torej spet človek. **D**

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko sprejemate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablinskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremenska napoved "6 dni" najdete tudi na Mobiltelevem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Kitajski srebrni športni par Zhang-Zhang

Olimpijski pisalni stroj

Lovro Kastelic, foto: Reuters

Samo še nekaj vratc imajo 20. zimske olimpijske igre do cilja ... Večina medalj je podeljena. Pisalni stroj je že v pripravljenosti: napisati mora še nekaj najlepših zgodb.

Zdi se, da ob slehernem odprtju olimpijskih iger zbobnajo skupaj tudi nekaj najboljših piscev. Zabičajo jim, naj napišejo nekaj najlepših zgodb. Pisci nemudoma pograbbijo papir in pisala, to je namreč nadvse hvaležna naloga. Za dobro zgodbo potrebujejo le akcijo strastnih vzgibov in nekaj karakternih junakov. Vsega tega je na olimpijskih igrah na pretek. Že ob vsaki najmanjši zmagi ali porazu se sproži toliko vzgibov, da jim uspe v trenutku spremeniti razpoloženje. Hipne spremembe

povzročijo sosledje šokov, ki jih omenjeni pisci še posebej radi ujamejo v svojo mrežo.

Kashmir Nekateri v Torinu napisane zgodbe bodo večne ... Kot je večna tudi kompozicija z naslovom Kashmir, ki jo je skomponiral John Bonham, bobnar legendarne rokofske skupine Led Zeppelin. Njena instrumentalna različica je bila podlaga za odlični drsalni nastop kitajskega športnega para Dan Zhang in Hao Zhang, ki pa se je že po 38 sekundah ustavil. Krhka, zago-

tovo ne več kot 55 kg težka Dan Zhang je namreč po ponesrečenem poskusu četvernega salhova na kolenih pristala na tleh. Vsem ob ledeni ploskvi olimpijske dvorane Palavela je zastal dih. Zhangova si je nategnila vezi levega kolena. Bolečina je bila nečloveška, a Zhangova je stisnila zobe. Za solze zdaj ni bilo časa. Partner ji je pomagal vstati, jo pripeljal do ograde, kjer sta se dogovorila za ponovitev vaje. Kashmir je znova zaigral, par je začel drsati. Pri vsakem pristanku se je Zhango-

va komajda obdržala, a je vseeno junaško zdržala. Osvojila sta srebrno olimpijsko medaljo; zdaj so solze smeje priteči, solze radostnice namreč.

Prvič smo bili priče tudi novi disciplini, imenovani deskanje čez drn in strn. Izjemno privlačno disciplino so še posebej začinila bližnja srečanja tekmovalcev, ki so drseli po umetno narejenih skakalnicah, kanalih in valovih. V enem izmed takšnih srečanj so dikvalificirali Kanadčana Jaseyja Jaya Andersona, soprojektanta omenjenih skakalnic, kanalov in valov. Da je »cross« povsem nepredvidljiva disciplina, je potrdil tudi ženski finale, v katerem bi morala gladko zmagati Američanka Lindsey Jacobellis. Ker pa se je Jacobellisovi na predzadnjem skoku zazdelo, da je že ovenčana z zlato kolajno, je želela proslaviti in pozdraviti navdušeno občinstvo kar v zraku. Žal se ji je pri tej ekshibiciji skok ponesrečil, nekoliko je padla, mimo nje pa je Švicarka Tanja Frieden odbrzela k zgodovinskemu prvemu mestu. Lindsey Jacobellis se je potem od sramu kar pogreznila, v tolažbo pa so ji nadeli srebrno odličje.

Legendarni alpski smučar in vnet zbiralec najprestižnejših odličij, Norvežan Kjetil Andre Aamodt si je tudi na svojih petih olimpijskih igrah svojezele nekaj zlata. Nekaj zaradi tradicije, ki jo neguje že od Albertvillea 1992 (zlata medalja v superveleslalomu), nekaj pa najbrž tudi zaradi tega, ker so mu medtem iz očetove hiše ukradli vseh 20

Po besedah direktorja KK Union Olimpija, ki je medtem osvojil še svoj 13. pokalni naslov, **MATJAŽA TAVČARJA** naj bi se tivolski evroligaš po dolgotrajnih pogajanjih le razšel z vlagateljem Modul groupom. Vse je zdaj v rokah pravnikov.

Najboljši košarkarji severnoameriške košarkarske lige NBA so se zbrali v Houstonu in se pomerili na vikendu zvezd. V metu trojk je bil najboljši Dirk Nowitzki, v spretnostih Dwayne Wade, v zabijanju pa le 175 cm visoki novinec **NATE ROBINSON**.

Finski skakalni šampion **JANNE AHONEN** je v karieri osvojil praktično vse, manjka mu le tisto, kar pomeni največ – medalja na olimpijskih igrah med posamezniki. Priložnost je zamudil tudi v soboto na veliki olimpijski napravi v Pragelatu.

Avstrijsko olimpijsko tekaško reprezentanco je na zahtevo **MOK** obiskala italijanska policija. V njihovi bližini se je namreč potikal nekdanji trener **WALTER MAYER**, ki so mu zaradi očitanih krvnih transfuzij prepovedali udeležbo na dveh olimpijskih igrah.

Petra Majdič, naša najboljša tekačica

odličij z največjih tekmovanj – imel jih je namreč 12 s SP in osem z ZOI. Zdaj je pri 34 letih začel zbirati znova – v zbirko je dal zlato s supervelesloma – in še ne namerava odnehati! Kjetil Andre Aamodt je živ sinonim za psihofizično uravnoteženost.

Jok in stok Tega pa ne moremo trditi za sanjski hrvaški dvojec Janico in Ivico Kostelića. Pri njiju namreč ne gre za psihofizično uravnoteženost, temveč za presežek – enega in drugega. Iluzionisti in čarodeji bi poslali takšno sporočilo: ne poskušajte tega doma! To, kar sta prežive-la Kostelića – izguba otroštva, mladosti, silovit dril, podvržen tisočerim težkim poškodbam in razmeram (Ante Kostelić je dejal, da se je v življenju najbolj prestrašil, ko se je na nekem

avstrijskem smučišču, na katerem je z otrokoma prespal kar v spalni vreči pod milim nebom, zjutraj prebudil in ni našel svojih otrok. Oba je namreč zasul snežni pršič, ki je ponoči zapadel oziroma ga je napihalo nanju) –, preživi le malokdo. Ivica je takoj po osvojitvi srebrnega odličja v kombinaciji padel v sestrin objem. Zajokala sta. Pritekle so solze, v katerih so se pretakala vsa njuna odrekanja, trpljenje. Vsega nakopičenega bremena ni bilo mogoče več zadržati. Projekt Kostelić (v kar je bila všteta tudi osvojitev olimpijske medalje) se je s tem jokom končal.

Zajokala je tudi Petra Majdič, čeprav je pritekla najboljšo slovensko tekaško uvrstitev v zgodovini. V igri je bila namreč kolajna, ki pa ji zaradi prepočasnih smuč, zaradi katerih je izgubljala na spustih, ni bila usojena. Da bi bila tragedija še večja, sta imeli prvouvrščeni tekačici Estonka Šmigunova in Norvežanka Björgnova smuč istega izdelovalca. Pri Fischerju našo šampionko še vedno obravnavajo kot drugorazredno ...

Češki trener Kvetoslav Žalčík, ki je češko tekaško reprezentanco vodil zadnjih deset let, je za ekipno preizkušnjo za zadnjo predajo prijavil napačnega tekača. Češka je potem v zadnji predaji izgubila zanesljivo odličje. Večletno delo je šlo zaradi malomarnosti v nič. Žalčika so nemudoma odpustili.

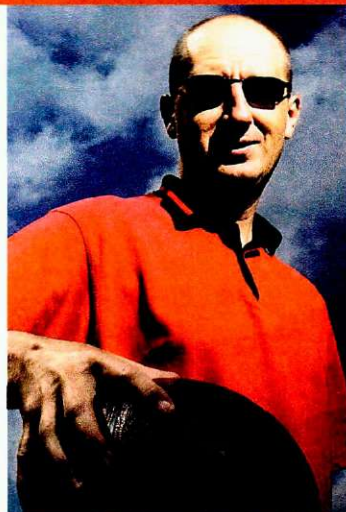
Najboljši slovenski biatlonec Janez Marič je v zasledovalnem teku streljal v sosednjo tarčo ... **D**

KATARINA SREBOTNIK je z zmago na turnirju dvojic v Antwerpnu dosegla najvišjo uvrstitev med pari v karieri. Prebila se je na 16. mesto na svetu, kar je ob 28. mestu med posameznicami vrh njene teniške kariere.

Branilec Marseille **BOŠTJAN CESAR** ni dočkal konca nedeljske tekme. V 39. minuti je moral zapustiti igro zaradi poškodbe ličnice. Ali bo reprezentančni branilec nared za nastop na turnirju izbranih vrst na Cipru?

Kolajna odrešitve

Esad Babačić

Največja zgodba dosedanjega dela olimpijskih iger pripada Ivici Kosteliću, ki je dobil srebrno olimpijsko medaljo.

Negov nastop v kombinaciji je bil posebej ganljiv zaradi vsega, kar je moral ta športnik preživeti, preden se je povzpел na zmagovalne stopničke. Toliko nesreče, kot jo je imel Ivica, gotovo še ni imel noben tekmovalac njegovega kova; še preden je začel prodor med najboljše, se je moral soočiti s poškodbami, ki so bile tudi posledica težkih vadbenih razmer. Splošno znano je, kakšno torturo sta morala prestati Janica in Ivica, da sta prišla tja, kjer sta danes.

Janica je poleg poškodb žela tudi zmage in olimpijske medalje, medtem ko se je njen brat omejil na nekaj skalpov svetovnega pokala. Veliko premalo za brata najboljše alpske smučarke na svetu, ki je bil za povrh še pred nekaj sezonami najboljši slalomist v svetovnem pokalu. Ko se je že zdelo, da se mu bo dokončno odprlo, so se spet pokazale razpoke v dotrajanih kolenih. Tudi v tej sezoni je bil daleč od stare forme in nihče ni resno računal nanj. Edini, ki je napovedal medaljo Ivica Kostelića, je bil Goran Ivanišević, ki je zaslutil presenečenje. Ko je Benjamin Reich povozil vratca in je bilo jasno, da gre srebro na Hrvaško, se je Ivici popolnoma strgalo, saj je o tem trenutku sanjal vse življenje. Kot pravi športnik se je zahvalil Fritzu Stroblu, ki mu je posodil smuč, za kombinacijski smuk, na katerem je dosegel konkurenčen čas. Očitno je bilo to tisto, kar mu je poleg dobrih slalomskih voženj prineslo sanjski uspeh. Dobre smuč, očitno krojijo sam vrh svetovnega smučanja, še posebej kadar gre za največja tekmovanja. Če kdo misli, da imajo vsi tekmovalci dostop do najboljših smuč, so se zmotili. Izdelovalci le redko dovolijo, da se njihovih najboljših izdelkov dotaknejo tekmovalci, ki niso absolutne zvezde. Najboljši tekmovalci imajo tudi po dvajset parov smuč, med katerimi se odločajo. Bode Miller jih ima denimo 35, medtem ko jih imajo naši reveži največ po tri pare, pa še te so pogosto daleč od idealnih. Žrtev smuč je bila tudi Petra Majdič, ki je tistih nekaj sekund zaostala za kolajno. Njene smuč so bile narejene za bolj ledeno proggo, toda v zadnjem trenutku se je ogrelo in sneg je postal moker, tako da je na koncu končala na šestem mestu. Kako malo je treba, da se ti skvarijo olimpijske sanje, ki so dovoljene le vsake štiri leta. Precej srečnejši je bil Francoz Anton Deneriaz, ki je imel še pred letom dni strgane križne vezi, zdaj pa se lahko pohvali z zlato olimpijsko medaljo v smuku. Tako zanj kot za Ivico bo zdaj vse lažje, saj sta z olimpijskim odličjem dosegla svoj poglavitni cilj.

Polomljena ograja in tri mrtve najstnice

Polomljena rešetka in poškodovani najstniki

Ograje in rešetke se lomijo

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Občinstvu, ki je prišlo na plesno predstavo, je uspelo to, kar rokerjem in huliganom ni nikoli uspelo.

Lomile so se rešetke, a tokrat mrtvih na srečo ni bilo.

Že nekaj let je Irska »in«. Staro in mlado dere na koncerte irske glasbe, irskih plesov, pa tudi na Irsko. Zato ni nobeno čudo, da so ljudje množično drli tudi na predstavitev irskih plesov, ki jih je izvajala skupina Rhythm of the dance pred nekaj dnevi v dvorani Tivoli.

Poučeni s tragično izkušnjo diskoteke Lipa prejšnjega decembra so se organizatorji, kot je kazalo navzven, dobro pripravili. Za red in mir na prireditvi je skrbelo kakšnih štirideset varnostnikov, bočno podporo pa jim je dajalo še devet policistov. Kljub organizatorjevemu prizadevanju pa je šlo marsikaj tudi narobe. Naval množice je bil preprosto prevelik. Ple-

salci so imeli tistega dne kar dve predstavi, kar dokazuje, da je bilo zanimanje veliko. Med »menjava« je prišlo do prvih problemov. Najprej na parkirišču pred tivolsko dvorano. Tisti, ki so si nastop že ogledali, so se hoteli odpeljati. Tisti, ki so na nastop šele prišli, so želeli svoje jeklene konjičke parkirati. Nastal je prometni zamašek, v katerem so nekateri rinili noter, drugi pa ven. Na pomoč je hvala bogu priskočila policija in z nekaj dodatnimi policisti na dovozu in parkirišču le vzpostavila red.

Drugi problem se je pojavil pri vstopu. Več ducatov ljudi ni moglo v dvorano, čeprav so imeli vstopnice. Spet se je ponovil »Lipin sindrom«. Velika množica zabave željnih se začena drenjati in pritiskati proti kraju prireditve.

Končno je spet počilo. Popustila je namreč kovinska rešetka pred dvorano. Dve šestnajstletnici sta skupaj z njo padli kar tri metre globoko v jašek. Na srečo sta preživeli, in kot vse kaže, je ostalo le pri podplutbah.

Časi in ljudje se spreminjajo
Seveda je tivolska športna dvo-

rana že zdavnaj zastarela. To sicer ni nič novega v naši prestolnici, bolj ali manj so zastareli skoraj vsi športni objekti oziroma objekti za množične prireditve. Pač ni več tovariša Tita, partijskih plenumov, veleparad in proslav. Ni več denarja ne za graditev novih objektov za velike prireditve ne denarja, da bi obnavljali stare. Časi in ljudje pa so se seveda spremenili.

Prerivanje je tako postal glavni življenjski moto. Priti na željeno mesto, pa tudi čez trupla. Pohodi ali odrini vse, kar je pred teboj. Pred dvema mesecema se je to pokazalo pred diskoteko v Pirničah. Tam organizator očitno ni bil niti toliko priseben, da bi poskrbel za primerno varovanje. V Tivoliju je primerno varovanje bilo, a kaj ko je množica spet pritisnila. Pokale so železne rešetke, vendar tokrat mrtvih ni bilo.

Za tivolsko dvorano lahko rečemo, da je doživela kar nekaj divjih trenutkov. Koncerte rokovskih skupin, kjer so besneli zanetani in z verigami opremljeni mladci. Tekme, na

katerih so besneli navijaški huligani, domači in tuji. Pa vendar, kovinske ograje so zdržale. Potem pa se zgodi kulturni dogodek, na katerega naj bi prišlo kulturno občinstvo. In temu občinstvu uspe to, kar huliganom ni nikoli uspelo. Časi in ljudje se res spreminjajo. ■

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Fiktivna podjetja

Krški gradbeni podjetnik je s pomočjo ponarejenih listin pri davkih ogoljufal državo za 122 milijonov tolarjev.

Pred dnevi so kriminalisti v Krškem državnemu tožilstvu ovadili podjetnika, svojega so-meščana. Osumljen je storitve dveh kaznivih dejanj: davčne utaje in ponarejanja listin. Zgodba sega v leto 1999, ko je krški podjetnik, lastnik in direktor gradbenega podjetja, začel goljufati državo pri plačilu davščin. S papirjem se da vse, zato je zviti poslovnež lažno prikazoval obračunavanje davka na dodano vrednost. Uveljavljal ga je namreč kot davčno olajšavo, obračunan pa je bil na prejetih računih družb, ki sploh niso obstajale in seveda tudi ne poslovale oziroma opravljale del, za katera so bili računi izstavljeni.

V štirih letih navideznega poslovanja je podjetnik spravil

v žep kar 122 milijonov tolarjev, ki bi sicer morali zapolniti slovenski proračun. Kljub visokemu znesku je torej trajalo kar precej dolgo, z delom je nehaj že leta 2003, da so pristojni davkarji odkrili goljufijo in da so kriminalisti zbrali dovolj dokazov za ovadbo. Vprašanje je seveda, koliko let se bo zdaj zadeva vlekla po sodiščih in kdaj bo prišlo do rozsodbe. Podjetniku grozi največ osem let zopora za davčno utajo in največ dve leti za ponarejanje poslovnih listin, glede na prakso pa mu najvišja kazen ne verjetneje ne bo nikoli izrečena. Pa tudi če bi po kakšnem čudežu bila, praksa kaže, da tovrstne zadeve navadno zastarajo ali pa obsojenca pomilosti predsednik republike. B. S.

RES POGUMEN POBA V Žusterni je v ranih jutranjih urah, bilo je okoli četrte zjutraj, 21-letni Izolan klepetal z dvema dekletoma. Klepet pa je šel tako v nos neznancu, da je skočil na Izolana in ga s pestmi zbil po tleh, potem pa ležečega še obrcal. Pri tem prizoru se je opogumil tudi 25-letni Ankarčan, ki je zadevo opazoval izpred lokala, in Izolana na tleh še sam obdelal s pestmi in nogami. Junaka, ki se je lotil na tleh ležečega, so že izsledili, drugega pretepača pa še iščejo. Zanimivo bi bilo videti, kako pogumna bosta pred sodnikom, saj je zoper oba podana ovadba.

TO BO ŠIK Na kranjskem Sejmišču je neznani ljubitelj mode vlomil v prostore oblikovno-umetniškega ateljeja. Morda niti ni šlo za osamljenega zastrupljenca z modo, saj je bil vlomljeni poslovni prostor dodobra izpraznjen. Plen, ki je bil seveda ročno izdelan, obsega večje število ženskih torbic, pasov za oba spola, prav tako ženske in moške copate ter še več drugih izdelkov, kajti lokal ima široko izbiro. Lastnica lokala je ob približno pol milijona tolarjev. Neznane lopova pa bodo, če bo unikatne stvari vse sam nosil, verjetno hitro zgrabili za ovrtnik.

Na Dobu bi amnestijo

Dve tretjini zapornikov na Dobu s peticijo predlagata amnestijo za vse zapornike v Sloveniji.

Zbrali so dvesto dvajset podpisov, peticijo pa so »začasni prebivalci« zopora Dob pri Mirni naslovili na državni zbor Slovenije. To število podpisov ustreza približno dvema tretjinama tistih, ki so pravnomočno obsojeni za različna kazniva dejanja in prestajajo kazen. Na Dobu prestaja kazen okoli 360 obsojencev. Podpisani zaporniki prosijo državni zbor za takojšnjo splošno amnestijo vseh zaprtih oseb. Predlagajo, da se kazen zmanjša za dvajset odstotkov vsem zaprtim osebam na dan amnestije, in sicer ne glede na to, kakšna kazniva dejanja so zagrešili, in ne glede na to, kakšno je bilo njihovo obnašanje ali tako imenovana »resocializacija« med prestajanjem kazni. Sklicujejo se (deloma imajo celo prav) na nedavne razvpite pomilostitve igralniškega barona

Danila Kovačiča in trgovcev z mamili, ki jih je pred nekaj tedni podpisal predsednik Slovenije Janez Drnovšek.

Obsojenci zatrjujejo, da marsikdo od njih, ki ni bil deležen pomilostitve, sedi za precej manjše zadeve kot tisti, ki so bili pomiloščeni. Pojavila pa se je tudi anonimka, ki »meče« v isti koš zaprte obsojence in upravo zopora. V njej namreč neznanec med drugim zatrjuje, da nekdo poneverja proračunski denar, namenjen za vzdrževanje zopora. Tako naj bi računi nabave hrane kazali, da vsak zapornik poje na dan 600 gramov mesa, v resnici pa je količine šestkrat manj. Takšne trditve bi zdaj vsekakor morali nemudoma preiskati inšpekcijski organi in o njih v najkrajšem času obvestiti javnost, če ne zaradi drugega, zaradi lastne integritete. B. S.

EVJ ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke pri Zagorju 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

blizina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Mis univerzuma

Lepotnih tekmovanj je iz leta v leto več, s tem pa tudi lepotičk, ki polnijo časopise. V prvi polovici februarja se je aktualnim lepoticam pridružila nova mis univerzuma – temnolasa Nataša Pinoza iz Sevnice.

Lepotno tekmovanje za Miss Universe postaja čedalje bolj cenjeno tako v svetu kot pri nas. Zamisel za tekmovanje se je leta 1952 porodila amerišskemu oblikovalcu kopalk, danes pa sta lastnika licence ameriški mogotec Donald J. Trump in televizijska hiša NBC. Tako imenovani glamurozni televizijski spektakel je bil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, kjer so med finalistkami izbrali najlepšo. Prireditev je vodil igralec Jernej Kuntner, za poživitev dogajanja in predvsem dobro voljo občinstva pa so v dvehurnem programu poskrbeli glasbeni izvajalci: med drugim skupini Tabu in Dan D, hrvaška zvezdnika Luka Nižetić in Vesna Pisarović ter Jan Plestenjak.

Žirija je zmagovalko, ki je krono prejela iz rok lanske mis Dalile Dragojević, iz-

Lastnik licence je Donald Trump.

Mis univerzuma Nataša Pinoza

brala med 16 finalistkami. Med drugimi sta bili članici žirije nekdanja mis Iris Mulej in atletinja Alenka Bikar. Dekleta so se predstavila trikrat; v oblekah, med katerimi so gledalci lahko izbrali tisto, v kateri bo zmagovalka nastopila na svetovnem izboru, v kopalkah in večernih oblekah. Prva spremljevalka je postala Anja Slatinšek, druga Ramona Irgolič, mis fotogeničnosti pa Tamara Slana. 22-letna Nataša Pinoza je torej postala letošnja mis univerzuma, lento pa ji je izročila lanska zmagovalka

Voditelj Jernej Kuntner (levo)

Dalila Dragojević. Nataša se bo naslednjih petnajst mesecev lahko vozila s toyoto yaris, prejela pa je tudi letno štipendijo v višini 720 slovenskih tisočakov.

100% hiti, 100% zabava, 100% informacije

Prebujamo se z vami

102.4
103.7

CENTER

Jutranji šov na Radiu št. 1

Radio Center d.o.o. - 2100 ul. iz 2000 Member

MEDAMIX

Pustna iskrica za male Malgaše

Jurij Sešek, voditelj Radia Ognjišče in dobitnik šestih Vikendovih gongov popularnosti, tudi letos pripravlja posebno pustno rajanje. Zabava, ki nosi ime Pustna iskrica, bo (tokrat že petič) v soboto, 25. februarja, ob 12. uri v športni dvorani Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Pustna iskrica za najmlajše in njihove starše bo imela poleg zabavne tudi dobrodelno plat, saj se bodo zbirala sredstva za lačne otroke na Madagaskarju. V dobrodelni akciji Drobiž za riž, s katero bodo podprli delo misijonarja Janeza Krmelja, bo mogoče sodelovati tudi prek telefona. Na lanski prireditvi so za slovenski misijon na Kambodži zbrali več kot 7 milijonov slovenskih tolarjev. Vabljeni!

Voditelj želi pomagati otrokom na Madagaskarju.

Zajtrk pri Tiffanyju (s predsednikom)

Lovro Kastelic

Ko si je slovenski predsednik v svojem domovanju oddahnil od napornega dela in pomočil svoja stopala v »porumenelo« vodo, si lahko o njem vsakdo misli svoje. Postal je javna osebnost, ki nastopa v zabavnih oddajah, obiskuje stoletnike, javno razpreda o lastni duhovnosti, zdravju, prehranjevanju, razgalja svoje zasebno življenje. Z gandijevsko držo želi spremeniti svet; v zameno za to ne pričakuje Nobelove nagrade za mir. Marsikomu, ki si prav tako želi osebne prenovne, se zdi predsednikova drža pravljica, Drnovšek pa pravljicni junak. Prej mrk, zdaj duhovit. Prej bolan, zdaj zdrav. Prej neviden, zdaj vsem na očeh. Njegov humanitarni pohod mi dviguje samozavest. Tudi vam? Še ne? Potem vam bom izdal pravljico o njegovi preobrazbi.

Predsednik utrujen prispe domov. Odvrže aktovko, obuje copate in pristavi vodo za čaj. Odstavi čaj, vključi gramofon in se vrže na udoben kavč. Zunaj sneži; glasbena podlaga ustvari idilo. Sezujе copate, odvrže nogavice in potopi utrujena stopala v vročo kopalnico. Ob zvokih znamenite Mancinijeve popevke iz leta 1961 *Zajtrk pri Tiffanyju* mu veksi počasi strmoglavita ... Nenadoma se znajde na Manhattnu, v razpiti draguljarni Tiffany, ki jo je leta 1837 z manj kot petimi dolarji ustanovil Charles Lewis Tiffany. Pri sosednji mizi igralka Audrey Hepburn upodablja ahasverko Holly Golightly, ki jo je ustvaril Truman Capote in je še vedno najpomembnejši ženski lik v ameriški literaturi.

Predsednik pa se ne pusti motiti. Raje uživa v zajtrkovanju. Mimo prilomasti Brodi, ki tudi ne je mesa. Najraje ima mlečne izdelke in kruh, ki ga speče njegov gospodar. Le-ta vzame kos popečenega kruha in mu ga na debelo namaže z margarino in marmelado. Brodiju se pocedijo slinice, pomiga z repom, predsednik se mu nasmehne in družno pozajtrkujeta do konca ... Kmalu zadovoljni Brodi nekajkrat močno oblizne gospodarja po obrazu. Ta se prebudi iz dremeža in nekoliko matast sklence, da bo ustanovil Gibanje za pravičnost in razvoj.

Iskrivi »valovec« Janez Martinčič je ob razglasitvi prenovljenega Janeza Drnovška za osebnost tedna med drugim takole povprašal našega predsednika: »Še pred nekaj leti bi hudičevo premislil, preden bi vas vprašal tole ... Ali se je v zadnjem času res povečalo število pravolasih dam, ki se sprehajajo po Zaplani?«

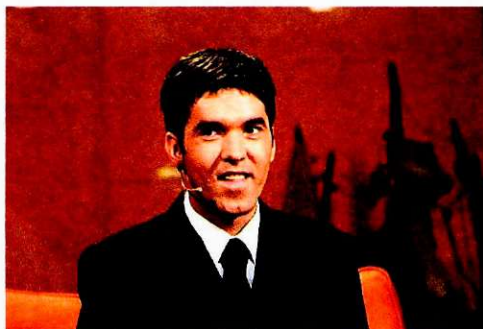
Millerjeva priporoča samski stan.

Nasvet Sienne Miller

Ljubka angleška zvezdnica Sienna po razočaranju v ljubezni vsem ženskam priporoča samsko življenje. Na premieri filma Casanova, v katerem igra eno glavnih vlog, je izjavila: »Vsem ženskam svetujem, naj ostanejo samske in se čim več družijo s svojimi prijateljicami.« Igralka, ki se je pred mesecem razšla z igralcem Judom Lawom, je tudi dejala, da ta čas nima fanta. Za valentinovo je kegljala v družbi prijateljic.

Mario in Amanda

Nedeljski večeri na 1. programu televizije Slovenija bodo od konca februarja znova rezervirani za Maria Galuniča in njegovo oddajo Spet doma. Voditelju v studiu družbe družbe ne bo več delala Nataša Tič Rajljan alias Ana Liza, ki je s humornimi vložki do solz nasmejala gledalce. Nasmejana Primorko bo nasledila Amanda, ki jo bo igrala Zvezdana Mlakar. Usodna Amanda bo v novih oddajah gledalce in goste zabavala s svojimi pogledi na žensko-moške odnose in z mislimi o večni bitki med spoloma. Zvezdana Mlakar in njena jezična Amanda pa ni edina novost, ki se obeta v oddaji. V plesnem turnirju Zvezde plešejo se bo za naklonjenost občinstva in plesnih strokovnjakov potegovalo devet znanih Slovencev, pri tem pa jim bodo pomagali poklicni plesalci. Najboljši gibanci bokov v standardnih in latinskoameriških plesih bodo znani sredi junija, ko bodo po 16 tednih hude konkurence na pravem plesnem parketu razglasili šampiona. V 90 minutah čiste zabave v oddaji ostajajo oranžni naslanjači in tradicionalna čajanka, na kateri bo Mario gostil znane goste, in seveda glasbeni gostje, ki bodo dogajanje poživali s svojimi uspešnicami.

Mario spet vabi pred male zasloni.

Ol in športni prenosi

Magična gledalka

Pri nas v teh dneh vlada diktatura. Uvedel jo je oče. Televizijskega pilota drugi člani družine praktično ne vidimo pa tudi potrebujemo ga ne. Gleda se samo 2. program TVS. Torej olimpijske igre, Torino 2006.

Športni program TVS se je na dogajanje dobro pripravil. Za moj okus celo preveč ekstenzivno. Če oče ne bi šel lani v pokoj, bi si gotovo vzel dopust, saj pred TV-zaslonom sedi od dopoldanske do zadnje večerne oddaje. Nič kaj razhuden ni videti, le včasih glasno reče, naj komentatorji tekem že vendarle nehajo pretiravati. Očitno mu najbolj parajo živce tisti, ki komentirajo alpsko smučanje in vsakokrat z velikim pompom napovedujejo kako bodo slovenske športnice in športniki zdaj, zdaj na vrsti in kaj vse si od njih obetamo. Obetati si seveda nismo smeli nič, ker tudi dosegli niso nič in je bila nasploh letošnja sezona ena slabših zanje, kazalo pa je tako,

da smo odšli v Italijo kot favoriti in čisto po ključju nismo dobili nič. Tako bi morali skoraj mirno stati, ko je vozila naša Tina Maze, ki je v superveleslalomu zaostajala za zmagovalko 4 sekunde, komentator pa je še vedno napegnjal lok. Veliko bolj profesionalno in z užitkom smo vsi gledali skoke, mimogrede je padel celo rekord skakalnice (141 m) in komentator se je posebej veselil uspeha vsake ekipe.

Poglavje zase je bilo umetnostno drsanje, kjer so dekleta in fantje padali kot za stavo,

kar je za komentatorko pomenilo svojevrsten izziv. Do potankosti je razložila vsa pravila, vsa točkovanja, vse besne poglede drsalke na drsalca, celo domnevno ozadje favoritke, ki se je odpovedala nosečnosti, se pustila pregovoriti za udeležbo na olimpijadi, v tekmovanju padla in na koncu zato ostala brez medalje. Nekateri novinarji pač znajo, drugi malo blefirajo, tretji so zraven s srcem, za šefa ekipe Igorja Berganta pa je, ko je v studiu stal kot revolveraš, sestra ugotovila, da ima sicer dober komentatorski stil, je pa brez oblačilnega.

Oddaje in povzetki so bili skrbno narejeni, rubrike (na primer na jutrišnji dan) domišljene in dodelane. Pa vendarle ni bilo tistega pravega veselja, pravega dogodka; umanjkal je seveda uspeh slovenskih športnikov. Petra Majdič se je zato, ker je bila (samo!) šesta, razjokala. V skokih ni bilo vse skupaj nič, izjave naših asov od Peterke do Damjana pa kratke in odrezave. Kaj naj pa rečejo? »Ni šlo in ni šlo ...« Alpsko smučanje, nekoč naša paradna disciplina, do dneva, ko oddajam tale zapis in še niso znani slalomski ter veleslalomski rezultati, tudi nič. V hitrostnem drsanju nas ni (pa sem ga morala gledati kar nekaj ur), v bobu tudi ne ... Vse kaže na najslabšo bero naših športnikov doslej. In kaj naredijo športni novinarji? Še naprej zbujujajo upe v medaljo, skoraj posvojijo Janico Kostelič, da bo razočaranje pri naših športnih navdušencih še večje. Ob tem pa pozabljajo, da so veliko teh upov in pričakovanj zbudili sami, jih potenciali, čeprav že v predsezoni niso dosegali oprijemljivih rezultatov. Tudi zato so me na olimpijskih igrah bolj kot športniki razočarali naši športni komentatorji, ki se ob takih rezultatih povsem izgubijo. **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Četrtek je čudovit dan – za romantiko, za dom, za ves svet, za vsa področja. Neustavljivi ste. Kreativnost in zdrava tekmovalnost vas držita na vrhu. Predstavljajte si, da si najpomembnejše osebe v vašem življenju želijo prav vaše pozornosti.

Bik
21.4.-21.5.

Četrtek se bo začel mirno in veselo, v naslednjih dneh pa se bo napetost stopnjevala. V nedeljo boste morali paziti, da vam ne bo prekipelo. Bodite veseli, do so se vas spomnili, in se ne jezite, da se vas niso spomnili prej.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Po lažji debati s prijateljem se boste počutili zelo zelo stimulirane. Pogovor bo odlično vplival na vašo storilnost pri delu in bo odlično začetek dneva. Sicer pa morate svoje komunikacijske sposobnosti še izboljševati.

Rak
22.6.-21.7.

Ni se vam še treba ustaliti, če tako ne čutite. Iz prisile nastanejo samo zoprne stvari. Zaslužite si veliko več, zato ne vztrajajte z nekom, ki vas dolgočasi. Konec tedna boste morali nekoliko pospraviti v svojem kvartirju, saj se je nabralo veliko navlake.

Lev
22.7.-21.8.

Preverite! Ste na vrhu sveta in ljubezen vas greje z vseh strani, zato se potrudite, da boste tudi vi greti druge. V petek si privoščite res prijetno zabavo v družbi najboljših prijateljev. Kmalu boste doživeli presenečenje svojega življenja.

Devica
22.8.-21.9.

Zelo dobro poznate postopek: čim bolj noro postaja, prilagodljivjeji postajate. Vse projekte, ki jih morate narediti drugi teden, začnite že ta četrtek, saj vam bo sicer le težko uspelo. Konec tedna si privoščite nekaj lepega zase.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Vsi iz vaše službe bodo v najkrajšem času prišli k vam z nekaterimi vprašanji, zato bodite pripravljeni in se ne izmikajte, ko se bo toča vprašanj začela. Odnosi so ta trenutek ključ do uspeha, zato jih zelo skrbno negujte.

Škorpion
23.10.-21.11.

Delo, ki ga morate opraviti, vas bo nekoliko oviralo pri vaših načrtih. Skrivnost je samo v tem, da se sprostite in uredite svoje misli, pa bo šlo. Počutite se zelo blizu nekemu prijatelju, vendar je bolje, da se od njega nekoliko oddaljite.

Strelec
22.11.-20.12.

Če ta teden kam potujete, bo to fenomenalno dobra izkušnja. Nepričakovano vas utegnejo počastiti z višjim mestom, kot ste si predstavljali. Avtoriteta, ki jo spoštujete, se bo spomnila na vas in vas povabila na pijačo.

Kozorog
21.12.-19.1.

Prejeli boste nepričakovan telefonski klic od nekod daleč, zaradi česar boste prav dobre volje ves teden, ki je pred vami. Zamenjali boste nekaj garderobe, kar bo prav tako vplivalo na to, da boste nadvse dobre volje. Pripravljeni ste na prihodnost.

Vodnar
20.1.-18.2.

V zadnjem času ste izvedli nekaj strašno prijetnih odkritij, zato ste zelo priljubljeni. Kmalu boste prišli na zeleno vejo tudi glede ljubezenskih vprašanj. Posredovalnice sicer še ne boste potrebovali, bilo pa bi zelo lepo, če bi šli kam v družbo.

Ribi
19.2.-20.3.

Domišljija nima meja! To boste ugotovili, ko boste slišali nekaj besed o sebi, ki krožijo naokoli. Pa vendar ostanite optimisti in ne delajte neumnosti, ki ne sodijo v kontekst. Bodite bolj praktični in se držite dogovorov ali pa nič ne obljublajte.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog

Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljicična obzorja sveta.

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, sple: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	KIPARSKO DELO	RUSKI PESNIK MIHAIL	OČKA	SKOPLJEN SAMEC GOVEDA	PREDSTAVNIK MOSKEGA SAMOSTANA	KEMIJSKI ZNAK ZA NIKELIJ	MODERN PLES	GESLO	ZDRAVILNA RASTLINA	VRSTA LAHKE KONJENICE	NEMŠKA IGRAJKA PARLOJEVA	HRVAŠKA IGRAJKA BEGOVIČEVA	TOVARNA AVTOMOBILOV V SARAJEVU
								FRANCOŠKI PISATELJ ALPHONSE					
								ZNAČAJSKO POZITIVNA LASTNOST					
								STAROGRŠKI KIPAR					
								PSEVDONIM IDE KARAVANJA (ITA)				NASPROTJE ZMAGE	SLOVENSKI SLIKAR (FRANCE)
								SMUČI NORDIJSKO			PETE SAMPRAS		
								MESTECE V SIBIRIJI			PREBIVALEC KARANTANIJE		
											DEBELEJŠA PALICA		
											NAVEDEK		
	VZHODNI DEL HRVAŠKE										AMERIŠKA PEVKA IRENE		
	NAREDITEV, DA PRIDE KAJ POD VODO										PERZIJA		
	GRMIČASTA RASTLINA					OZDRAVLJENJE					SMEROKAZ, SMERNI KAZALEC		
	VLAGA, MOKROTA			ČAROBNO, VRAŽNO SREDSTVO		ANJA RUPEL							DAVNI NAROD V RUSIJI
	EMIL NOLDE		VISOKA VZPETINA	HRVAŠKI NOGOMETŠ BOKŠIČ	VZDEVEK IGRALCA RADKA POLIČA					BAVARSKA OPATIJA			KDOR JE ZAPOSLEN V LESNI DEJAVNOSTI
										ANTON ASKERC			
	SPODNJA OKONČINA				KUKAVICA V TROPSKI AMERIKI	AFRIŠKI VELETOK	REKA AARE (KRAJŠE)				ANGLEŠKO PIVO		
							OSEBNI ZAIMEK				TROPSKA PAPIGA		
	AVSTRISKI GENERAL (JOHAN LUDVIG)							TROPSKI SADEŽ					
								ALFI NIPIC					
	PODZEMELJSKI DEL RASTLINE								NEKDANJA PEVKA KOHONTOVA				
DEMOKRACIJA	SNOV V PLODOVIH VANILJEVCA												
											IZRAELSKI POLITIK (EPHRAJIM KATZIR)		

Rešitev prejšnje križanke

DNINAR, ROMERO,
URAGAN, ŽIMA, IC, MP,
NAGLAS, AKTIV, LS,
MATI, TREPETLIKA, REČ,
LAL, SVEČAR, ARE, EMO,
PARAVAN, IK, TAVČAR,
RAGADA, IRAK, SOREL,
KID, ADA, NILIN, AJKA,
NABRITOST, AAR, ARESTANT

Nagrajenci 6. številke

- 1. nagrada:** **BOJAN ANČIK,**
Gogalova 5, 4000 Kranj
- 2. nagrada:** **DANICA VRBINC,**
Gotna vas 20, 8000 Novo mesto
- 3. nagrada:** **FRANC LAVRIČ,**
Retje 24, 1318 Loški Potok

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do **2. 3. 2006**
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

› **20.2.1886** se je rodil madžarski revolucionar Bela Kun, ustanovitelj madžarske komunistične partije in vodja revolucije leta 1919. Ustreljen je bil v Staljinovih čistkah leta 1939.

› **20.2.1888** se je v Sežani rodil pisatelj Jože Pahor. V socialnem romanu Medvladje prikazuje razmere na Primorskem po 1. svetovni vojni.

› **20.2.1909** so v pariškem časniku Le Figaro predstavili novo umetniško smer – futurizem.

› **20.2.1913** se je na Spodnjem Brniku rodil politik in publicist Tone – Gašper Fajfar. Bil je eden krščanskih socialistov, ki so si najbolj prizadevali za sodelovanje s komunisti.

› **21.2.1836** se je rodil francoski skladatelj Leo Delibes. Bil je prvi skladatelj, ki je resno obravnaval baletno glasbo in postal slaven na tem področju.

› **21.2.1882** se je rodil francoski gledališki in filmski režiser Sacha Guitry. Nekoč so ga vprašali, ali je za to, da se ohrani stara francoska navada poljubljanja rok ženskam. Odgovoril je: »Vsekakor! Nekje je vendar treba začeti!«

› **21.2.1886** se je v Tunjicah rodil konservator France Stele. Bil je utemeljitelj slovenske umetnostne zgodovine.

› **22.2.1834** je dr. France Prešeren v prilogi časopisa Illyrisches Blatt objavil svoj znameniti Sonetni venec.

› **22.2.1896** se je v Litiji rodil režiser, snemalac in scenarist Metod Badjura. Leta 1932 je posnel prvi slovenski celovečerni igrani film Triglavske strmine.

› **23.2.1859** se je v Zadlogu rodil slovenski filozof, teolog, pisatelj in urednik Frančišek Lampe. Do smrti je vodil deško sirotišče v Marjanišču in urejal literarno revijo Dom in svet.

› **23.2.1921** je 43 slovenskih kulturnih delavcev objavilo avtonomistično izjavo. Zahtevali so slovensko avtonomijo v okviru jugoslovanske države in se uprli centralističnim zamislim.

› **24.2.1946** so v Argentini za predsednika izvolili Juana Perona.

› **25.2.1842** se je rodil nemški pisatelj Karl May. Napisal je več kot 70 knjig s pustolovskimi zgodbami, predvsem o Indijancih v Severni Ameriki in o bližnjem vzhodu.

› **25.2.1948** so na Češkoslovaškem komunisti prevzeli oblast.

› **26.2.1786** se je rodil francoski fizik, astronom in politik Dominique François Arago. Njegov sin Emmanuel Arago je kot pariški župan poročil mnogo parov. Na vrata poročne dvorane je dal pritrčiti napis: »Od dvanajstih do dveh zaprto. Imate čas za premislek.«

POGLED NAZAJ (OD 20. 2. DO 27. 2.)

Matija Bravničar

V Tolminu se je **24. februarja 1897** rodil slovenski skladatelj Matija Bravničar. V Ljubljani je bil dolga leta član opernega orkestra in direktor Akademije za glasbo. Bil je član SAZU.

Bravničar spada med tiste slovenske skladatelje, ki so se kmalu ločili od vokalne glasbe in začeli gojiti takrat v Sloveniji še skoraj neobdelano simfonično glasbo. K temu in tudi k opernemu področju je bistveno prispeval s tematiko, ki je tesno povezana z okoljem, iz katerega je izšla. Ta značilnost se kaže v mnogih delih.

Bravničar se je uveljavil na mnogih glasbenih področjih, zlasti pa na opernem in simfoničnem, poleg tega pa tudi z manjšimi komornimi deli. Bistveno je prispeval k razvoju slovenske opere. Napisal je dve operi: Pohujšanje v dolini šentflorjanski ter Hlapec Jernej in njegova pravica. Napisal je tudi 4 simfonije in druge orkestralne skladbe. Z glasbeno go-

vorico in tematiko je poudarjal slovenskost. Pri opiranju na folkloro je prepojil kompozicijski stavek s folklornimi elementi in se vživel v narodno glasbeno zakladnico.

Bertold Brecht

Nemški dramatik, pesnik, pisatelj in gledališki teoretik Bertold Brecht je bil eden najpomembnejših dramatikov in teoretikov gledališča 20. stoletja. Odločilno je vplival na razvoj odrske umetnosti. Rodil se je **20. februarja 1898**.

Po prihodu Hitlerja na oblast je emigriral v ZDA, leta 1948 pa se je vrnil v Vzhodni Berlin, kjer je ustanovil gledališče Berlinski ansambel. Z njim je ustvaril pojem novega evropskega gledališča. Pozornost je zbudil že s prvimi dramami, kot sta Bobni v noči in Mož je mož, prvi svetovni uspeh pa mu je pri-

nesla Beraška opera, za katero je glasbo napisal Kurt Weill. Od romanov sta znana Roman za tri groše in Posli gospoda Julija Cezarja.

Ko je bil Brecht v emigraciji v ZDA, ga je povabil k sebi neki milijonar. Brecht je recitiral nekaj svojih pesmi in zapel nekaj svojih songov. Nekoč je milijonarjev sinček navdušeno zaploskal in vzkljknul: »Oh, očka! Kupi mi ga!«

Nekoč je rekel: »Kaj je rop banke v primerjavi z njeno ustanovitvijo?«

Delo

Za Delo večkrat rečemo, da je »osrednji slovenski časnik«. Sam naziv sicer ne dokazuje njegovega slovenskega izvora. Prvo leto je nosil podnaslov: glasilo socialistične zveze v Julijski Benečiji, v drugem letu je najprej postal glasilo komunistične zveze Julijske Benečije, nato pa glasilo komunistične stranke Italije. Prva številka Dela, ki je izhajalo šest let, je izšla **20. februarja 1920** v Trstu, zadnja pa 12. avgusta 1926. Nato je Delo izhajalo ilegalno.

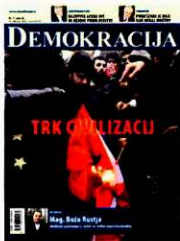
Delo je bilo prvi ustaljeni revolucionarni in komunistični časnik v slovenskem prostoru. Pokrivalo je potrebe komunistične stranke v tedanji Julijski krajini. Čeprav je bil časnik pisan v slovenščini, se je obračal tudi na hrvaške komuniste. Sicer pa je bil osrednji slo-

venski tržaški list Edinost, ki je tudi po vojni obranil vlogo in mesto osrednjega dnevnika z narodnim programom. List je bil pisan v slovenščini, vendar je vsak dan prinašal mnogo gradiva o skupni usodi Slovencev in Hrvatov.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali karšno koli drugo prepričanje.

št. 7/66

Po Toševi poti (1)

Uredništvu Demokracije sporočam, da ste v besedilu po Toševi poti (Demokracija št. 7.) napačno navedli, da sem podpisani »prevzel« raziskavo Politbarometer od dr. Toša. Dr. Toš je bil od začetka do »konca« projekta formalni vodja raziskave. Od decembra lani sem kot eden od raziskovalcev na centru prevzel vlogo predstavljanja podatkov za medije (čeprav sem tako kot pri mnogih drugih projektih, ki v centru potekajo, tudi pri tej raziskavi sodeloval že prej).

Ugotovitev, da gre pri odmeritvi strankarskih preferenc v januarski raziskavi za maščevanje, pa je neokusna. Dobljeni deleži so rezultat odmere, ki je narejena po popolnoma istem postopku kot vse raziskave v letu 2005, ko je bila stranka SDS deležna izrazito prevladujoče podpore. Poleg tega pa različnih raziskav ne moremo direktno primerjati med seboj, ker ima vsaka svojo tehniko zajemanja. Menim, da je naša v danih okoliščinah optimalna. Ne nazadnje bi bilo pošteno, da bi, če že delate primerjave med raziskavami, vzeli tisto vprašanje iz Politbarometra, ki je po dikciji vsaj podobno vprašanju, ki ga uporabljajo agencije, ki jih navajate. To je vprašanje o domnevni volilni nameri. Pri tem pa boste opazili (če že delate primerjave), da velikih razlik pravzaprav ni. Podatke o tem ste lahko dobili v medijih ... Poti, »po katerih hodimo« razisko-

valci, niso odvisne od rezultatov raziskav, marveč od naše vesti, za katero se zdi, da je predvsem nekateri novinarji nimajo.

*Dr. Slavko Kurdija, sociolog,
Ljubljana*

št. 7/7

Sovič proti azilu (1)

Odgovor iz kabineta župana. V vašem tedniku ste 16. februarja 2006 na 7. strani že v naslov Sovič proti azilu zapisali trditev, ki ne drži. Župan mestne občine Maribor nikakor ne nasprotuje azilu za živali.

Dejstvo je, da si društvo v vseh 15 letih ni uspelo pridobiti dovoljenja, s katerimi bi lahko zagotovili ustrezen azil za zapuščene živali. Tudi letošnja vremenska situacija je dovolj prepričljivo pokazala, da potrebujejo živali ustrezen azil. Z oskrbo v azilu v Dramljah so tako psi z območja mestne občine Maribor končno dobili prepotrebno zaščito pred mrazom in redno dnevno veterinarsko oskrbo zaposlenega zdravnika veterinarja, saj je ta azil urejen tako, kot zahtevajo veterinarski standardi.

V mestni občini Maribor je treba čim prej začeti graditi lastno zavetišče, ki bo primerno za živali in bo izpolnjevalo predpise. Možnosti za to so, lokacija tudi. Verjame, da bodo to podprli vsi, ki jim ni do tega, da bi najkrajšo potegnile živali.

*Marija Osvald Novak, voditeljica
Službe za odnose z javnostmi pri
Mestni občini Maribor*

št. 7/64

Herojeva vrnitev v Suho krajino (3)

Gospod Žajdela, časopisu Demokracija ste spet vzeli veliko

dragocenega prostora, povedali pa niti to pot niste ničesar, če seveda odmislimo Vaše znamenite zgodovinarske komentarje. Glede inkriminiranega Ajdovca: to ni bil pobjo, ampak vojaški napad na utrjeno belogardistično postojanko; preberite si vendar kakšno stvar! V nadaljevanju svojega modrovanja omenjate Vinka Levstika; ni nam jasno, kakšno zvezo ima Levstik s temo, o kateri govorimo. Da, seveda, ob tem omenjate nepravno državo. Tu pa se z Vami povsem strinjamo: če bi živeli v pravni državi, Vi, gospod Žajdela, ne bi stresali takšnih laži, kot jih lahko prebiramo že petnajst let! Mimogrede: očitajte nam, da nismo navedli, kdaj ste zapisali svojo največjo laž, o vpletenosti Lada Ambrožiča-Novljana v vojni pobjo domobrancev. Listajte nekoliko po starih časnikih, pa boste zadevo gotovo našli; je pač nerodno, ko se človek ne spomni, kje vse je trosil svoje laži!

Gospod Žajdela, bili ste na dobri poti, ko ste razmišljali, ali naj to polemiko nadaljujete ali ne. Prav bi bilo, da utihnete. Najdite nekoga, ki bo kvalificiran in dostojen nasprotnik v razpravi o stvarih, ki ste jih v Demokraciji sprožili. Vaš način polemiziranja je pritrlehen in hkrati infantilen: iz slehernega konkretnega argumenta, na katerega nimate odgovora, splezate v novo smer, ki s prejšnjo nima nobene zveze; ko Vam dokažemo, da Novljan marca 1945 ni mogel biti v Suhi krajini, ker je bil v Begradu in je v začetku maja prišel v Prekmurje ustanovljat Prekmurško brigado, Vi iz tega izpeljete sklep, da je pač zdaj grdobije počel v Prekmurju. In tako naprej.

Še okrog genocida. Prelistajte si dokumente o dogajanju v Žužemberku v zadnjem letu vojne. Samo v eni noči so domobranci pobili 31 domačinov, civilistov in njihovo izginotje utemeljevali z navedba-

mi, da so jih poslali v internacijo. Njihova trupla so bila najdena pol leta po vojni. Kot v Srebrenici! In ko se spotikate ob Novljanov spomenik v Žužemberku: na Cvibljju spomenik že stoji: tisoč dvesto aktivistov in borcev, žrtev okupatorske in domobranske vojske, samo v tem delu Dolenjske.

In čisto na koncu: Haag, kamor bi bilo po Vaših besedah treba poslati Lada Ambrožiča-Novljana. Ko bo svet naravnano po Vaših merilih in Vaših željah, potem bodo v Haagu vsi, ki so se v zgodovini človeštva z orožjem v rokah uprli okupatorjem in kvisingom. Tam bo tudi Novljan. In tam bomo tudi vsi tisti, ki smo se uprli agresorju leta 1991. Torej vsi državljani Slovenije! Razen Vas, gospod Žajdela. Vi namreč še niste dognali razlike med pravičnim, osvobodilnim bojem in kolaboracijo.

*Družina pok.
Lada Ambrožiča-Novljana*

št. 5/12

Gungka Haider (1)

V zanimivem članku »Gungka Haider« (Demokracija št. 5/2006) je opisan tudi najpomembnejši del Haiderjevega rodovnika, ki je vsekakor zelo pomemben, vsaj po mojem mnenju, za razumevanje Haiderjevega javnega delovanja. Njegov oče Robert Haider ni bil član SA, ampak avstrijske paramilitaristične nacistične organizacije Österreichische Legion. Delovala je na Bavarskem v Nemčiji, ker je bila v Avstriji do l. 1938 prepovedana (tega leta Hitler priključil Avstrijo rajhu). Organizacijo je oborože-

► vala nemška vojska (Reichwehr) in v tem je bila seveda podobna SA. Med najbolj znanimi sodelavci te organizacije sta bila Ernst Kaltenbrunner in Adolf Eichmann, oba obsojena in justificirana vojna zločinca. Sam Haider si očeta seveda ni mogel izbrati, vendar geni, ki jih je podedoval, in »Kinderstube« so nedvomno vgrajeni v njegov moralno-etični in politični habitus in tega njegov intelekt ni sposoben spremeniti. Priznati pa je treba, da tudi pri nas niso redki, ki imajo podoben rodovnik kakor Haider. Podatke sem povzel iz ugledne nemške (in ne avstrijske) revije DER SPIEGEL, št. 49/96.

Polde Blaznik, Dragomer

Težavni predsedniki

Slovenija nima sreče s svojimi državnimi poglavarji oziroma predsedniki. Milan Kučan je bil na tem položaju kar 12 let – najprej kot predsednik predsedstva in dvakrat po pet let kot predsednik republike. Praktično je samo zamenjal naziv, bil pa je človek, ki je bil vse življenje pri jasliah. Rdeči novinarji so mu peli hvalo in ga več kot dvajset let povelečevali. Slovenijo je vodil tako kot tedaj, ko je bil predsednik centralnega komiteja. Toda zmagoval je na volitvah. Tisti del državljanov, od katerih ni nikoli dobil podpore, tega ni mogel javno povedati. Deloval je skrajno negativno, podaljševal je tranzicijo. Njegov edini namen je bil ohranjanje privilegijev in bogatenje tranzicijskih povzpeticov – novih kapitalistov. Toda čas se mu je iztekel, pomagal mu ni niti Forum 21.

Zanimiv je tudi drugi predsednik, ki je zasedel ta položaj

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

leta 2000. Svojo kariero je začel v Beogradu kot član in predsednik zveznega predsedstva. Leta 1989 je razmeroma mlad in neznan Zasavčan (Zagorjan) premagal starega komunista Marka Bulca, ker so ljudje, naveličani starih partijskih mogotcev, raje volili Drnovška. Kot zdaj kaže, bi bilo bolje, če bi volili Bulca, ki bi izginil z osamosvojitvijo. Tudi Drnovšek se je prisedal na državne jaslji. Dve leti je bil v Beogradu, z osamosvojitvijo je praktično postal nepomemben vse do aprila 1992, ko so potkomunisti in mladinci, zbrani v LDS, zrušili prvo demokratično izvoljeno Demosovo vlado. Spomnili so se nekdanjega jugopredsednika in ga ustoličili kot predsednika vlade. Na tem mestu je ostal deset let. Tako kot leta 1992 je napravil tudi leta 2000 med šestmesečno vladavino dr. Bajuka. Takoj po volitvah je znova zasedel stari položaj in čakal novo priložnost. Ta se mu je ponudila leta 2002. Že leta 2001 je vedel, da je neozdravljivo bolan, a je tudi tu želja po oblasti zmagala nad boleznijo. Njegova kandidatura je bila neodgovorna tudi do državljanov Slovenije. Tvorci ustave so name-noma skrčili pristojnosti predsednika republike, ker so imeli pred očmi Milana Kučana. Tako ima

naš predsednik le protokolarne obveznosti. Bolni Drnovšek se ni pojavljal tri leta, praktično nismo vedeli, da ga imamo. Leta 2005 pa je nenadoma oživel in najprej naredil razdor med nami in Srbi, s tem da se je vtaknil v kosovski problem. Ustanovil je neko gibanje, politiki pa so skeptični, kaj je v ozadju. Vtaknil se je v globalni problem Sudana in pozabil, da je predsednik operetne države. Vprašanje Darfurja je problem diktatorskega režima in velesil, nikakor pa ne Slovenije, ki nima niti materialnih niti človeških zmogljivosti za kakršno koli posredovanje. Pozablja, da materialno obremenjuje državljane, hkrati pa zahaja v področje zunanje politike, ki ne sodi v njegovo pristojnost. Državljeni se upravičeno sprašujemo, zakaj ni ničesar storil takrat, ko je imel v rokah vse vzvode oblasti. Celih deset let je bil predsednik vlade, pa ga ni motila izropana država. Tudi njegove pomilostitve so sumljive, sklicuje se na ustavo in svoje pristojnosti. Največ bi storil za svoje državljane, če bi odstopil, saj sam ugotavlja, da ni dobro biti predolgo na oblasti, a pri tem nase pozablja. Menim, da je žrtev enakega sindroma kot njegov predhodnik in da je škodljiv za državo in državljane. Seveda mu želimo zdravja, toda ne na

škodo državljanov. Postal je superaktiven, zanima pa me, koliko časa ga bo tolerirala zakonodajna in izvršna oblast. Bodo novinarji spet odigrali umazano vlogo pranja možganov, kot so to počeli, ko so povelečevali Kučana?

Alojz Dragoš, Ljubljana

Destruktivna opozicija

Destruktivna opozicija pohablja podobo Slovenije v Evropi in v svetu, konstruktivna pa je lahko blagoslov za vsako državo, tudi za Slovenijo. Ko evropski poslanec v Dražgošah kritizira slovensko vlado s podtikanji, jasno kaže, da liberalni demokraciji ne gre za blagor očetnjave. Gre ji le za to, da bi se politično dvignila, ker ne more preboleti poraza na volitvah. Zavajanje javnosti ji pomeni drugo ime za vsakdanji kruh – radi bi posvetili tudi samega hudiča, ali če povem v prisposodbi: plešastih ljudi ni, le oči imajo malo nižje!

Da se razumemo: opozicija mora biti, toda nikjer ne piše, da mora biti sprta z resničnostjo. Celo Bog si je pustil opozicijo ... Toda opozicija, prežeta z Ropovim sprenevedanjem, deluje izrazito regresivno. Tudi obračalka plašča po vetru Manca Košir nalaga napačno gorivo na žerjavico.

Kacinova kritika o »predolgem« predvajanju škofovskega posvečenja dr. Antona Jamnika v zvezi s »prekratim« prikazom dražgoške proslave je za lase privlečena. Škofovsko posvečenje je enkratno dejanje, dražgoške bitke pa se spominjajo vsako leto ne glede na to, da je prepletana z vprašljivimi elementi, kot pravi zgodovina. Skrbi me, da je na pohodu protercerkvena gonja, sploh če pomi-

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

slim na sočustvovanje novinarko z morilcem Žagarjem, češ da ga je pokojni župnik Gosar v mladosti zlorabljal. Ali ga je homški župnik, ki ga je morilec hotel okraštiti, tudi zlorabil? Nad pošiljanjem naših vojakov v Irak tudi sam nisem navdušen, a če smo že v zvezi Nato, moramo vzeti v zakup tudi takšne odločitve. Kaj pa Ropovo podtalno odločanje takrat, ko naj bi naše ljudi poslal tja celo v bojne vrste? Le kako nas bodo spoštovali drugi, če še sami sebe obrekujejo pred svetom?

Levičarsko zagnani in pregnani Hanžek je naše ravnanje z izbrisanimi enačil z avstrijskim obravnavanjem koroških Slovencev. To ni samo pristranost, ampak pomanjkanje posluha za realnost. Če je slovenska vlada pripravljena posamično reševati in tudi rešiti problem izbrisanih, kaj je tu spornega? Ali Hanžek ne ve, da je avstrijska politika hotela koroškim Slovincem priskutiti slovenski jezik, češ da je to jezik komunistov? Naj k temu dodam, da sem bil osebno razočaran, ker papež Benedikt XVI. ni voščil božičnih praznikov v slovenščini. Moti me proticerkvena naravnost opozicije; Boruta Pahorja pri tem izvzemam. Če bi liberalna opozicija ravnala resnicoljubno, bi morala evropske poslance vprašati, kakšni so sadovi verskega pouka na državnih šolah tako za posameznika kot za družbo, namesto da vsevprek le napadajo. Zelo negativno me je presenetil dogodek z nekega »abrahamovskega« praznovanja na Kamniškem, kjer se je nekdo oblekel v meniha s križem in mečem. Šlo je za neokusno norčevanje iz krščanske vere in slovenske vlade.

Hočem reči, da gre pri vsem tem za nestrpnost, namesto da bi delovali proti njej ne glede na politični predznak.

Ivan Kopic, Dragomelj

»Vik in krik na TV-zaslonih«

Niso se še polegile zdrahe okoli novega zakona o RTV Slovenija, kar nas je stalo več kot 600 milijonov sit, že so poraženci zadnjih volitev in poraženci tega referenduma sprožili strankarski prepir zaradi nepotitve štirih vojaških inštruktorjev v Irak. In kdo so nasprotniki domala vse-

ga, česar se loti ta vlada? Kje so vzroki za prepire in strah?

Naša strankarska opredelitev glede desnice in leve je precej zmedena. Narobe svet je v tem, da sedanjo levico sestavljajo novodobni kapitalisti oziroma tranzicijski tajkuni, ki so se v komunizmu imeli za napredne proletarce. Njihov Forum 21 to dejstvo le potrjuje! Tej levici se je iz preživelega komunizma z izgubo volitev oziroma oblasti začelo dozdevati, da jih sedanja vlada (ki bi potemtakem morala biti še bolj leva) malce preveč sprašuje, kako so na hitro pridobili kapital. Ob vročih temah na TV, kot je bila na primer napotitev slovenskih vojaških inštruktorjev v Irak, ni več le običajnega seganja v besedo sogovorcev, ampak prihaja celo do kričanja. »Kričači« pri obeh TV-hišah so v glavnem isti. Ob tem se je verjetno marsikateri poslušalec lahko spomnil dobrega starega zakonika in v njem 13. člena o verbalnem deliktu. Čemu tak vik in krik, v katerem sta najglasnejša opozicijska poslanca Tone Rop in nekoliko zmernejši Aurelio Juri?

Skakanje v besedo sogovorca je sicer v demokraciji pogost pojav, a se vselej izkaže, da tistemu, ki svojega jezika ne zna brzdati, manjka še nekaj lekcij iz kulturnega dialoga. Menim, da je prav kričanje drug čez drugega v Trenjih na koncu pripomoglo k rezultatu, ki je pokazal, da Slovencev samo s »svojo« resnico ni mogoče več pretentati.

Iz fotelja gledano pa je do »kričanja« prihajalo iz dveh razlogov: ko je nestrpnem zmanjkalo argumentov in ko po njihovo TV-avditorij »ni smel« slišati argumentov. V mislih imam trenutek, ko pravniško uglajenemu ministru Erjavcu ni bilo »dopuščeno«, da v tišini prebere svoj argument, po njegovo kronski dokaz o obljubi prejšnje vlade glede vojaške pomoči za Irak. Še več! Oba oporečnika sta z oporekanjem temu dokazu kazala nenaklonjenost do Nata in vodilne članice ZDA, ki je Evropejce v obeh vojnah nesebično reševala, kasneje pa še posebej Jugoslovane, ko smo se v komunizmu srečevali z lakoto. K napetemu ozračju med pozicijo in opozicijo, tudi v elektronskih medijih, so prav gotovo pripomogle tudi menjave vodil-

Ustavne presoje

Marija Vodišek

Kdor sledi sejama državnega zbora, se lahko prepriča, da sedanja opozicija, kadar ne prodre s svojimi predlogi, ki so seveda v načelu vedno odločno proti vladnim, napove vložitev ustavne presoje. To je pravzaprav nekakšna grožnja ne le poslancem pozicije, temveč predvsem vladi, saj vlada predlaga, zakonodajna oblast pa o predlogih razpravlja in odloča. Ustava je temeljni zakon vsakega naroda, celota pravnih zakonov, ki upravljajo medsebojne odnose med vladajočimi in vladanimi in določajo organiziranost javne oblasti. Po tej razlagi bi moralo biti ustavno sodišče neodvisno od političnih strank in mora v smislu svojega poslanstva biti nekakšna pomoč oblasti pa tudi državljanom. V torek, 14. februarja, je predsednik US dr. F. Čebulj obrazil prvotno funkcijo ustavnega sodišča, ki pa se posebno zadnje čase močno izrablja. Po njegovo ustavno sodišče lahko »normalno« in uspešno obravnava največ 1.500 zadev letno. Sedaj je ta številka močno prekoračena. Slabi zgledi vlečejo, in če navadni, pravno nepoučeni državljani vidijo, da se poslanci DZ, ki se predstavljajo kot pravniški »strokovnjaki«, dosledno obračajo na ustavno sodišče z zahtevo ustavne presoje, storijo to tudi oni. Predsednik US je dejal, da so se morali ukvarjati tudi z »greznicami«, kar pa dostikrat ni daleč od dogajanja v parlamentu. Tako ravnanje dokazuje še nekaj drugega, in sicer, da so vsi ti preštevili pravniški nestrokovni in da jim primanjkuje pravega pravnega znanja. Tako v LDS kot SD imajo kar nekaj takih »strokovnjakov«, ki niso ne v korist svojim strankam ne v ponos fakulteti, ki jih je pomanjkljivo izobrazila. Nikakor se ne morejo sprijazniti, da niso več na oblasti, in še vedno vsiljujejo svoje preživele »strokovne« floskule. V DZ v so v takih zahtevah ali grožnjah prvi eldesovi »strokovnjaki« Milan M. Cvikl, Matej Lahovnik in Darja Lavtižar-Bebler. Slednja se rada pohvali s svojimi »pravniški« izkušnjami, ki si jih je baje pridobila v času svojega službovanja v tujini. Tudi predsednik države Janez Drnovšek se je brez dvoma pustil omrežiti preštevilmim svetovalcem z dvomljivim znanjem in dvomljivimi nameni in tako pravzaprav zašel v »slepo ulico«. Velikopotezna zamisel o reševanju desetletne krize v Darfurju temelji na slabem poznavanju resničnega stanja in ne na resnični želji sudanskih oblasti za dokončno rešitev vsakdanjih spopadov dobro oborožene vladne milice z žrtvami preganjanih Darfurcev. Odposlanec predsednika Drnovška, bolj avanturist kot kakšna avtoriteta, Tomo Križnar, pa ne more rešiti ničesar. Niti pravično razdeliti pomoči, ki jo zbira Janez Drnovšek in kateri se bodo Slovenci radi odzvali. Vsak, ki se brez prave pomoči in oboroženega spremstva svetovne organizacije poda na takšno pot, izpostavlja svoje življenje in izziva neuspeh poskusa pomoči Darfurcem. Predsednik države lahko pritiska na OZN, katere članica smo, ter zahteva ureditev razmer in kaznovanje zločincev, ki pa so izvrševalci ukazov sudanske vlade. Mu njegovi svetovalci ne znajo tega svetovati?

nih struktur v podjetjih z državno lastniško strukturo in v nekaterih medijih. V mislih imam Delo in druge doslej provladne dnevnike, katerih korenine segajo še v čase, ko so že »po naravi« morali biti vladna trobila. Ta grenka pilula je seveda za sedanjo »levo« opozicijo spoznanje več, da brez zvestih medijev tudi načrtovanega ali

celo predčasnega prestola ni pričakovati! V preteklosti smo vsi skupaj spoznavali, da so mediji v »pravih rokah« močni centri vladanja. Rekel bi tudi tako, da so končno tudi »young boys« ugotovili svojo napako – zakaj je padla Peterletova in zakaj se ni obdržala Bajukova vlada.

Rajko Topolovec, Ptuj

Politični semafor

Godničeva nestrpnost Igralec Ivo Godnič, imitator maršala Tita, je v intervjuju v Mladini neprijetno presenetil slovensko javnost s svojo nestrpnostjo. Izvor demokracije sedanje vladajoče opcije je tako postavil kar v mučilnico na Sv. Urhu. Še večji cinizem si je privoščil z mnenjem, da domobranci »dobro skrbijo za svoj podmladek«, in kot primer navedel Brezje, kjer se zbira veliko mlajših vernikov. S tem političnim ekshibicionizmom je v slabo luč postavil predvsem sebe.

Večni upornik Poslanec SD Aurelio Juri je bil, ko so v DZ razpravljali o pošiljanju vojakov v Irak, znova na nogah, saj je znan kot velik nasprotnik vojaškega sodelovanja Slovenije v Iraku. Vendar se v zadnjem času nekoliko manj izpostavlja, verjetno tudi zaradi lanske t. i. svingerske afere, v katero se je zapletel. Vprašanje pa je, kakšna stališča bo zavzel pri urejanju odnosov s Hrvaško, predvsem glede meje v Istri. Bo zagovarjal podobna stališča kot poslanec LDS Marko Pavliha?

Navija za dogovor Čeprav minister za gospodarstvo Andrej Vizjak ne sodi med najbolj medijsko izpostavljene ministre Janševе vlade, je v minulih dneh poskrbel za svojo medijsko prepoznavnost z mnenjem, da nedeljskega dela trgovin ni treba urejati z zakonom, ampak z dogovorom med delodajalci in sindikati. Za posrednika se je ponudil kar sam. S tem je ne nazadnje rešil tudi vladno koalicijo, ki je bila stisnjena v primež ustavnega sodišča na eni in ljudske volje na drugi strani.

Na Delu nezaželen

Potem ko je spodletel poskus nekdanjega predsednika uprave Dela Tomaža Peroviča, da za urednika Dela imenuje Janija Virka, je v petek, 17. februarja, podobno zašušnico dobil sedanji predsednik uprave Danilo Slivnik, ki je za omenjeno funkcijo predlagal Petra Jančiča, urednika notranjepolitične redakcije na dnevniku Večer. Jančič, ki ima z novinarskim in uredniškim delom bogate izkušnje, je bil za urednika Dela pripravljen kandidirati samo pod pogojem, da bi imel večinsko zaupanje novinarskega aktiva. Prav slednji pa mu je izrekel nezaupnico, saj ga je podprlo le 17, nasprotovalo pa mu je kar 155 novinarjev, kar je dovolj velik razlog, da je Jančič umaknil kandidaturo oziroma odločitev o tem prepustil upravi oziroma nadzornemu svetu. Danilo Slivnik njegovega umika kandidature ni sprejel, saj mnenje novinarskega aktiva za upravo ni obvezujoče. Vse pa kaže, da Sliv-

nik ne bo iskal novega kandidata, saj bi se s tem le podaljševala kriza časopisne hiše. Če Slivniku z imenovanjem Jančiča le ne bi uspelo, bi slednji utegnil postati novi urednik Večera, če bi ga za omenjeno mesto predlagal novi predsednik uprave Milan Predan, pred petimi leti politično odstavljeni urednik Večera. G. B.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

☐ Iz arhivov slovenske politične policije	5.000,00 SIT / 20,86 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi megljo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana
ali na faks 01 43 45 462.**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.**Ob naročilu**2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru) **Naročam tednik Demokracija**

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

-
- mesečno*
-
- 4 x letno (9% popust)
-
- 2 x letno (10% popust)
-
- 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

-
- upokojenec,
-
- invalid,
-
- brezposeln,
-
- študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Luciano

Tatjana

VSE TE ČAKA.

Naročniško prodajna akcija Penzion plus

Vsi upokojeni ali starejši od 60 let lahko izberete prijazen **Samsung X200** z izpisom velikih števil na zaslonu ali **Sony Ericsson K300i** z možnostjo snemanja videoposnetkov. Na naročniško razmerje Penzion plus lahko **vežete do štiri družinske bonuse** in si tako zagotovite do **400 SIT popusta pri mesečni naročnini**.

To razmerje lahko sklenejo tudi polnoletni prejemniki invalidskega nadomestila (na odločbi SPiZ oziroma zadnjem odrezku SPiZ je šifra 01 ali 09).

* Ceni vključujeta DDV. Akcija traja do odprodaje zalog. Pogoj: sklenitev/podaljšanje naročniškega razmerja Penzion plus za **12 mesecev**. Velja za vse, ki nimate veljavnih aneksov, podpisanih pred 5. 2. 2005, oziroma nimate veljavnega aneksa GSM št. 8/2005.

Samsung X200
4.900 SIT*

Sony Ericsson K300i
9.900 SIT*

+ dežnik za dva

ŽIVLJENJE NISO LE BESEDE

WWW.MOBITEL.SI